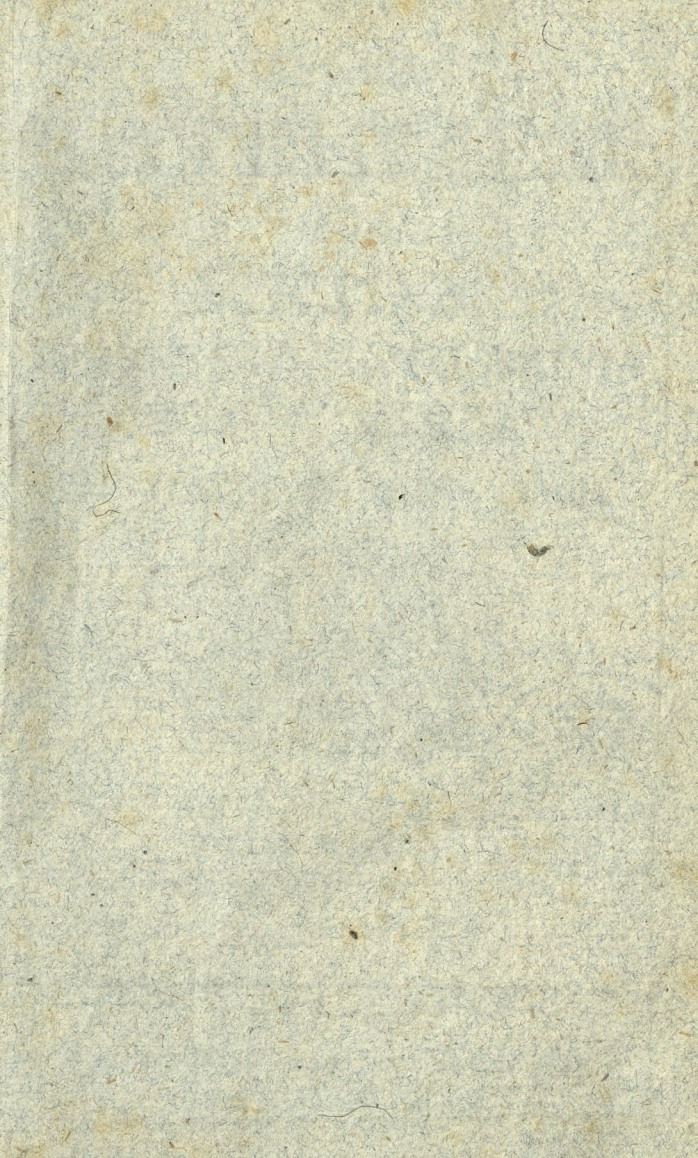


10247 II. C. d. 2. R.

✓





VELIKI
KATEHIZEM,

TO JE,

KNIGA
KERYANSKO - KATOLŠKEGA
NAVYKA

VU PITANAH INO ODGOVORIH.



Na svetlo dal
Peter Dainko,
Kaplan pri mestni fári v' Radgoni.



V' RADGONI,
v' Alojz Wajcinger'ovemi knigisi.

1 8 2 6,

Z' DOVOLENOM NAJ DRAGOVREDNEŠEGA,
NAJ BLAGOČASTITNEŠEGA KNEZO - ŠKOFOV-
ŠKEGA ZBORIŠA, V' GRADCI 31. AVGUSTA 1825.

ROMAN SEBASTIAN,
KNEZOŠKOF.

IVAN PURKARTHOFER, m. p.

Z' DOPYŠENOM VELIKOHVALOVITNEGA,
CESARSKO - KRALOVEGA PREDNEGA PREGLE-
DIŠA KNIXNEGA, V' BEVI 27. SEPTEMBRA 1825.

SARTORI, m. p.

IN=030005498

PREDGOVOR.

Da vsaki jezik ima svoje lastne glase, so tudi vsakemu, ki ga kdo kratko ino prav pisati ué, ino xelí, da bi ga drugi dobro razuméli, lastne pismence (knixne uerke) potrebne.

Tak najdemo xe pri starih Grekih, poznej pri Latínih, ino v' naših dnevih pri vsih podvyuénéših narodih za njihove lastne jeziqne glase tudi veu ali meue lastnih pismenc.

Ravno za tega volo, dragi Slovénc! najdex tudi ti v' nazouqnih knjigah namésto starih pismenc neke novozebráne krauése ino pravése znamle, z' kerimi se drygega nikaj ne íse, kak lepoto tvojega jako imenitnega jezika se bole povíšati.

Tote novozebrane znamle pa so nikak ne operviü novozmišlene, temou le od tistih priátelov našega daleu razširjanega jezika semvzéte, kerí so xe davno pred nami hvale vredno za lepi Slovenski jezik ino dobroserüni narod totega jezika skerbéli.

Tydi se ne prikaxejo tote novozebráne znamle med nami v' toti knigi operviü, temou veliko Slovenskih kníg se je vu naših dnevih z' njimi

xe na svetlo dalo ino v' kratkemi qasi skazalo, da Slovenci lexej ino rajši svoje kníge v' totih, kak pà vu starih znamlah berejo.

Misli se zato brez vse skerbi, da bode xe tydi vsaki drygi Slovenec, kerí koli Slovenske knige z' totimi novimi pismencami xe operviy pred sé dobí, toti hasek hitro sám spoznal ino Slovenske knige skoro z' dosta vekšim veseljom v' nazóunih, kak pà vu starih znamlah bral.

Teliko veq se to dá obeqáti, da je vsaki, kerí le nekaj pismo rázumi, toto potrebo xe duge leta vidil ino z' poti iméti htél.

Spodoba ino pomenenje totih novozebranih pismenc je tak: a, b, c, d, e, f, g, h, i, j, k, l, m, n, ŋ, o, p, r, s, š, z, x, t, u, y, v, q.

Vse se izgovárjajo, kak prejdou. Le pridou so novo zaponiti:

c	sunce, mesec, serce,	namesto starih z	
ŋ	ŋegova ŋiva,	—	— nj
s	sé si sè nasitil,	—	— f
š	vaša paša lepša,	—	— fh
z	zemla, zakon, merzlo,	—	— s
x	xelím duxnost,	—	— sh
y	dyša, vysta, lydjé,	—	— ü
q	rečem veq qastiti,	—	— zh

Svetléši navyk za hitro ino lahko branje Slovenskih knjig glej abecedno knixico.

PREDGOVOR.

I. V' čem naboxnost obstojí? Kaj je zadni konec ino hasek razodéte vere?

Naboxnost obstojí vu spoznaní ino načini, Boga častiti ino moliti. Zadni konec razodéte vere je Boxja část. Hasek pà, kerega lydžé iz Boxje vere imájo, je njhovo večno zveličanje, ino tydi xe na zemli njhova naj vekša sreča. Nikdo ne dvojí, da pravoverniki skoz razodéto naboxnost večno zveličanje dosegnejo, ino da ona posébnó na to stréxe; le tega vsaki ne razumi, kak Boxja vera tydi xe na zemli nas naj bole srečne narédi. To se zato more ty pokázati: Razveseléna puni navyki od Boxje previdnosti, kerí celi svet ino vso godéne na čemí ravná, nas narédi z' našim stanom, kaki si on koli bodi, dovólne. Boxje zapovedi povisávajo pravo posvetno srečo vnogoterih človečijih továřtvov xe obyňnski skoz pokôrnost, kero xterta zapoved ne povelí samo otrókom proti njhovim staršom, temoť tydi podloxnim proti njhovim naprejpostávlenim, kerí so pozváni, naj pravo dovolnost človečjega továřtva ížejo ino

zderxávajo. Boxje zapovedi povizávajo tydi pravo srečo vsakega človeka že zaseb, da nam vse to oslobodijo, kaj k' pravi sreči ino dovólnosti slíži. Tak nám peta Boxja zapoved oslobodi xivléne, šesta pá med hixnimi zakonci zvestost, vsim vkyp ino vsakemi zaseb dugo zdravje ino telne ino dyšne moči, kere se skoz nečistost pokvaríjo. Sedma nam oslobodi našo lást, osma našo poštene. Devéta ino deséta pá nam naše xéle ino zroke vnogega zlega odderxáva.

II. Kak prídemo k' znani Boxje vere? Kde se znajde kratki zapopádek prave naboxnosti?

K' znani Boxjega razodeja, kero je vsakemi Kristjani vediti potrébno, prídemo skoz Katehízem, to je, skoz knigo Keršansko-Katolškega navyka.

Tota kniga nas vyčí:

1. od tega, kaj vsaki Katolški Kristján imá verjéti;
2. od tega, kaj vsaki naj vyíní, da bi se zvelíqal.

To, kaj vsaki Katolški Kristján imá verjéti, se imenyjejo verni navyki. To so navyki, kere za resen iméti moremo, qi si zveliqani biti xelímo.

To pá, kaj vsaki naj vyíní, da bi se zvelíqal, se velijo zaderxávanski navyki, ali

zapovedi za našo zadržávanje. Nih ne smejmo samo znati, temou tydi spuniti jè moremo.

1. Verni navyki.

Naj imenitnéši verni navyki stojíjo v' apostolski véri; znajde pa se tydi že v' ovih glavah Keršansko-Katolskega navyka veu vernih navykov, poséбно v' glavi od svetih sakramentov. Naj imenitnéši verni navyki se kratko tak zapópádnejo:

- a) Boxjo bítje, njegove lastnosti. Predne ulovéuje duxnosti, kere se iz znaaja Boxjih lastnosti nádájo.

Je en Bog; on je od samsebe naj popunéšo, ino zato naše lybavi ino uasti naj vrednéšo osóbstvo; on je stvoríteľ zderxávavec ino ladavec vsih reui, proti nam naj dobrotlivnéši, ino proti xalostnim grešnikom milostíven. Ulovek ga ne smej samo spoznâti, krez vse lybiti ino njegovo volo spuniti; on se ga more tydi bojati, da je vsega vedóui ino vse zná, da je naj svetéši ino vse, kaj je hujdo, odmetáva, ino kak naj praviuénéši kastíga.

- b) Predni razodéti navyki od treh Boxjih osóob.

Boxjo razodéne nas vyuí, da so tri Boxje osóobe edne naravi ino ednega bitja, Oua, Sin ino Sveti Dyh; ono nas tydi vyuí, da je Bog Oua vse stvoril, da je dryga Boxja osóoba ulovek postála, naj bi za naše grehe zadósta vyíníla, nas skoz svojo terplenje ino smert z' ne-

beškim Očetom spriaznila, od večnega pogoyleña rešila, nas krepost vyúila, ino nam priklád za nasledyvaje dala; da nas Bog Sveti Dyh vu svetemi kersti, ino skoz vredno doségneje drygih svetih sakramentov posvečáva, ali posvečeje v' nami povnoxáva.

c) Od Kristuša sporóčene pomoči k' našemi zvelíčanji.

Boxji Sin Kristus Jezus postanoči ũlovek je premislávaje Boxjih zapovedi, molítbo ino sve-te sakramente kak pripomóči k' našemi zvelíčan-ji sporóčil; on nas je sam molíti, ino tydi keršansko pravíco skoz to vyúil, da nas je od huj-dega odpomínjal ino na dobro ali na krepost primárjal. On je tydi cirkvo, vidlivo zebráje svojih vernikov spoúel, kere vudi vsi tisti bi-ti morejo, ki si zvelíčaje xelíjo; on je poslal Svetega Dyha, kerí vso resnico vyúí; on je obê-čal pri svojih vernikih ostáti noter do konca sveta. Cirkva je stup ino terdína resníce, nej slíxi oblást, dvojoréči vu vernih ino zaderxá-vanskih navykih razloqiti; ona imá Jezu-Krista za nevidítnega, Rimskega papexa pà za vidít-nega vajvoda.

d) O d ũlovečjega stana.

Perva dva ũlovéka sta resen od Boga pra-víčna ino po negovi pripodóbi stvorjena; alipà skoz svojvolno prelomeje Boxje zapovedi sta se pohujšala. Dobremi sta se odvernula ino na hujdo prevzela. Nyni greh je nas ob svečéčo

milost spravil ino na hujdo prenêsel. Mi se za-
to hujdôbni otrôki na svet porodimo, ino že le
skoz sveti sakrament kersta otrôki ino priatelî
Boxji ino vudi Kristušove cirkve postanemo.
Skoz kerst se pervih staršov greha ravno tak
mîjemo ino osnaximo, kak se skoz sakrament
pokóre od duga tistih grehov rešimo, kere po
kersti vujinimo. Polek tega pà že le ostánemo
duxni za naše grehe ũasne kaštîge terpêti. Kaš-
tîge pervega greha so vnotogére telne ino dyš-
ne texáve ino slabosti, posebno pà smert. Smert
obstoji v' loŕenî dyše od tela. Ŧloveŕja dýša
je ũisti dyh, osóbstvo, kero v' nami misli ino
voli. Naša dyša je nevmerjoŕa ino bode na vse
veke xivéla. Ona bode potém, kak ũlovek do-
bro ali hujdo dela, po smerti plaŕana ali kaš-
tîgana. Tela mertvih lydi bodo na konci sveta
vstanule, vsako telo bode z' svojo dyšo pà ze-
díŕeno. Lydjé bodo tê vsi vkyp od Jezu-Krista
sojeni, ino dobili ali veŕno plaŕo v' nebésah,
ali veŕno kaštîgo v' pekli.

2. Zaderxávajski navyki.

Zaderxávajski navyki nas vyŕíjo, našo za-
derxávaje tak ravnâti, da se Bogi dopádne.

a) Od duxnosti.

Duxnosti so dela, kere smo duxni oprávla-
ti. Obŕjnski navyk od naših duxnosti je v' de-
setih Boxjih zapovedah zapopádŕen. Neke po-
sêbne duxnosti prídejo tydi v' glavi od Kerŕaj-
skega vujpaŕa, od svetih sakramentov, ino po-

sébnò v' glavi od Keršanske pravice naprej, ino se v' totih delih Keršanskega navyka razloxijo. Duxnosti pà se tydi tak razstaviti dajo: Duxnosti so vnoготere, najmrey: proti Bogi, proti sebi samemi, ino proti blixnemi. Tote so za vsakega, niéden ne smej biti v' njih nepodvyčen.

b) Predna zapoved Keršanskih zaderxávanskih navykov.

Predna zapoved Keršanskih zaderxávanskih navykov je: Vúini iz lybavi proti Bogi vse, kaj se Boxjim popunostam priméri, kaj se tí iz Boxjih popunosti dava za duxnost, ino kaj je po negovi razodéti voli dostojno; vúini, kaj Jezusov navyk velí, kaj tvojo lastno, resnúqno, naj bolšo sreço, ino popuno dovolnost tvojega blixnega povizáva. Popýsti vse, kaj je hujdo. Lybi blixnega, kak sebe samega. Bodi kreposten.

c) Kaj je krepost?

Keršansko krepost, od kere se v' navyki úiste naboxnosti govóri, nam kniga Keršanskega navyka tak popisè: Keršanska krepost, obyinski povédano, je dár, kerega Bog z' posvecéqo milostjo v' našo dyšo vlejva, naj bi našo volo za take dela pripravil, kere so po Jezu-Kristovi zapovedi dostojne ino veqnega xivleŋa vredne.

Krepost, v' obyinski besedi, je le edna, ino obstoji v' moúni voli, brezi vsega izvzétja, Boxjim, Jezu-Kristovim, ino negove cirkve zapovedam, ino tydi vestnemi povelèŋi se pokorno skazati. Iz tote predne kreposti izhajajo vse

posébné kreposti, kere se po svojih spoúétnih zrokih ali Boxje, ali zaderxávanske kreposti velíjo, ino od svojih vnogotérih reqi tydi vno-
gotére iména imájo.

d) Kaj je poboxnost?

Lydjé, kerí so za Boga volo krepostni, se imenýjejo poboxni. Poboxnost ne obstojí vu last-
nomisléqemi, zosebnemi ino nepoúštenemi xivle-
qi, temoq vu preveni skerbi, to vxiniti, kaj se
Bogi dopádne; poboxnost zato obstoji v' oprá-
vaní takih kreposti, za Boga volo, kere naj vek-
so dobróto úlovéjega továrstva povízávajo.
Vxivaqe reqi totega sveta je poboxnosti ne pro-
tívno; kajti poboxnost prepovej le hujdo vxiva-
qe posvetnih reqi.

III. Kak se naboxnost more skazati?

Naboxnost, kak se je xe v' zaúétki reklo,
se more skoz to skazati, da Boga spoznamo,
qastímo ino molimo.

1. Kdo imá naboxnost?

Naboxnost imá le tisti, kerí skaxe qast za
Boga ino Boxje reqi, kerí vu vsakemi svojemi
qinení ino popyúéni Boga pred oqmí imá, kerí
je prevéno pripravlen ino maren, se po Boxjí
voli ravnáti, kerí Boga tak moli ino qastí, kak
Bog moljen ino qasten biti qé. Iz tega se vidi,
da se naboxnost znotrah ino zvnah more oprá-
váti.

2. *Kak se naboxnost znotrah oprávla?*

Znotrah se naboxnost oprávla, ũi nad Boxjim razodeŕjom brez vsega dvojena imámo dopádnene, ino se tém, kaj cirkva razlóŕi ino povelí, pokorno podloximo, se na Boga zanêsemo ino ga lybimo; ũi svojo serce k' Bogi povzdig-nemo ino ga za ŕjegovo pomouŕ prosimo, ino z' Boxjo pripomóŕjo vse zvesto delamo; ũi smo pripravleni ŕjemi slyxiti; ũi smo moŕno k' redi, na ŕjegovi naj svetêxi voli iméti dopádnene, ino jò zvesto spuníti.

3. *Kak se naboxnost zvy nah oprávla?*

Zvy nah se naboxnost oprávla skoz popuno spunene Boxjih ino cirkvenih zapovedi, skoz ouivestno molítbo ino skoz zvesto nazóŕnost pri Boxji slyxbi, kere naj imenitnéxi del pri pravovernikih v' altarskemi priporáŕŕŕŕ ino v' pravemi vxivŕŕŕ svetih sakramentov, posebno presvetega reŕnega tela obstojí. Tydi moremo skoz poslyŕŕŕŕŕ Boxje beséde ino skoz brŕne poboxnih knjig naŕo znaŕe v' naboxnosti razŕir-jávati, se na dobro primárjati ino skerbéti, da tega ne pozábimo, kaj smo se xe navyŕŕŕŕŕŕŕ.

4. *Pristava.*

a) Zavolo vernih slyxebnikov ino dyhovnikov.

Verne slyxébnike ino poséбно dyhovnike more Kristján, kak strexnike svetih sakramentov, kak take, ker pri Bogi za lystvo prosijo,

kak vyučitele naj prednéžih ino naj hasnovitnéžih resnic drago poštyváti. Cirkvene navade ino od cirkve za dobro spoznane poboxnosti more on za hvalovrédné iméti ino né zaničávati. Poboxnosti pá ne smeji v' lastnovólnih ino že do sta meje v' takih rečah iskati, kere lybav proti blixnemi razxalijo, ali nas vu spuneži naših duxnosti odderxávajo.

b) Zavolo prave naboxnosti.

Prava poboxnost, z' kero se verne dela skazati ino posébnó naše molitbe oprávlati morejo, obstojí pred vsim drygim vu čisto zebra ni misli, pred Bogom brez radovolnega raztro šena, ino tydi v' tem, da naše serca ino xele z' njim zedínimo.

Z A P O P A D E K.

Vupelaŋe.

I. glava. Od vere.

I. dél. Od Katolske vere.

II. dél. Od dvanajst delov vere.

II. glava. Od vujpaŋa.

I. dél. Od Kerŋaŋskega vujpaŋa.

II. dél. Od molitbe.

III. glava. Od lybavi.

I. dél, Od Kerŋaŋske lybavi.

II. dél. Od desetih zapovedi obujnski.

III. dél. Od desetih zapovedi zóseb.

IV. dél. Od cirkvenih zapovedi obujnski.

V. dél. Od cirkvenih zapovedi zóseb.

IV. glava. Od svetih sakramentov.

I. dél. Od svetih sakramentov obujnski.

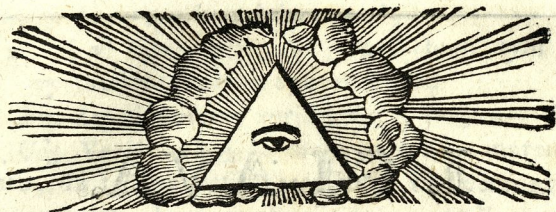
II. dél. Od zvetih sakramentov zóseb.

V. glava. Od Kerŋaŋske pravíce.

I. dél. Od hujdo - ogíbaŋa.

II. dél. Od dobro - uineŋa.

Pristáva. Od ŝtíreh poslednih reui.



V U P E L A N E.

Pitaje. Kaj se velí Katehizem?

Odgovor. Katehizem se velí podvyučenje vu Keršansko - Katolškemi navyki; tak pà se obujnski tydi imenyje kniga, v' kerí se toti navyk zapopádne.

Pit. Vu kelikih glavah se Keršansko - Katolški navyk v' totemi Katehizmi razlôxi?

Odg. Keršansko - Katolški navyk se v' totemi Katehizmi v' petih glavah ino ední pristávi razlôxi.

Pit. Kak se totih pét gláv imenyje?

Odg. Totih pét gláv se imenyje:

1. Vera.
2. Vujpane.
3. Lybav.
4. Sveti sakramenti.
5. Keršanska pravíca.

Pit. Od čega je pristáva?

Odg. Pristáva je od štíreh poslednih rečí.

I. GLAVA.

OD VERE.

I. DEL.

OD KATOLŠKE VERE.

Pit. Kaj je vera Katolškega Kristjana?

Odg. Vera Katolškega Kristjana je Boxja lýt, Boxji dár, od Boga v' naše serca vlejta moy, z' kero vse moyno ino nedvojno za resen imámo, kaj je Bog razodél, ino kaj Katolška cirkva verjéti vyúí, bodi si pisano, ali né.

Pit. Kaj se velí Keršansko - Katolški verjéti?

Odg. Keršansko - Katolški verjéti se velí vse za resen iméti, kaj je Bog razodél, ino kaj cirkva verjéti vyúí, bodi si pisano ali né.

Pit. Jeli je k' zvelíqani xe zadosta, da Katolški Kristján le v' serci verje, kaj je Bog razodél?

Odg. K' zvelíqani je ne zadosta, da Katolški Kristjan le v' serci verje, kaj je Bog razodél, on more tydi

1. svojo vero skoz dela kazati, a)
 2. kaj v' serci verje, qi je potrebno, tydi z'
 vystami oqivéstno spovedati. b)

Pit. Zakaj moremo verjéti, kaj je Bog razodél?

Odg. Verjéti, kaj je Bog razodél, moremo zato, da je Bog vétna resníca c) ino neskonqana mudrost, kera ne kani, ino se tydi ne dá kaniti.

Pit. Odkod znamó, kaj je Bog razodél?

Odg. Kaj je Bog razodél, znamo iz pisane ino nepisane Boxje beséde.

Pit. Kaj razumimo skoz pisano Boxjo besédo?

Odg. Skoz pisano Boxjo besédo, kera se tydi sveto pismo velí, razumimo zebrane tistih kníg, kere so z' pripomoujo Svetega Dyha od svetih moxov spisane, ino kak take od Katolske cirkve spoznane ino razloxene.

Pit. Kaj razumimo skoz nepisano Boxjo besédo?

Odg. Skoz nepisano Boxjo besédo, kera se tydi vystno rouqenje velí, razumimo tiste verne ino zaderxavajske navyke, kere so apostoli ali iz

a) Kaj hasni, moji brati! qi kdo reqe, da imá vero, pà ne imá dél; jeli bode ga vera zmogla zveliqati?

Jak. II. 14. Ravno kak je telo brez dyxe mertvo, tak je vera brez dél mertva. Jak. II. 26.

b) Z' sercom se verje k' pravíci, verna spoved z' vystami pà postáne na zveliqaje. Rim. X. 10.

c) Spouqétek tvojih beséd je resníca, Ps. CXVIII. 160.

Jezu-Kristovih vyst sami vyli, ali po vyueni Svetega Dyha oznanyvali, ne pa zapisali.

Pit. Kde se vystno rojenje zderxi?

Odg. Vystno rojenje se v' Katolski cirkvi samo, prevéno, zvesto ino nepogybleno zderxi.

Pit. Zakaj Katolski Kristján verje cirkvi?

Odg. Katolski Kristján verje cirkvi, qi kaj verjéti vyqi, bodi si pisano ali né; da je Kristus cirkvo slyzati zapovédal, d) kera je stup ino terdina resnice. e)

Pit. Je vera vsakemi qlovêki, keru qé zveliqan biti, potrebna?

Odg. Vera je vsakemi qlovêki, keru qé zveliqan biti, potrebna; kajti brez vere je ne mogouno, se Bogi dopadnuti. f)

Pit. Kaj more vsaki qlovek, kda k' razumi pride, k' zveliqani potrebno znati ino verjéti?

Odg. Vsaki qlovek, kda k' razumi pride, more k' zveliqani potrebno znati ino verjéti:

1. Da je en Bog.
2. Da je Bog praviqen sodja, keru dobro plaqa, hujdo kastiga. g)

d) Kdo vás slyza, slyza mene. Luk. X. 16. Qi pa kdo cirkve ne slyza, ga iméj za nevernika ino oqitnega greznika. Mat. XVIII. 17.

e) Cirkva xivega Boga je stup ino terdina resnice. I. Tim. III. 15.

f) Brez vere je nemogouno se Bogi dopadnuti. Hebr. XI. 6.

g) Kdo qé k' Bogi priti, more verjéti, da je, ino da tiste, keru ga ixejo, plaqa, Hebr. XI. 6.

3. Da so tri Boxje osóbe ednega bítja ino edne naravi, Oqa, Sín ino Sveti Dyh. h)
4. Da je dryga Boxja osoba qlovek postála, naj bi nas skoz smert na kríxi odresila ino veqno zveliqala. i)
5. Da je qloveqja dyxa nevmerliva. j)
6. Da je Boxja milost k' zveliqani potrebna, k) ino da qlovek brez Boxje pomóqi nikaj najemnega k' veqnemi xivleni vqiníti ne zmore. l)

Pit. Kaj je Boxja milost?

Odg. Boxja milost, kera je k' zveliqani potrebna, ino brez kere qlovek nikaj najemnega k' veqnemi xivleni vqiniti ne zmore, je znotréni Boxji dár, kerega Bog razumnim stvaram brezi njihove zaslyxbe podelí.

h) Troje jih je, ki svedoqijo na nebi: Oqa, beseda ino Sveti Dyh; ino totih troje je edno. I. Ivan. V. 7.

i) Zato je on srednik novega zavítka, da naj skoz njegovo smert, kera je na odresenje tistih prestopnosti zmes prisla, kak so v' preminóqemi zavítki bile, vsi, ki so pozváni, dobíjo ponovleno obéqane veqnega zveliqana. Hebr. IX. 15.

j) Ne bojte se tistih, kerí telo moríjo, dyxe pa vmoriti ne zmorejó; temoq bojte se véq tistega, kerí zná dyxo ino telo v' pekel pokonqati. Mat. X. 28. Prah pa príde k' svoji zemli, od kere se je vzél, ino dyxa pa se obérne nazaj k' Bogi, kerí jo je dal. Pred. XII. 7.

k) Brez mene ne zmorete nikaj vqiníti. Ivan XV. 5.

l) Ne, kak da bi mí kaj od sebe, kak od samsebe misliti zmogli; temoq kaj zmoremo, je od Boga. II. Kor. III. 5.

Pit. Kaj je vsakemi Katolškemi Kristjani znati zapovedano?

Odg. Vsakemi Katolškemi Kristjani je znati zapovedano: m)

1. Apostolska vera. n)
 2. Gospodova molitba. o)
 3. Deset Boxjih ino pet cirkvenih zapovedi. p)
 4. Sedem svetih sakramentov. r)
-

m) Vsaki Kristjan je zapopádek ty imenyvanih delov xe zato znati duxen, da imá na sebi duxnost, to verjéti ino qiníti, kaj ty naprej pride; tydi pá se znajdejo oqivéstne zapovedi, kere nam beséde totih delov znati povelijo. Najmreç:

n) Tisti, kerí uejo biti keršeni, se morejo apostolsko vero navyqúti ino jò zadni tjeden v' çetertek skofi naprej molíti. Od posveç. razloq. 4 kan. 58.

o) Vi imáte tak molíti: Oqa nav, kerí si v' nebésah i. t. d. Mat. VI. 9.

Dyhovniki imájo vernike opomínati, da se naj apostolsko vero ino Gospodovo molitbo navyqújo; tistim, kerí to zamydíjo, naj mešniki post ino dryge pokorne dela nalágajo. Mogunt. cirk. zbor v' leti 813 kan. 45.

p) Peti Mediolanski cirkvéni zbor nazóqi S. Karela Boroméa povelí: Kdo vsih delov apostolke vere, tydi Boxjih ino cirkvenih zapovedi, kere so nam pod veliko duxnostjo naloxene, ravno kak tydi oçenava na pamet ne zná, naj mešnega grehov odpovédana ne bi naqi dobil, kak qi obêqa, da bode marno skerben, se to navyqúti.

r) Tretji kanon Arelatenskega cirkvénega zbora v' leti 815 povelí: Od kersta ino skrivnosti svete vere naj

5. Keršanska pravica. s)

Pit. Kde je to, kaj Katolški Kristján imá verjéti, zaderxáno?

Odg. Kaj Katolški Kristján imá verjéti, je v' apostolski veri zaderxáno, kera se tak moli: Verjem na Boga Oúéta, vsegamogoúnega stvo- rítela neba ino zemle. Ino na Jezu-Krista njegovega edinorójenega Sína, našega Gospoda, kerí je spoúét od Svetega Dyha, rojen iz Maríe Divíce, terpél pod Poncjom Pilatom, krixan bil, vmerel ino se pokópal, stopil v' predpêkel, ino na trétji dén od mertvih vstanul, v' nebo šel, ino sedí na desníci vsegamogoúnega Boga Oúéta, od ondod bode prišel sodit xivih ino mertvih. Tydi verjem na Svetega Dyha. Sve- to Keršansko Katolško cirkvo. Obúinstvo svet-

vsaki predni škof svoje podloxne škofe marno ino skerbno opomiŋa, da bi vsaki iz njih mešnike, ino tydi lystvo svoje škofíe od sakramenta kersta dobro podvyžil, ino totega podvyžeŋa ne zamydil.

Iz skrivnostnih navykov svetega Ciríla se skaxe, da so keršeníki tydi v' tém, kaj dryge sakramente dojde, mogli biti podvyženi.

Zapovedi totih cirkvenih zborov so se poúásem v' Katolški cirkvi tak obúinski zaúéle zderxávati, da, ŋi ravno so se one v' zaúétki le za posébné cirkve dale, so zadniŋ moŋ obúinskih zapovedi dobile.

s) Hujdemi se odverni ino delaj dobro. I. Petr, III. 11.

níkov. Odpýšanje grehov. Vstanenje mesa. Ino večno življenje. Amen.

Pit. Keliko délov imá apostolska vera?

Odg. Apostolska vera imá dvanajst delov.

III. D E L.

OD DVANAJST DELOV APOSTOLSKE VERE.

§. 1. Od prvega dela apostolske vere.

Pit. Kak se velí prvi dél apostolske vere?

Odg. Prvi dél apostolske vere se velí: Verjem na Boga Očéta, vsegamogočnega stvoritelja neba ino zemle.

a. O d B o g a.

Pit. Keliko je Bogov?

Odg. Bog je le eden, 1) ker je od sebesamega naj popolnéšo osóbstvo. 2)

1) Slyšaj Izrael! Gospod naš Bog je edini Gospod. Devt. VI. 4. Ja sem Gospod, ino ováqi je nikdo ne vèq; zvyň mene je ne Boga. Iza. XLV. 5. Mi imámo le ednega Boga, Očéta, od kerega so vse reqi, ino keremi slišimo, ino ednega Gospoda Jezu-Krista, skoz kerega so vse reqi, ino mi skoz ňega. I. Kor. VIII. 6.

2) Iz ňega, skoz ňega ino vu ňemi so vse reqi. Nemi bodi qast na veke. Amen. Rim. XI. 36. Gospod!

Pit. Kere Boxje lastnosti si imámo poséбно zaponiti?

Odg. Tote Boxje lastnosti si imámo poséбно zaponiti:

1. Bog je večen, x) on je vsikdar bil, je zdaj, ino vsikdar bode.
2. Bog je čisti dyh, t) osóbstvo, kero imá naj popunéši razum ino naj bolšo volo, ne pà tela.
3. Bog je vsegavedoči, u) on vej vse, kaj je preminóčo, nazóčno ino bodóčo; on zná naše naj skrivnéše misli, ino se zato ne dá kaniti.
4. Bog je naj mudréši; y) on ravná vse na doségneje svojega konca, ino si k' tem' zbíra naj prikladnéše naujine.
5. Bog je vsegamogóčen; v) on je nebo, zemlo

tebi je nikdo ne ednáki: ti si veliki ino tvojo imé je veliko ino mogóčno. Jer. X. 6.

x) Prejdoč, kak so gore narejene ino zemla z' svojim okrugom stvorjena, si tí, o Bog! od vék do vék. Ps. LXXXIX. 2. Večnemi krali, nevmerlivemi, nevidítnemi, edinemi Bogi bodi čast ino slava od vek do vek. Amen. I. Tim. I. 17.

t) Bog je dyh. Ivan ÍV. 24.

u) Pred njim je niedna stvar ne skrita, temoč vse reči so gole ino svetle pred očmi tega, od keréga govorímo. Hebr. IV. 13. Gospod pregléda vse serca, ino razumi vse misli naših dyš. I. Paral. XXVIII. 9.

y) O Gospod! kak velike ino imenítne so tvoje déla, ti si vse mudro sporédil. Ps. CIII. 24.

v) Gospod je vse, kaj je htel, stvoril, kak na nebi,

ino vse, kaj koli se znajde, stvoril, nemi je ne nikaj nemogóuno.

6. Bog je vseganazóuen; η) on je povsódik, na nebi ino zemli.
7. Bog je naj svetéši; a) on η é ino lybi le dobro, ino odmetáva hujdo. b)
8. Bog je naj resniqnéši; c) ino naj zvestéši; on zato ne more lagati, d) neti kaniti.
9. Bog je nepremenéui; e) on je od vék do vék vu sebi ednáki.

tak na zemli, v' morji ino vu vsih globoqinah. Ps. CXXXIV. 6. Bogi je nikaj ne nemogóuno. Luk. I. 37.

η) Jeli misliš, reče Gospod, da sem ja le Bog na bližem ino né tydi Bog na dali? Jeli bode se η lovek v' keremi skrivnemi strani tak skriti zmogel, da ga ja ne bom vidil? reče Gospod. Jeli sem ne ja tisti, ker je nebo ino zemlo napunil? reče Gospod. Jerem. XXIII. 23—24. Kam bom pred tvojim dyhom odíšel, ali kam bom pred tvojim obliqjom odbéxal? Υ i stopim gor v' nebo, te si ti tam; η i pojdem dol v' pekel, te si ti tydi tam. Ps. CXXXVIII. 7—8.

a) Ja sem Gospod vaš Bog. Bodte svéti da sem ja tydi svéti. Lev. XI. 44.

b) Ti zametávaš vse, ker nepravíco delajo. Ps. V. 7.

c) Bog je ino ostáne resniqn: vsi lydjé pá so laxlivci. Rim. III. 4. Vse tvoje poti so resníca. Ps. CXVIII. 151.

d) Bog je ne, kak η lovek, da bi lagal; tydi ne, kak enega η lovéka sín, da bi ga kaj xalostilo. Υ i on kaj reče, jeli tega ne bode vqinil? Υ i je kaj povedal, jeli tega ne bode spunil? Num. XXIII. 19.

e) Ja sem Gospod, ino se ne premením. Malah. III. 6.

10. Bog je naj bolši, f) ne samo sam v' sebi, ino od sebe samega naj popuněšo, naj bolšo osobstvo; temoq on je tydi naj bolši, ali naj dobrotlivněši g) proti svojim stvaram; vsako dobroto imámo zraven, ali nezraven od űega.
11. Bog je naj milostivněši; h) on nam odpystí naše grehe.
12. Bog je naj praviqněši; i) on plaqa dobro, ino kastíga hujo. j)
- Pit.* Keliko je Boxjih osób?
- Odg.* Boxje osóbe so trí. k)

- f) Nikdo je ne dober, kak le Bog. Luk. XVIII. 19.
- g) Hvalte Gospoda; kajti Gospod je dobrotlivi. Ps. CXXXIV. 3. Kaj imáv, kaj si ne dobil? Ino qi pá si dobil, kaj se hvališ, kak nebi dobil? I. Kor. IV. 7.
- h) O ti ladajóqi Gospod ino Bog! ker si milostiven, dobrotlivi, poterplivi, velikega smilega, ino resniqen. Eksod. XXXIV. 6.
- i) Boxje dela so popune, ino vse űegove poti so praviqno razsódene. Bog je zvesti brez vse hujdnosti, praviqen ino sercovestni. Devt. XXXII. 4.
- j) Ti pá si zbirav po tvojemi oterdenemi ino nepokór-nemi serci serdno blago na dén serda ino razoděna praviqne Boxje sodbe, ker bode vsakemi po űegovih delah plaqal. Rim. II. 5—6.
- k) To je, tri, kere so med sobo razloqene, skoz lastne iména, ino tydi skoz posébné dela ino opravila. Lastne iména treh Boxjih osób se vedoq dajo: Mat. XXVIII. 19. Kerstite űe v' iméni Oqeta, Sína ino Svetega Dyha. I. Ivan. V. 7. Tri so, kere na nebí svedoqijo, Oqa, beséda ino Sveti Dyh. Posébné dela

Pit. Odkod znamo, da so tri Boxje osóbe?

Odg. Da so tri Boxje osóbe, znamo iz svetega pisma.

Pit. Kaj se vsaki totih treh Boxjih osób prilága?

Odg. Vsaki totih treh Boxjih osób se prilága:

1. Boxja nárav, 1) ino bítje.
2. Boxje lastnosti.
3. Boxjo imé.
4. Boxje dela.
5. Boxja qást. m)

ali opravíla treh Boxjih osób se vedoq dajo: Mat. III. 16—17. Kda pá je Jezus bil keršen, je preci stopil iz vode; ino glej, nebo se je pred nim odpêrlo, ino on je vidil Boxjega Dyha, kak goloba dol priletéti ino na se príti; ino glej, dal se je glas iz neba slyšati: Toti je moj lybleni Sín, na keremi imám dopadneqe. I. Petr. I. 2. Keri so po previdnosti Boga Oqéta izvoleni, naj bi posveqeqe Svetega Dyha dobili, pokorni bili ino z' Jezu-Kristovo kervjo oškropleni postali. II. Kor. XIII. 13. Milost našega Gospoda Jezu-Krista, lybav Boxja ino obqinstvo Svetega Dyha bodi z' vami vsimi.

1) Nárav ino bítje se velí zavjétek tistih lastnosti, ker se reqam ednega spola primérijo. Kak hitro ali je posvedóqeno, da vsaka treh Boxjih osób ednáke lastnosti ali Boxje popunosti imá, se iz tega tydi poterdi, da vse tri le edno narav ino bítje imájo.

m) Niéden, ker na Boga le verje, ne dvojí, da Bogi Oqéti Boxje lastnosti, Boxje iména, Boxje dela ino Boxje qešeqe slívi. To ali ne treba nad Bogom Oqé-

Pit. Kak se tri Boxje osóbe zoseb imenyjejo?

tom, temoq le nad Bogom Sínom, ino Bogom Svetim Dyhom posvedoqeno biti. Ino za toti obé osóbi imámo pridóqe svedoqtva:

Drygi Boxji osobi Bogi Síni se prilágajo:

A. Boxje lastnosti ali popunosti.

1. Vsegamogounost. Mat. XXVIII. 18. Meni je dana vsa oblást na nebi ino na zemli. Ivan. I. 3. Vse reqi so skoz njo (skoz besédo, skoz Boxjega Sína) stvorjene, ino nikaj tega, kaj je stvorjeno, je ne brez nje stvorjeno.
2. Vsegavedounost. On je znál, kaj je premínulo: Xivleqe Samaritanske xene. Ivan IV. 18—19. On je znál nazouqno, kaj je bilo drygim zatájeno: Zaderxáqe Natanaélovo. Ivan I. 48.

Drovníq v' ribjih qobah. Mat. XVII. 26. Oslico z' ngenim xrebetom. Mat. XXI. 2. Misli ino naprejevztje vsih lydi. Luk. XI. 17. Judaqovo naprejevztje. Ivan XIII. 11. On je znal tydi bodóqo Petrovo zatájaje. Mat XXVI. 34. Pobég ino pohujqaje svojih vyqenikov. Mat. XXVI. 31. Svojo terpléqe, smert ino vstaneqe. Luk. XVIII. 31. 32. 33. Porýqeqe Jeruzalema. Mat. XXIV. 2.

3. Vseganazounost. Mat. XXVIII. 20. Ja sem vsikdar pri vas noter do konca sveta.
4. Da obqinski reqemo, je on imél vse Boxje lastnosti: V' nemi prebiva popunost Boxanstva. Kolos. II. 9.

B. Boxje iména.

Ivan I. 1. V' zaqétki je bila beséda, ino beséda je bila pri Bogi, ino Bog je bila beséda. Rim. IX.

5. Keri so od pervih Oqákov rojeni, iz kerih je po mesi prišel tydi Kristus, ki je Bog krez vse, ino

Odg. Tri Boxje osóbe zoseb se imenýjejo, perva Bog Oqa, dryga Bog Sín, tretja Bog Sveti Dyh.

na vse veke blagoslavlen. I. Ivan. V. 20. Mi tydi znamo, da je Boxji Sín prível ino nam razum dal, da naj pravega Boga spoznamo ino se v' ñegovemi Síni znajdemo. Toti je pravi Bog ino veqno xivléne.

C. Boxjo qeseqe.

Mat. XXVIII. 19. Kerstite ñe v' iméni Oqéta, Sína ino Svetega Dyha. Skoz kerst se Kristjáni na qeseqe Sína ino Svetega Dyha ravno tak, kak na qeseqe Oqéta posveqávajo. Ivan V. 23. Da naj vsi qastíjo Sína ravno ták, kak qastíjo Oqéta. Kdo pá Sína ne qastí, tisti ne qastí tydi Oqéta, keri ga je poslal. Filip. II. 5—11. Vi bi mogli misliti, kak Kristus Jezus, da je Boxjo narav imél, si je ne nikaj lyckega svojil, kda se je za Boga naprej dával. Zato ga je Bog zvisal ino jemi dal imé, kero je krez vse iména, naj bi se pred Jezusovim iménom vsako koleno v' nebésah, na zemli ino pod zemlo priklanalo ino vsi jeziki spoználi, da je Gospod Jezus Kristus vu qasti Boga Oqéta. Hebr. 1. 6. Ino pá, kda svojega pervorojenega na svet pripéla, reqe: Vsi Boxji angeli ga naj molijo.

Tretji Boxji osobi Svetemi Dyhi se prilágajo:

A. Boxje lastnosti ino popunosti:

1. Vsegavednost. I. Kor. II. 10—11. To pá nam je Bog skoz Svetega Dyha razodél; kajti Dyh vse prevéj, tydi velike Boxje skrivnosti. Zato tydi nikdo ne zná, kaj je v' Bogi, kak le Boxji Dyh.
2. Vseganazouqnost ino vsegamogóuqnost. I. Kor. XII.

Pit. Kak se tri Boxje osóbe med sobo razlo- čijo?

3 — 11. Gospoda Jezusa nikdo ne more izgovoriti naqi, kak skoz Svetega Dyha. — Dári so resen vno-
gotéri; ali Dyh pá je le eden. — Tydi opravila so
vnoготére; alipá Gospod je le eden, kerí vse vu
vsih oprávla. — To vse oprávla ravno tisti Dyh,
kerí vsakemi dáva, kak qé. Da so Boxje lastno-
sti ne razlóqlive, zato jemi tydi ove slivijo, da je-
mi skoz posvedoqene vsegavednost, vsegamogou-
nost, ino vseganazouqnost slivijo.

B. Boxjo imé.

Apost. djan. V. 3 — 4. Zakaj pá je satan tvojo ser-
ce prevzél, da Svetemi Dyhi naprej laxex? — Ti
si ne lydém, temoq Bogi naprej lagal. I. Kor. III.
16. Jeli ne znate, da ste Boxja cirkva, ino da Box-
ji Dyh vu vami prebiva? I. Kor. VI. 19. Ali ne
znate, da so vaši vudi cirkva Svetega Dyha, kerí
je vu vami.

Iz tega se sklène, da je Sveti Dyh Bog; kajti,
kak pá bi se ovaqi za tega volo, da Sveti Dyh v'
Kristjánih prebiva, Kristjani Boxja cirkva imeny-
vali?

C. Boxje opravila.

I. Kor. XII. 1. 6. 11. Od dyhovnih dárov pá vas,
lybi brati! qém to podvyqiti: — Opravila so vno-
gotére; Gospod pá je le eden, kerí vse vu vsih
oprávla. To vse pá oprávla ravno tisti edini Dyh,
kerí vsakemi dáva, kak qé.

D. Boxjo qeséne.

Mat. XXVIII. 19. Kerstite qé v' iméni Oqéta, Sí-
na ino Svetega Dyha. Skoz kerst bodo Kristjáni
na qeséne Svetega Dyha ravno tak posvéqeni, kak

Odg. Tri Boxje osóbe se med sobo tak razloqijo: Oqa je od sebe samega od vék. n) Sín je od Oqéta od vék rojen. o) Sveti Dyh izhája od Oqéta ino Sína zraven od vék. p)

Pit. Kere dela se vsaki Boxji osóbi zoseb prilágajo?

Odg. Vsaki Boxji osóbi se zoseb tote dela prilágajo:

Oqéti stvorítba. r)

Sini odreženje. s)

na qežéne Oqéta ino Sína. II. Kor. XIII. 13. Milost našega Gospoda Jezu-Krista, Boxja lybav ino obqinstvo Svetega Dyha bodi z' vami vsimi. Amen. Z' totimi besédami je blagoslavlil Pavel Korintane. Bilo pá je zápovedano, Num. VI. 23. 24. lystvo le skoz nazávanje Boxjega iména blagoslávlati. Sveti Dyh more ali Bog biti, da je Pavel, ker je zápovedi tak veden bil, pri blagoslávlaji tydi imé Svetega Dyha nazával.

n) Oqa je od nikoga ne stvorjen, ne spojét, ne rojen. Vera S. Atanzia.

o) Gospod je k' meni rekel: Ti si moj Sín, dnes sem tè poródil. Ps. II. 7,

p) Kda pá bode prišel razveselítel, ker od Oqéta izhája ino kerega bom vam v' Oqétovemi iméni poslal. Ivan XV. 26. Kda pá bode Dyh resnice prišel — mé on bode veliqéstil; kajti on bode od mene dobíval ino vam oznanýval. Ivan XVI. 13—14.

r) Verjem na Boga Oqéta vsegamogounega stvorítela neba ino zemle. Apost. vera.

s) Mi zato skoz negovo milost ino skoz odreženje, kero

Svetemi Dyhi posvečene. 8)

Pit. Kak se tri Boxje osóbe vkyp imenýjejo?

Odg. Tri Boxje osóbe vkyp se imenýjejo presveta Trojica.

Pit. Skoz kaj Katolški Kristján spovéj presvéto Trojico?

Odg. Katolški Kristján spovej presvéto Trojico skoz znamlene svetega krixa, da pri krixodelanji vsako totih treh Boxjih osób izrêue:

Pit. Kaj spozna Katolški Kristján verh tega skoz znamlene svetega krixa?

Odg. Verh tega spozna Katolški Kristján skoz znamlene svetega krixa, da nàs je Jezus Kristus skoz svojo smert na kríxi odréšil.

Pit. Z' keto roko se narédi krix?

Odg. Krix se narédi z' desno roko z' poznamlanjom na uéli, vystah ino persah, rekóu: V' iméni Boga † Oqéta, ino † Sína, ino Svetega † Dyha. Amen.

b. O d s t v o r í t b e.

Pit. Kdo je vse stvoril?

Odg. Bog je nebo, zemlo ino vse, kaj se znajde, stvoril. z)

se je skoz Jezu-Krista zgodilo, zobstoj postanemo opravičeni. Rim. III. 24.

8) Vi ste skoz Dyha našega Boga posvéčeni. I. Kor. VI. 11.

z) V' zaqétki je stvoril Bog nebo ino zemlo. Gen. I. 1.

Pit. Kaj poméni (beseda stvoriti)?

Odg. Beséda stvoriti poméni, iz niqega kaj naréditi.

Pit. Kere so naj imenitnéše Boxje stvari?

Odg. Naj imenitnéše Boxje stvari so angeli ino lydjé.

Pit. Kaj so angeli?

Odg. Angeli so qisti dyhi, x) kerí imájo razum ino volo, ne pà tél.

Pit. Zakaj je Bog angele stvoril?

Odg. Bog je angele stvoril, naj bi ga qastili, lybili ino molili, qemi slyxili, t) ino lydi branili, u)

Pit. Kak je Bog angele stvoril?

Odg. Bog je angele vu svoji milosti, ino z' vnoгими popunostami stvoril.

Pit. Jeli so vsi angeli v' Boxji milosti ostáli?

Odg.

Skoz Gospodovo besédo so se nebésa poterdile; vsa qihova moq je od Dyha qegovih výst. Ps. XXXII. 6.

x) Tvoje angele narédix ti, kak vetre ino tvoji slyxébniki so ognenemi plaméni ednáki. Ps. CIII. 4. Kerí blaxene dyhe za svoje angele, ino ognéne plaméne za svoje slyxebnike narédi. Hebr. I. 7.

t) Hvalte Gospoda vsi qegovi angeli, kerí ste velike moqi, qegove poveléqa oprávlati, qegovemi glasi ino qegovim zapovedam pokorni biti. Ps. CII. 20.

u) On je svojim angelom za tebe volo zapovédal, naj té na vsih potah obránijo. Ps. XC. 11. Gospodov an-

Odg. Dosta angelov je Boxjo milost skoz greh prevzétnosti zgybilo. y)

Pit. Kak je Bog prevzétne angele pokastígal?

Odg. Prevzétne angele, kerí se vrági imenyjejo, je Bog na veke zavêrgel ino v' pekel zasýnul. v)

Pit. Kere so po angelih naj imenitnéše Boxje stvari?

Odg. Naj imenitnéše Boxje stvari po angelih so lydjé.

Pit. Iz čega obstojíjo lydjé?

Odg. Lydjé obstojíjo iz tela ino iz nevmerlive dyše, č) kera je po Boxji pripodobi a) stvorjena.

Pit. Zakaj je Bog lydí stvoril?

gel se bode okoli tistih vstávlal, kerí se ga bojíjo, ino jé bode revil. Ps. XXXIII. 8.

y) Glej, tydi tisti, ki so čemi slyxili, so ne stanovítne bili; kajti vu svojih angelih je hujdóbnost najšel.

Job. IV. 18.

v) Bog je angelov, kerí so grevili, ne pomílil, temoč če z' peklenskimi lanci v' pekel potegnul ino na te xáveje predal, naj bi se na sodbo sranili. II. Petr.

II. 4.

č) Gospod Bog je človéka iz jilovne zemle spodóbil ino dyško xivléga na negovo obliče dehnul; tak je človék odýšen ino oxívlen postal. Gen. II. 7. Posvedočuje, da dyša ne vmerje, glej str. j)

a) Bog je človeka po svoji pripodóbi stvoril. Po Boxji pripodobi ga je stvoril. Gen. I. 27.

Odg. Bog je lydí stvoril, naj bi ga spoznali, b) uastili, c) lybili, d) molili, nemi slyxili, pokórni bili, ino se zveliqali. e)

Pit. Jeli so lydjé Bogi pokórni ostali?

Odg. Xe prvi ulovek Adam je bil z' svojo xeno Evo Bogi nepokóren.

Pit. Kak je prvi ulovek Bogi nepokóren postal?

Odg. Prvi ulovek je v' raji z' dreva sád jél, kerega jemi je Bog prepovédal, ino se skoz to zagrézil. f)

Pit. Je toti greh samo prvemi ulovéki škodil?

Odg. Toti greh je ne škodil samo prvemi ulovéki, temou tydi nam, ker smo od nega rojeni; ino nam je uasno g) ino veqno smert, ino vnoge dryge texáve na teli ino dyši naredil.

b) To pá je veqno xivléne, da naj tebe samega pravega Boga spoznajo. Ivan. XVII. 3.

c) Ja sem tisti, ker sem vsakega, ki mojo imé nazáva, na mojo uást stvoril. Iza. XLIII. 7.

d) Lybi Gospoda tvojega Boga iz celega tvojega serca, iz cele tvoje dyse, ino iz cele tvoje misli. Mat. XII. 37.

e) Bog ué, naj vsi lydjé zveliqani postanejo ino k' znajni resnice pridejo. I. Tim. III. 4.

f) Gen. III. 6.

g) Ravno kak je greh skoz ednega ulovéka na toti svét prišel ino skoz greh tydi smert, tak je smert prišla na vse lydí skoz tistega, v' keremi so vsi grešili. Rim. V. 12.

Pit. Jeli so lydjé tydi, kak prevzétni angeli od Boga na veke zaverxeni?

Odg. Lydjé so ne, kak prevzétni angeli od Boga na veke zaverxeni.

Pit. Kaj je obeçal Bog na odrešéne zavolo greha zaverxenih lydi?

Odg. Bog je na odrešéne zavolo greha zaverxenih lydi obêçal poslâti odrešítela, h) kerí je tydi Mesías imenyvan.

§. 2. Od drygega dela apostolske vere.

Pit. Kak se velí drygi dél apostolske vere?

Odg. Drygi dél apostolske vere se velí: Ino na Jezu-Krista njegovega edínorojenega Sína našega Gospoda.

Pit. Kdo je Jezus Kristus?

Odg. Jezus Kristus je:

1. Edínorojen Sín Boga Oqéta. i)
2. Bog ino qlovek vkyp. j)

h) Med tobo ino xeno, ino med tvojim ino ñenim rodóm qlém zovraxtvo narediti: ona bode tebi tvojo glavo razdryznula, ino ti boš ño po ñenih petah zalezával. Gen. III. 15.

i) Bog je svét tak lybil, da je svojega edínorojenega Sína poslal. Ivan. III. 16.

j) Nam je malo dete rojeno, ino se imá qydovítni, veliki svétnik, Bog imenyváti. Izaia. IX. 6. Je eden

3. Naš Gospod, k) zapovednik ino vyučitel. l)

Pit. Kaj se velí beséda Jezus?

Odg. Beséda Jezus se velí teliko, kak zvelíčar.

Pit. Zakaj se Jezus imenýje zvelíčar?

Odg. Jezus se imenýje zvelíčar zato, da se je nam skoz njega zvelíčanje nagodilo, ki nas je od duga ino kaštíge greha, večne smerti odrésil. m)

Pit. Kak že se Jezus nadále imenýje?

Odg. Jezus že se tydi imenýje Kristus, to je teliko, kak pomázan. n)

Pit. Zakaj se Jezus Kristus imenýje edínorójen Boxji Sín?

Bog ino srednik med Bogom ino lydmí, najmreč uľovek Kristus Jezus. I. Tim. II. 5.

k) Meni je dana vsa oblást na nebi ino na zemli. Mat. XXVIII. 18. Vi mé imenýjete vyučitelá ino Gospoda, ino prav govorite, kajti to sem. Ivan. XIII. 13.

l) Gospodov dyh je nad meno, zato mé je pomázal ino poslal, sirótam od Boga dobro oznanyváti. Luk. IV. 18. Izaia LXI. 1. Milost Boga našega zvelíčara se je vsim lydem prikázala ino nas podvyčila, naj se brezboxnosti ino vsim posvetnim xelam odpovémo, trezno, pravíčno, ino poboxno na totomi sveti xivimo ino blaxeno vujpane ino bodóqnost časti velikega Boga ino našega zvelíčara Jezu-Krista čakamo. Tim. II. 11—13.

m) Ona bode sina porodíla, kerega naj Jezuša imenýje; kajti on bode svojo lystvo njhovič grehov odrésil. Mat. I. 21.

n) Kak je Bog Jezuša Nazarenskega z' svetim Dyhom ino z' moju pomázal. Apost. djav. X. 38.

Odg. Jezus Kristus se imenýje edinorojen Boxji Sín zato, da je edíni, kerí je od svojega nebeskega Oqéta od vék rojen.

Pit. Kak je Jezus Kristus Bog ino ųlovek vkyp?

Odg. Jezus Kristus je Bog ino ųlovek vkyp, da je Bog od vék, ino da je ųlovek v' ųasi postal. o)

Pit. Kak je Jezus Kristus Bogi Oqéti ednáki?

Odg. Jezus Kristus je svojemi nebeskemi Oqéti, kak Bog vu vsih lastnostah ednáki; p) ali pà kak ųlovek jemi je ne ednáki, temoų meųe. r)

Pit. Zakaj se imenýje Jezus Kristus naš Gospod?

Odg. Jezus Kristus se imenýje naš Gospod, da je Bog ino naš odrešitel.

Pit. Zakaj je Boxji Sín ųlovek postal?

Odg. Boxji Sín je ųlovek postal, naj bi nas skoz svojo smert na kixi odréšil ino zvelíųal. s)

o) Zato je Bog svojega Sina poslal, kerí je bil od xene rojen ino zapovedi podloxen, naj bi tiste, kerí so bili pod zapovedjo, odréšil. Gal. IV. 4—5.

p) Jas ino Oųa sva edno. Ivan. X. 30. Da Sina naj vsi ųastijo, ravno kak ųastijo Oqéta. Ivan. V. 23. Da je Jezus Kristus Boxjo narav imél, si je ne nikaj lyckege svojil, kda se je za Boga naprej dával. Filip. II. 6.

r) Oųa je vekxi, kak jas. Ivan. XIV. 28.

s) Da otrôki obųéstvo mesa ino kervi imájo, se je on ųim kak pridryxník narédil, naj bi skoz smert tistega, kerí je smertno oblást imél; to je, vraga po-

§. 3. Od tretjega dela apostolske vere.

Pit. Kak se velí tretji dél apostolske vere?

Odg. Tretji dél apostolske vere se veli: Keri je spojét od Svetega Dyha, rojen iz Marié Divíce.

Pit. Jeli je Jezus imél Oqéta?

Odg. Jezus je imél, kak Bog nebeskega Oqéta, x) kak qlovek pà je ne imél oqéta. z)

Pit. Je ne Joxef Jezu - Kristov oqa?

Odg. Joxef je bil le Jezu - Kristov reditel. x)

Pit. Jeli je Jezus imél mater?

Odg. Jezus je, kak Bog ne imél matere; kak qlovek pà je imél presvéto Divíco Marió za svojo mater. t)

konqal, ino tiste odrévil, kerí so iz straha pred smertjo vse xivóqe dneve slyxébnosti podverxeni bili. Hebr. II. 14. 15.

x) Gospod je k' meni rekel: Ti si moj Sín, dnes sem tè porodil. Ps. II. 7.

z) Divíca bode spojéla ino sina porodila, kerí bode Emanuel (Bog z' nami) imenyván. Izaia. VII. 14.

x) Jezus je bil blizo trideset lét star, kda je zaqél vyqiti; ino mislili so, da je bil sin Joxefov. Luk. III. 23. Mariá je angeli rekla: Kak se bode to zgodilo, da moxa ne poznam? Angel je odgovóril ino jì rekel: Sveti Dyh bode krez té prixel ino moq naj vixeqega tè bode obsenqila; zato bode Sveto, kaj se iz tebe narodí, Sin Boxji imenyváno. Luk. I. 34. 35.

t) Odkod mì pride sreqa, da mè mati mojega Gospoda obíxe? S. Elizabet. Luk. I. 43.

Pit. Zakaj se Marija imenýje Boxja mati?

Odg. Marija se Boxja mati zato imenýje, da je Jezu-Krista, kerí je Bog ino ÷lovek vkyp, porodíla.

Pit. Od koga je Marija Jezuša spo÷éla?

Odg. Marija je Jezuša od Svetega Dyha spo÷éla. u)

Pit. Kde je Marija Jezuša porodíla?

Odg. Marija je Jezuša v' Betlehemi v' eni štali porodíla. y)

Pit. Kak se je Jezu-Kristovo rojstvo oznanilo?

Odg. Jezu-Kristovo rojstvo se je oznanilo:

1. Skoz angela pastírom. v)
2. Skoz zvezdo mudrim v' jyterni dexéli.
3. Skoz mudre Herodexi ino pismovyçenim. ÷)
4. Skoz Simeona ino Ano lystvi v' cirkvi. a)

Pit. Kaj se je po oznanenji Jezu-Kristovega rojstva zgodilo?

Odg. Po oznanenji Jezu-Kristovega rojstva so:

1. Pastíri pohitóy prišli, tega gledat, kaj se je njim od angela oznanilo. b)
2. Kristus je na osmi dén bil po zapovedi obrézan ino Jezuš imenyvan. c)

u) Kaj je v' ÷ej rojeno, to pride od Svetega Dyha, Mat. I. 20.

y) Luk. II. 4—7.

v) Luk. II. 9.

÷) Mat. II. 2. 4. 5.

a) Luk. II. 26—38.

b) Luk. II. 14. 15. 16.

c) Luk. II. 21.

3. Mudri iz jyterne dexéle so ga molili ino jemi zlato, kadílo ino míro za dár prinésli. d)
4. On se je Herodexove kervoserdnosti ognul skoz odídeje na Egíptosko. e)
5. On je odtamdod po Herodexovi smerti prišel v' Nazaret ino se v' totemi mesti redíl. f)

Pit. Kaj je od Jezušove mladosti znaņa vredno?

Odg. Od Jezušove mladosti je znaņa vredno:

1. Kda je Jezuš dvanajst lét stár bil, je prišel z' svojimi starši na svétek v' Jeruzalem.
2. V' Jeruzalemi je zaóstal, krez tri dneve pá od svojih staršov vu cirkvi bil najden, kde je med pismovuyenimi sedel, ņe poslyšal ino izpitával tak, da so se vsi nad ņegovim razumom ino odgovárjanom uydivali.
3. On se je pá v' Nazaret povernul ino ondi ostal.
4. On je na starosti, mudrosti ino milosti pred Bogom ino lydmí prihajal. g)

Pit. Kaj je od Jezúša znaņa vredno prejdou, kak je zaęel vyųíti?

Odg. Prejdou kak je Jezuš zaęel vyųíti, je od ņega znaņa vredno:

1. Ivan je posvedóuil, da je Jezuš Boxjo Jagne, kero odjemle grehe sveta. h)

d) Mat. II. 11.

e) Mat. II. 13.

f) Mat. II. 23.

g) Luk. II. 42—52.

h) Ivan. I. 36.

2. Jezus se je dal od Ivana v' Jordani kerstiti.
3. Sveti Dyh je v' golóbovi spodobi vidítno prišel krez noga.
4. Bog Oqa je dal glas slyšati: Toti je moj lyb-
leni Sín, na keremi imám dopádneje. i)
5. Jezus je bil od dyha v' pyšávo pelan; ino
kda se je tam štirideset dnévov ino štirideset
noqi postil, ga je vrag skyšával, ino angeli
so jemi nató stregli. j)

Pit. Kda je Jezus svojo oqítno vyučene spoqél?

Odg. Jezus je svojo oqítno vyučene vu tride-
sétemi leti svoje starosti spoqél. k)

Pit. Kaj je od Jezusa znaņa vredno, kda je
svojo oqítno vyučene spoqél?

Odg. Od Jezusa, kda je svojo oqítno vyučene
spoqél, je znaņa vredno:

1. Jezus je hodil po svoji domovíni od mesta
do mesta. l)
- 2) Zebral si je vyučenike, ino iz njih zvolil dva-
najst apostolov. m)
3. Vyúíl ino nazveqával je zapoved milosti, n)
razodával resnice, kere bi mi verjéti, o) ino

i) Mat. III. 13—17.

j) Mat. IV. 1—11.

k) Luk. III. 23.

l) Ivan. III. 22.

m) Luk. VI. 13.

n) Mat. IV. 17—23.

o) Se skaxe iz S. Evangeljov.

- vyujil kreposti, kere bi mi oprávlati mogli. p)
4. Karal je nevérnost ino vsako zlost, prego-
várjal blodnosti Xidóvov, pismovyúenih ino
Farizéjov. r)
5. Terdil je svoje navyke skoz svedóutva sve-
tega pisma, skoz úydexe ino skoz svoje pri-
klade.
6. Prerouyval je bodóúe reyi. s)
7. Skazal se je vsikde dobrotliven. ŝ)

Pit. Jeli so vsi na Jezusa verjéli?

Odg. Vnogi so na Jezusa verjéli. Alipà pred-
ni dyhovniki, pismovyúeni ino Farizeji so ga
za njegovega navyka volo zovraxili ino vmorí-
ti iskali.

§. 4. Od ŝtertega dela apostolske vere.

Pit. Kak se velí ŝterti dél apostolske vere?

Odg. Ŝterti dél apostolske vere se velí: Ter-
pel pod Poncjom Pilatom, krixan bil, vmerel
ino se pokopal.

Pit. Jeli je mogel Jezus terpéti?

p) Mat. V. VI. VII.

r) Glej S. Evangelje.

s) Glej Evangelistne pisma.

ŝ) Bog je Jezusa Nazarenskega z' Svetim Dyhom ino
moujo pomázal, ker je okoli hodil, dosta dobrega
qinil, ino vse, ker so pod vragovo oblástjo bili,
ozdravil; kajti Bog je bil z' gim. Apost. djan. X. 38.

Odg. Jezus je mogel le kak ųlovek, ne pà kak Bog terpéti.

Pit. Jeli je Jezus tydi resen terpél?

Odg. Jezus je tydi resen terpél, na dýųi ino na teli.

Pit. Kaj je Jezus na svoji dýųi terpel?

Odg. Na svoji dýųi je Jezus veliko texávo ino xalost terpel. z)

Pit. Kaj je Jezus na svojemi teli terpél?

Odg. Na svojemi teli je Jezus terpél vnoge nevéle ino nedlóge, dosta bitja ino rán; bil je biųųvan ino z' terųom kronan. x)

Pit. Kaj ųe je Jezus dale terpél?

Odg. Jezus ųe je dale terpél vnogo zaniųávaųe, sramyváųe, prekliųaųe, neduxno okrivleųe ino dosta drygih krivíc. t)

Pit. Pod kom je Jezus terpél?

Odg. Jezus je terpél pod Poncjom Pilatom, Rimskepa cesára Tiberia, dexelskim oblástnikom, v' Xidovski zemli. u)

Pit. Kdo je Jezusa obtóxil?

Odg. Predni dyhovniųi, pismovyųeni, ino staréųi lystva so Jezusa pri Poncji Pilati obtoxili. y)

Pit. Zakaj je Jezus bil obtóxen?

z) Moja dyųa je xalostna noter do smerti. Mat. XXVI. 38.

x) } Glej Jezusovo terpléųe. Mat. XXVI. XXVII.

t) } Mark. XIV. XV.

u) } Luk. XXII. XXIII.

y) } Ivan. XVIII. XIX.

Odg. Jezus je pri Ponciji Pilati iz golega zo-
vraxenja bil obtóxen, kak da bi lystvo zapelàval
ino podhujšával. v)

Pit. Kaj se je zgodilo na obtoxenje prednih
dyhovnikov, pismovyčenih ino staréših lystva?

Odg. Na obtóxenje prednih dyhovnikov, pis-
movyčenih ino staréših lystva so Xidovi Pilata
prisilili, da ga je dovóлил krixati. ы)

Pit. Kde je Jezus Kristus bil krixan ino vmerel?

Odg. Jezus Kristus je na Kalvarski gori blizo
Jeruzalemskega mesta bil krixan ino na kixi
vmerel. a)

Pit. Kaka kaštíga je bilo krixanje?

Odg. Krixanje je bilo naj sramotnéša kaštíga.

Pit. Kdo je Jezu-Kristovo telo pokópal?

Odg. Arimatejski Joxef ino Nikodém sta po-
kopála Jezu-Kristovo telo, b) vu novi v' peqíno
zesékani grob, kde xe je nikdo ne bil poloxen. c)

Pit. Jeli je Boxanstvo po Jezu-Kristovi smer-
ti xe ostálo z' telom ino dyšo zedíjeno?

Odg. Boxanstvo xe je ostalo po Jezu-Kristovi
smerti z' telom ino dyšo zedíjeno, ыi ravno se
je pri smerti Jezu-Kristova dyša od tela loqila.

v) } Glej Jezusovo terpléne. Mat. XXVI. XXVII.

ы) } Mark. XIV. XV. Luk. XXII. XXIII.

a) } Ivan XVIII. XIX.

b) Mat. XXVI. XXVII. Mark. XIV. XV.

c) Luk. XXII. XXIII, Ivan. XVIII. XIX.

§. 5. Od petega dela apostolske vere.

Pit. Kak' se velí peti dél apostolske vere?

Odg. Peti dél apostolske vere se velí: Stopil v' predpêkel, ino na tretji dén od mertvih vstanul.

Pit. Jeli je Jezus z' telom ino dyšo v' predpêkel stopil?

Odg. Jezus Kristus je le z' dyšo v' predpêkel stopil. d)

Pit. Kaj se razumi pod iménom pêkel?

Odg. Pod iménom pekel se razumijo vsi tisti skrivni kraji, vu kerih se zaderxávajo dyše preminóujih, kerih so nebeškega zvelíqanja ne dobili.

Pit. Jeli se znajde veq takih skrivnih krajov, ki se pêkel imenyjejo?

Odg. Takih skrivnih krajov, ki se pekel imenyjejo, se znajde troje:

1. Tisti kraj, kde se prekléti na veke texávijo; e) toti se zosébnó imenyje pêkel.
2. Tisti kraj, kde dyše za svoje v' xivlénji nespokornjene grehe le neki čas kaštíge terpíjo; f) toti se velí oqíseje.

d) Ti moje dyše ne boš v' pekli pystil. Ps. XV. 10. Tak je on to naprej vidil, ino od Kristusovega od mertvih-vstanenja govoril, da ne bode v' grobi ostal, ino njegovo telo ne bode sperhnélo. Apost. djaq. II. 31.

e) Vmerel je tydi bogátec ino se v' pekli pokópal. Luk. XVI. 22.

f) Cirkva v' sveti meši za mertve reče: Gospod Jezus

3. Tisti kraj, kde so se dyže pokojnih pobóxnih, v' blaxenemi čakani na svojo odrešenje mirno ino brez vsega terplega zderxavale, dokeliq je Jezus ne k' njim stopil; ino toti kraj se zove predpêkel. g)

Pit. Zakaj je Jezus Kristus stopil v' predpêkel?

Odg. Jezus Kristus je stopil v' predpêkel, naj bi dyže oqákov od tamdod rešil. h)

Pit. Kdo so bili oqáki?

Odg. Oqáki so bili stari oqéti, preróki ino drygi pobóxni, ker so prejdou pomerli, kak je Jezus Kristus v' predpêkel stopil.

Pit. Kda je Jezus Kristus od mertvih vstanul?

Odg. Jezus Kristus je na tretji dén skoz svojo lastno moq, i) nevmerliv ino qastíten, kak premágavec smerti ino vruga, od mertvih vstanul. j)

Kristus, kral qasti, odréxi dyže vsih tvojih mertvih vernikov od peklenskih kastig.

g) Glej zgorah d) Tak je on to naprej vidil. i. t. d.

h) Ti si na vizino stopil ino vlovlene z' sobo pelal.

Ps. LXVII. 19. Ti si tydi skoz kerv tvojega zavítka tvoje vlovlene izpustil. Zahar. IX. 11.

i) Zato më Oqa lybi, da mojo xivlene sporoqím, naj ga pá na sé vzemem; kajti nikdo mi ga ne vzeme, temoq jas ga sam sporoqím, ino imám oblást, ga sporoqiti, ino tydi oblást, ga pá na sé vzéti. Ivan. X. 17. 18.

j) Naj bi skoz smert on tistega, ki smertno oblást imá, to je, vruga pokonqal. Hebr. II. 14. Zadniq qém ne

Pit. Zakaj je Jezus Kristus od mertvih vstanul?

Odg. Jezus Kristus je zato od mertvih vstanul:

1. Naj bi sveto pismo, k) ino svojo lastno pre-ročeneje spunil. l)
2. Naj bi celemi sveti dal nepregovoritno posve-doceneje, da je njegov výk resníca, ino on od Boga poslan. m)
3. Naj bi našo zanášaneje poterdil, ino nam bo-dóyo od mertvih - vstaneneje poresnil. n)

§. 6. Od šestega dela apostolske vere.

Pit. Kak se velí šesti del apostolske vere?

Odg. Šesti del apostolske vere se velí: V' ne-bo šel, ino sedí na desníci vsegamogoynega Bo-ga Očéta.

iz smertne roke odréžiti, ino smerti qém qé odvzétí.

O smert! jas bom tvoja smert. O pekel! jas bom tvoj pokonqavec. Ozea XIII. 14. On je vstanul, kak je rekel. Mat. XXVIII. 6.

k) Ti moje dyše ne boš v' pekli pystil, né dovolil, da bi nad tvojega Svetega sperhneje prišlo. Ps. XV. 10.

l) Jezus jim je rekel: Zatêrte toto cirkvo, ino vu treh dnevih bom jò pá postavil; govoril pá je od cirkve svojega tela. Ivan. II. 19. 21.

m) Či pá je Kristus ne vustanul, tè se sklene, da je našo výceneje zobston ino naša vera tydi zobston. I. Kor. XV. 14.

n) Alipa Kristus je od mertvih vustanul, pervnik med spajoqimi, da skoz ednega qloveka smert, tydi skoz ednega qloveka vustaneje príde. I. Kor. XV. 20. 21.

Pit. Kda je Jezus Kristus v' nebo stopil?

Odg. Jezus Kristus je na štirideseti dén po svo-
jemi od mertvih - vstaneji, o) nazóqi svojih vy-
šenikov, p) na Olski gori skoz lastno moq v'
nebo stopil.

Pit. Kde sedí Jezus?

Odg. Jezus sedí v' nebésah na desníci vsega-
mogounega Boga Oqéta. r)

Pit. Kaj poménijo besede: „Jezus sedí na Box-
ji desníci“?

Odg. Beséde „Jezus sedí na Boxji desníci“ po-
ménijo teliko, kak Jezusi na veke slixi naj vi-
seša oblást ino qást krez vse reqi na nebi ino
zemli. s)

§. 7. Od sedmega dela apostolske vere.

Pit. Kak se velí sedmi dél apostolske vere?

Odg. Sedmi dél apostolske vere se velí: Od
ondod bode prišel sodit xivih ino mertvih.

Pit. Kda bode Jezus pá prišel?

Odg.

o) Luk. XXIV. 50. 51.

p) Apost. djane. I. 9.

r) Či ste z' Kristusom vstanuli, ište, kaj je v' nebésah,
kde Kristus na Boxji desníci sedí. Kolos. III. 1.

s) Rimski Katehizem vu šestimi deli apostolske vere
vu §. 5. Meni je dana vsa oblást na nebi ino zemli.
Mat. XXVIII. 18.

Odg. Jezus bode na sodni dén v' nebêških oblákíh vidíten, z' veliko oblástjo ino qastjo iz neba pá príšel. 8)

Pit. Zakaj bode Jezus na sodni dén pá príšel?

Odg. Jezus bode na sodni dén pá príšel, naj bode vse lydi, xive ino mertve obsodil. z)

Pit. Keri lydjé se imenýjejo xivi, kerí mertvi?

Odg. Xivi se imenýjejo pravíqni, mertvi pá grešniki.

Pit. Kak bode Jezus lydí obsodil?

Odg. Jezus bode lydí obsodil po tém, kak so kaj dobrega ali hujdega vqínili; x) pravíqne bode z' veqnim xivlenom v' nebésah plaqal, grešnike pá na veke v' pekli kaštígal, t)

§. 8. Od osmega dela apostolske vere.

Pit. Kak se velí osmi dél apostolske vere?

Odg. Osmi dél apostolske vere se velí: Tydi verjem na Svetega Dyha.

8) Vidili bodo qloveqjega Sina na nebeskemi obláki z' veliko oblástjo ino qastjo príti. Mat. XXIV. 30.

z) On nam je zapovédal, lystvi oznanyvati, da on (Kristus) je tisti, kerí je od Boga za sodja xivih ino mertvih postavljen. Apost. djan. X. 42.

x) Mi vsi moremo pred Boxjo sodníco nazóqni biti, da naj vsaki doségne po tém, kak je v' svojemi lastnemi teli ali dobro, ali hujdo delal. II. Kor. V. 10.

t) Te bodo hujdi vu veqno texávo, pravíqni pa vu veqno xivlene príšli. Mat. XXV. 46.

Pit. Kera Boxja osóba je Sveti Dyh?

Odg. Sveti Dyh je tretja Boxja osóba, u) on je pravi Bog. y)

Pit. Od koga Sveti Dyh izhaja?

Odg. Sveti Dyh od Oqéta ino Sina zraven Bog izhaja. v)

Pit. Kde nas Sveti Dyh posveúáva?

Odg. Sveti Dyh nas posveúáva:

1. Vu Svetemi kersti. y)
2. Vu sakramenti pokóre.
3. Keliko koli krat dryge svete sakramente vredno dosegnemo.

Pit. Kak nas Sveti Dyh posveúáva?

Odg. Sveti Dyh nas posveúáva, da posveúejo milost v' nas vleje ino nas skoz ňo Boxje otróke biti narédi, alipà posveúejo milost v' nami povekša.

Pit. Kaj æe Sveti Dyh v' nami dale vujiní?

Odg. Sveti Dyh nam razsvéti naš razum, nas vyúí, a) ino primárja, po Boxji voli delati, b)

u) I. Ivan. V. 7.

y) Ivan. XV. 26. ino XVI. 13. 14. 15.

v) Ivan. XV. 26. ino XVI. 13. 14. 15.

y) On nas je ne zavolo dél pravice, kere smo opravili, temoq zavolo svoje milosti skoz kerst prerójena ino skoz ponovleqe Svetega Dyha odkypil. Tit. III. 5.

a) Razveselítel Sveti Dyh pà, kerega bode Oqa v' mojem imeni poslal, bode vas vse vyúil. Ivan. XIV. 26.

b) Bog je, kerí v' nami obojno, voleqe ino spuneqe, po svojemi dopádneci oprávla. Fil. II. 13.

ino nam podeli svoje dare. c)

Pit. Keri so dari Svetega Dyha?

Odg. Dari Svetega Dyha so:

1. Dár mudrosti. 2. Dár razuma. 3. Dár dobrotelénja. 4. Dár moqi. 5. Dár vednosti. 6. Dár poboxnosti. 7. Dár Boxjega straha, d)

§. 9. Od devetega dela apostolske vere.

Pit. Kak se velí devéti dél apostolske vere?

Odg. Devéti dél apostolske vere se velí: Sveto Keršansko Katolško cirkvo, Obujinstvo svetnikov.

a. Od cirkve.

Pit. Kaj je sveta obujinska Keršanska cirkva?

Odg. Sveta obujinska Keršanska cirkva je viditno zebrane vsih pravovernih Kristjanov pod viditno predno glavo, Rimskim papexom, kerí ednáke navyke spovedávajo ino se ednákih sakramentov vxivajo.

Pit. Jeli se znajde tydi neviditna predna glava Katolške cirkve?

e) Dari so resen vnotéri, Dyh på le eden; tydi oprávla so vnotére, Gospod på le eden, kerí vse vu vsih oprávla; — to vse på oprávla le eden ino ravno tisti Dyh, kerí vsakemi dáva, kak vé. I. Kor. XII.

4. 6. 11.

d) Izaía. XI. 2. 3.

Odg. Znajde se tydi nevidítna predna glava Katolske cirkve, ino tota je Jezus Kristus. e)

Pit. Koga je Kristus za vidítno glavo svoje cirkve postavil?

Odg. Jezus Kristus je svetega Petra postavil za vidítno predno glavo svoje cirkve. f)

Pit. Kdo je po svetemi Petri vidítna predna glava Jezusove cirkve?

Odg. Vidítna predna glava ino namesteki Je-zu-Krista po svetemi Petri so vsi po redi zvoleni Rimski papexi.

Pit. Keliko pravih cirkev se znajde?

Odg. Znajde se le edna prava cirkva, zvynekere je ne zveliqana douakati.

Pit. Skoz kere znamle se prava cirkva spozna?

Odg. Prava cirkva se skos tote štiri znamle spozna:

1. Da je edina. g)
2. Da je sveta. h)

e) Mox je glava xeni, kak Kristus glava cirkvi. Efez. V. 23.

f) Ti si Peter (to je, peqína) ino na toto peqíno bom mojo cirkvo postavil, ino peklenke vrata jè ne bodo premagale. Mat. XVI. 18. Kristus reqe Petri: Pási moje jagneta, — pásí moje ovce. Ivan. XXI. 16. 17.

g) Je le eden Gospod, edna vera, eden kerst. Efez. IV. 5.

h) Naj bi se sam nazoqno postavil, kak veliqestna cirkva, kera ne imá madexa, ne gerbe, ali kaj takega pripodobnega, temoq naj bi bila sveta ino nemadena. Efez. V. 27.

3. Da je obujnska, ali Katolška. i)

4. Da je apostolska. j)

Pit. Zakaj se prava cirkva zove edína?

Odg. Prava cirkva se zove edína, k) da imá
1. edíno predno glavo, 2. edíni navyk, 3. edí-
ne sakramente.

Pit. Zakaj se prava cirkva velí sveta?

Odg. Prava cirkva se velí sveta zato:

1. Da je njeni spojétel sveti.
2. Da je njeni navyk sveti.
3. Da se svetih sakramentov vxíva.
4. Da svoje vude na svetost ravná.
5. Da se v' njej preveno svetniki znajdejo.

Pit. Zakaj se prava cirkva imenyje obujnska?

Odg. Prava cirkva se imenyje obujnska ali
Katolška zato, da jò je Jezus Kristus, 1. za vse
lydí, 2. za vse qase, 3. za vse strane spojél.

Pit. Zakaj se prava cirkva reče apostolska?

Odg. Prava cirkva se apostolska reče zato:
1. Da verje ino vyqí ravno to, kaj so apostoli
verjéli ino vyqíli. 2. Da so apostoli skoz moq
Jezu-Kristovega povelja nene navyke po cele-

i) Idte po celemi sveti ino oznanyvajte Evangelje vsim
narodom Mark. XVI. 15.

j) Vi ste na apostolsko ino prerokovsko selíve postav-
leni, kde je Kristus sam naj imenitnési vogélni ka-
men. Efez. II. 20.

k) Bog je ne Bog nejedínosti, temoq mira, kak ja tydi
vu vsih cirkvah svetnikov vyqim. I. Kor. XIV. 33.

mi sveti razširjali. 3. Da so tjeni škofi apostolski namestniki.

Pit. Kak se se prava cirkva nauči imenýje?

Odg. Nauči se se prava cirkva tydi imenýje Rimska, da je cirkva v' Rimi vsih drygih cirkev glava ino sredíse edínosti.

b. Od obúinstva svetníkov.

Pit. Kak imájo pravoverni Kristjani med sobo obúinstvo?

Odg. Pravoverni Kristjáni imájo med sobo obúinstvo, kak vudi ednega tela. 1)

Pit. Kak se obúinstvo med pravovernimi Kristjani imenýje?

Odg. Obúinstvo med pravovernimi Kristjani se imenýje obúinstvo svetnikov.

Pit. Zakaj se obúinstvo med pravovernimi Kristjani imenýje obúinstvo svetnikov?

Odg. Obúinstvo med pravovernimi Kristjáni se imenýje obúinstvo svetnikov zato, da so vsi

1) Opravlajmo resnico v' lybavi, naj v' Kristusi, ker je naša glava, vu vsih dobrih delah prihájamo. Skoz tega se vso telo sklene ino med sobo skoz vude zaplête; skoz to strexe eden vud drygemi, vsaki z' opravílom po svoji moči, ino narédi, da telo vu sebi samemi skoz lybav vísek rase. Efez. IV. 15. 16. Ravno kak v' ednemi teli vnoge vude imámo, vsi toti vudi pá ne imajo le ednega opravíla; tak smo mi vnogi tydi le edno telo v' Kristusi, ino eden drygega vud. Rim. XII. 4. 5.

na svetost pozváni, ino da so vsi Kristjáni skoz sakrament kersta posvéçeni. m)

Pit. Vu çemi obstojí obuçinstvo svetnikov?

Odg. Obuçinstvo svetnikov obstojí vu tém, da se vsi vudi prave cirkve dyžnih dobrót vxivajo. n)

Pit. Kere so tiste dobróte, kerih se vsi vudi prave cirkve vxivajo?

Odg. Dobróte, kerih se vsi vudi prave cirkve vxivajo, so:

1. Sveti sakramenti.
2. Priporoçitba svete meze.
3. Molitba.
4. Dobre dela.
5. Zaslyxbe vernikov.

Pit. Keri so vu pravi cirkvi tisti vudi, ki med sobo imájo obuçinstvo?

Odg. Tisti vudi v' pravi cirkvi, ki med sobo imájo obuçinstvo, so:

1. Verniki na zemli.
2. Svetniki v' nebésah.
3. Dyže preminóujih v' oçišenji.

Pit. Kak imájo verniki na zemli med sobo obuçinstvo?

m) Bodte vu celemi vašemi xivlenji svéti, ravno kak je tisti svéti, kerí vas je pozvál; kajti je pisano: Bodte svéti, da sem jas tydi svéti. I. Petr. I. 15. 16. Keri so po naprejvzétji na svetost pozvani. Rim. VIII. 23.

n) Ja sem pridryxnik vsih, kerí se tebe bojijo ino tvoje zapovedi zderxávajo. Ps. CXVIII. 63.

Odg. Verniki na zemli imájo med sobo obujinstvo skoz to, da si med sobo skoz svojo molitbo, o) ino skoz zaslyxbe svojih dobrih dél eden drygemi na dobro pomágajo.

Pit. Kak imájo verniki na zemli obujinstvo z' svetniki v' nebésah?

Odg. Verniki na zemli imájo obujinstvo z' svetniki v' nebésah skoz to, da verniki na zemli svetnike qastíjo ino ne za njihovo naprejprošjo nazávajo, p) svetniki v' nebésah pa za vernike na zemli pri Bogi prosijo. r)

Pit. Kak imájo verniki na zemli obujinstvo z' dyšami preminouih v' ouišenji?

Odg. Verniki na zemli imájo obujinstvo z' dyšami preminouih v' ouišenji skoz to, da verniki na zemli za dyše preminouih, s) v' ouišenji, pri Bogi prosijo, ino jim z' svojo molitbo, z' dobri-

o) Proste eden za drygega, naj zveliqani postanete; kajti molitba praviqnega premóre jako dosta. Jak. V. 16.

p) Vu Katolski veri Tridentinskega cirkvenega zbora se veli: „Ravno tak tydi mislimo za dobro, da so svetniki, kerí z' Kristušom kralyjejo, qastiti ino nazávati, ino da svoje molitbe za nas pripravajo.

r) Onías pa je odgovoril ino rekel: To je Jeremías Boxji prerok, pomilyvavec vsih bratov ino lystva Izraelskega; to je mox, kerí za lystvo ino celo sveto mesto dosta moli. II. Mahab. XV. 14.

s) Zato je sveta ino zveliqeqa misel za mertve moliti, naj bi svojih grehov rešeni postali. II. Mahab. XII. 46.

mi delami ino posebno z' tim pomágajo, da sve-
to mežo za ne priporájajo; dyše preminóqih pá
z' hvalnostjo za vernike na zemli pri Bogi prosijo.

§. 10. Od desetega dela apostolske vere.

Pit. Kak se velí deséti dél apostolske vere?

Odg. Deséti dél apostolske vere se velí: Od-
pyšanje grehov.

Pit. Kaj nas toti verni dél vyúí?

Odg. Toti verni dél nas vyúí, da je Kristus
svoji cirkvi dal oblást, grehe odpyšati. 8)

Pit. Kdo imá v' pravi cirkvi oblást, grehe
odpyšati?

Odg. Oblást grehe odpyšati imájo v' pravi
cirkvi le škofi ino drygi mešniki.

Pit. Kde se nam odpyšajo grehi?

Odg. Grehi se nam v' sakramenti kersta, z)
ino v' sakramenti pokóre x) odpyšajo.

8) Doségnite Svetega Dyha, kerim bote grehe odpy-
stili, tim so odpyšeni; kerim pá bote je zaderxáli,
tim so zaderxáni. Ivan. XX. 22. 23.

z) Ravno, kak se je Kristus sam za ne sporóqil, naj
bi ne posvétil potém, kda je je z' vodenim kerstom
skoz besédo xivleša oqistil. Efez. V. 25. 26.

x) Tebi dam klyúe nebeskega kralestva, kaj koli boš
na zemli zavézal, bodi tydi v' nebi zavézano; kaj pá
koli boš na zemli odvézal, bodi tydi v' nebi odvé-
zано. Mat. XVI. 19. Resniqno vam povém; Vse,

Pit. Keri grehi se nam odpystíjo v' kersti, ino kerí v' pokóri?

Odg. V' kersti se nam Adamov (nadoblen) ino tydi vsi drygi naši lastni pred kerstom vujeni grehi odpystíjo; v' pokori pá tisti, kere po kersti dopernesemo.

§. 11. Od ednajstega dela apostolske vere.

Pit. Kak se velí ednajsti dél apostolske vere?

Odg. Ednajsti dél apostolske vere se velí: Vustaneje mesa.

Pit. Kaj razumimo pod besedami: „Vustaneje mesa“?

Odg. Pod besedami „Vustaneje mesa“ razumimo, da bode Bog na sodni dén vse mertve pá zbydil, t) ino da bodo lydjé z' svojim mesom, to je, z' ravno tistim telom, kero so v' xivlenji iméli, vstanuli, u)

Pit. Zakaj bodo lydjé z' svojimi telami vstanuli?

Odg. Lydjé bodo z' svojimi telami vstanuli,

kaj koli bote na zemli razvezali, bode tydi v' nebésah razvézано. Mat. XVIII. 18.

t) Tisti, kerí je Jezu-Krista od mertvih zbydil, bode tydi vase vmerlive tela skoz svojega Dyha, kerí vu vami prebiva, xive narédil. Rim. VIII. 11.

u) Ja bom pá z' mojo koxo odét ino v' mojemi mesi mojega Boga vidil. Job. XIX. 26.

naj bodo tela z' dyšami v' réd ali veyno plaqane, ali veyno kastigane. y)

§. 12. Od dvanajstega dela apostolske vere.

Pit. Kak se velí dvanajsti dél apostolske vere?

Odg. Dvanajsti dél apostolske vere se velí: Ino veyno xivleže.

Pit. Kaj verjemo ino spovémo z' besedami dvanajstega vernega dela?

Odg. Z' besedami dvanajstega vernega dela verjemo ino spovémo veyno na vsikdar bodóço zveličaje, z' kerim se bode poxeléže svetnikov ino izvolenih popunem spunilo. v)

Pit. Kak se bode poxeléže svetnikov ino izvolenih popunem spunilo?

Odg. Poxeléže svetnikov ino izvolenih se bode popunem skoz to spunilo, da bodo Boga na veke gledali, lybili, ino se pred njim vsega ve-sélja vxivali.

y) Pride vyra, v' kerí bodo vsi, ki v' grobih so, glas Boxjega Sina slyšali, ino tē bodo, kerí so dobro delali, na vstanéže veqnega xivleža, kerí pá so hujdo delali, na vstanéže sodbe naprej prišli. Ivan. V. 28. 29.

v) Z' nedoreqlivim ino veliqestnim veséljom bóte se radylali, ino zveličaje vasih dyš, kak plaço vaše vere dobili. I. Petr. I. 8. 9. Niedno oko je ne vidilo, ino niedno vyho ne slyšalo, tydi je ne v' niednega qloveka serce prišlo, kaj je Bog tistim pripravil, kerí ga lybijo. I. Kor. II. 9.

Pit. Jeli bodo vragi ino grešniki tydi na veke iméli xivleže?

Odg. Vragi ino grešniki bodo tydi na veke iméli xivleže; alipà njihovo xivleže bode, né dorečti, texavno, ű) da bodo za svoje grehe večne kaštíge v' pekli terpéti mogli. a)

Pit. Zakaj se apostolska vera sklene z' besedo Amen?

Odg. Apostolska vera se sklene z' besédo Amen, zato, da tota beseda je izroček, z' kerim se nekaj poterdi.

Pit. Kaj poterdimó z' besedo Amen?

Odg. Z' besedo Amen poterdimó, da na zapopadki apostolske vere nikak ne dvojímó, temou vse za resen imámo, kaj se v' nej zapopadne.

ű) Pojdite od mene, vi prekléti! vu večni ogen, kerí je vragi ino negovim angelom pripravlen. Mat. XXV. 41.

a) Kda bode se Gospod Jezus Kristus z' svojimi mogóčnimi angelskimi vnoxínami z' neba prikázal, ino z' ognenim plaménom odserdeje na tistih űinil, kerí Boga ne spoznajo, ino se Evangelji našega Gospoda Jezu-Krista nepokorni skaxejo, bodo od negovega obliuja ino od veličestva negove oblásti pokastigani.

II. Tez. I. 7. 8. 9.

II. GLAVA.

OD VUJPAŃA.

I. DEL.

OD KERŠANSKEGA VUJPAŃA.

Pit. Kaj je Keršansko vujpane?

Odg. Keršansko vujpane je prenáravna moč, od Boga v' naše serca vlejta krepost b) skoz kero vse z' zanešenom od Boga prosimo ino čakamo, kaj nam je obêçal.

Pit. Kaj se veli Keršanski vujpati?

Odg. Keršanski vujpati se velí, od Boga z' zanešenom čakati, kaj nam je obêçal.

Pit. Kaj vujpamo od Boga?

b) Pavel, Boxji slyxêbnik — na vujpane veqnega xiv-
leŃa, kero je Bog, ki ne laxe, pred časi sveta, obê-
çal. Tit. I. 2. Blagoslavljen bodi Bog, Oča našega
Gospoda Jezu-Krista, ker nas je po svoji veliki mi-
losti skoz Jezu-Kristovo od mertvih vstaneŃe na xivo
vujpane preródil. I. Petr. I. 3.

Odg. Od Boga vujpamo večno xivljenje, to je, večno zveličanje, ino tydi pomóci, ono doségnuti.

Pit. Zakaj vujpamo?

Odg. Mi vujpamo za tega volo, da je Bog vsegamogóčen, vu spunerji svojega obêčanja zvesti, neskončano dobrotlivi, ino milostiven, zato spuniti zná ino úé, kaj je obêčal. c)

Pit. Skoz kaj se Keršansko vujpaње posebno oxíva?

Odg. Keršansko vujpaње se posebno skoz molíto oxíva.

II. D E L.

O D M O L I T B E

§. 1. Od molítbe obçinski.

Pit. V' çemi obstojí molítba?

Odg. Molítba obstojí v' povzdigavanji dyše k' Bogi.

Pit. Zakaj molimo?

Odg. Mi molimo, da Boga naj višezega Gospoda duxno naj çastímo, ino jemi za dosegnene dobrote hvalimo ino ga tydi za to prosimo, kaj æe nám je za bodóçe çase potrébno.

c) Ostánmo vu spovedi našega vujpaња stanovítni; kajti kerí je obêčaje izrekel, je zvesti. Hebr. X. 23.

Pit. Zakaj se več molimo?

Odg. Molimo se več za odpuščenje grehov, ino naj bi v' obujinskih ino posebnih, v' lastnih ino lyckih potrebah od Boga pomóu sprosili.

Pit. Na koliko náčinov se zna moliti?

Odg. Moliti se zná na dva náčina: ali samo znotrah, alipà zraven tydi zvynah. Ino obá tota náčina smo se od Jezu-Krista ino apostolov navyčili.

Pit. Kda molimo znotrah?

Odg. Znotrah molimo, či samo misli naše dyše, ino poxeleņa našega serca k' Bogi povzdigávamo. d)

Pit. Kda molimo zvynah?

Odg. Zvynah molimo, či misli naše dyše ino poxeleņa našega serca z' besédami izgovárjamo; ino tota molítba se imenyje vystna molítba.

Pit. Kaj je pri vystni molítbi zaponiti?

Odg. Pri vystni molítbi je zaponiti, da dyša ali serce v' űlovêki ravno to more misliti, xeléti ino prosíti, kaj vysta z' molitnimi besédami govoríjo.

Pit. Jeli je vystna molítba hasnovítna ino potrebna.

d) Tak je molila Ana v' cirkvi, I. Kral. I. 13. „Ana pá je le v' svojemi serci govorila, — tak da je ne besede bilo slyšati. — Tak je molil David, ki reče: Mojo serce je k' tebi molilo. Ps. XXVI. 8.

Odg. Vystna molítba je jako hasnovítna ino potrébna; kajti skoz ňo se vsaki moléui sám na poboxnost obydí, drygi pà, kerí molítne beséde qyjejo, zaqnejo na Boga misliti ino se tydi k' molítbi primárjajo.

Pit. Kaj nam hasnijo molítne knige?

Odg. Molítne knige nam to hasnijo:

1. V' ňih se najdejo poboxne misli, ino svete xele, kere pri molítbi iméti moremo.
2. One prídejo tistim na pomóu, kerí se sami z' lastnimi besédami ne zmorejo zadosta nad svojimi potrebami izgovoríti.
3. One naše oqí derxíjo od vsega tega, kaj nas ovâqi pri molitbi lahko moti.

Pit. Jeli smo duxni molíti?

Odg. Molíti smo duxni; kajti molítba slízi med naj imenitnéše duxnosti naše vere. e)

Pit. Kdo nam nalága duxnost molíti?

Odg. Duxnost molíti nam nalágajo Boxje zapovedi, f) Kristušov prikklad, g) ino ňegovo povelene. h)

Pit. Kak moremo molíti?

Odg.

e) Molte brez heŋaŋa. I. Tez. V. 17. I. Tim. II. 11.

f) Ob qasi texáv mè nazávaj, ino odrévil bom tè, ino ti boš mè hvalil. Ps. XLIX. 15.

g) Luk. VI. 22. Mat. XXVI. 39.

h) Proste, ino dalo bode se vam; kajti vsaki, kerí prosi, dobí. Mat. VII. 7. 8.

Odg. Moliti moremo v' Jezusovemi iméni, i) z' ponixnostjo, j) ino z' xalostnim sercom nad grehi, v' dyhi ino resníci, k) z' vero ino zanešenom. l)

Pit. Kde se zapopádne vse, za kaj imámo molíti?

Odg. Vse, za kaj imámo molíti, se v' Očanaši, to je, v' Gospodovi molítbi zapopádne. m)

§. 2. Od Gospodove molítbe zaseb.

Pit. Kdo nas je molíti vyúíl?

Odg. Kristus naš Gospod nas je molíti vyúíl.

Pit. Skoz kero molítbo nas je Kristus vyúíl molíti?

Odg. Kristus nas je vyúíl molíti skoz Očanaš, ker se tydi Gospodova molítba imenyje.

Pit. Kak se moli Očanaš?

Odg. Očanaš se moli tak: Oča naš! ker si v' nebesah. Posvečeno bodi tvojo imé. Prídi k' nam tvojo kralestvo. Izídi se tvoja vola, kak na nebi, tak na zemli. Daj nam dnes naš vsek-

i) Resnično, resnično vam povém, kaj koli bote Očéta v' mojemi iméni prosili, to bode vam dal. Ivan. XVI. 23.

j) Molítba ponixnega bode obláke presílila. Sir. XXXV. 21.

k) Bog je dyh, ino ker ga molijo, ga naj v' dyhi ino resníci molijo. Ivan. IV. 24.

l) Vsaki naj vu veri prosi, ino naj ne dvoji. Jak. I. 6.

m) Mat. VI. 9—13.

dajni kryh. Odpusti nam naše duge, kak tydi mi odpustimo našim duxnikom. Ino nas ne vpe-laj v' skyžavo; temou reži nas od zlega. Amen.

Pit. Iz čega obstojí Očanáš?

Odg. Očanáš obstojí iz ednega predgovora, ino sedem prošej.

a. Od predgovora.

Pit. Kak se velí predgovor?

Odg. Predgovor se velí: Oča naš! kerí si v' nebésah.

Pit. Na koga se zazávamo z' totimi predgovornimi besedami?

Odg. Z' totimi predgovornimi besedami se zazávamo na Boga, kerí je naš Oča. n)

Pit. Zakaj Boga imenýjemo Očéta?

Odg. Boga imenýjemo Očéta, da je lydí po svoji pripodóbi stvoril, o) ino kak Oča za ňe skerbí. p)

Pit. Zakaj Boga imenýjemo našega Očéta?

n) Jeli ne imámo vsi ednega Očéta, jeli nás je ne eden Bog stvoril? Malah. II. 10.

o) Jeli je on ne tvoj Oča, kerí tē je iměl, stvoril ino spočél? Devt. XXXII. 6.

p) Ne bodte skerbni ino ne govorte: Kaj bomo jeli, ali kaj bomo píli, ali kaj sí bomo obláuqili? kajti za vse to se skerbíjo neverniki. Vaš Oča zná, da vsega tega potrebýjete. Mat. VI. 31. 32. Vso vašo skerb prenēste na Boga; kajti on skerbi za vas. I. Petr. V. 7.

Odg. Boga imenýjemo našega Očeta, da je nás vse skoz Svetega Dyha vu svetemi kersti za svoje otroke, r) za svoje naslednike, za ravnasledníke Jezu - Krista, s) ino nas med nami vse za brate ino sestre narédil.

Pit. Zakaj govorímo: Keri si v' nebésah?

Odg. Mi govorímo „keri si v' nebésah,“ zato, da Bog, či ravno je povsodik nazóčen, posébnó v' nebésah prebíva, ž) kde se svojim izvolenim od obliýja do obliýja kaxe ino dá vxivati.

b. Od treh pervih prošenj Gospodove molítbe.

Pit. Kak se velí prva Očanašna prošnja?

Odg. Prva Očanašna prošnja se velí: Posvečeno bodi tvojo imé.

Pit. Kaj prosimo operviý?

Odg. Operviý prosimo, naj Boxjo imé bode posvéčeno.

Pit. Zakaj prosimo operviý, naj Boxjo imé bode posvečeno?

r) Vi ste dobili Dyha, kerí vas za otroke najemáva, skoz kerega vsí zovemo: Aba (Oča). Rim. VIII. 15.

s) Či pá smo otroki, te smo tydi nasledniki, ino celó nasledniki Boxji, ravnasledniki Jezu-Krista. Rim. VIII. 17.

ž) Oslyšaj iz tvojega prebivalíva, to je, z' neba, vsakega ino vse, kerí bodo na totemi mesti molili. II. Paral. VI. 21.

Odg. Mi prosimo operviy, naj Boxjo imé bude posvéčeno, da vsikdar ino pred vsimi rečami naj prej za to prositi moremo, kaj Boxjo část dojde z) ino potém že le za to, kaj je nam ali našemi blixnemi potřebno.

Pit. Kaj prosimo vu pervi Očanašni prošnji?

Odg. Vu pervi Očanašni prošnji prosimo:

1. Naj bi vsi lydjé na zemli Boga spoználi ino njegovo naj svetéšo imé spovedávali ino vsikde hvalili.
2. Naj bi se grešniki k' Bogi obrnuli ino na pokóro genuli.
3. Naj se njegovo naj svetéšo imé nikóli ne bi skoz verogyblene ino krivo vero, skoz Boga-preklinjanje ino nekeršansko xivljenje odsvetilo.

Pit. Kak se velí dryga Očanašna prošnja?

Odg. Dryga Očanašna prošnja se velí: Pridi k' nam tvojo kraljestvo.

Pit. Kaj prosimo v' drygi Očanašni prošnji?

Odg. V' drygi Očanašni prošnji prosimo:

1. Naj bi Bog svojo cirkvo ino kraljestvo svojih milosti razširjal ino oterdil, kraljestvo vruga ino greha pá pokončal.
2. Naj bi vero, vujpanje ino lybav v' nas vlejl ino tote kreposti v' nami povnoxil.
3. Naj bi nam po totemi xivljenji nebesa dodelil.

Pit. Kak se velí tretja Očanašna prošnja?

z) Ište operviy Boxjo kraljestvo ino njegovo pravico, ino vse drygô bode se vam priloxilo. Mat. VI. 33.

Odg. Tretja Očanašna prošnja se velí: Izidi se tvoja vola, kak na nebi, tak na zemli.

Pit. Kaj prosimo v' tretji Očanašni prošnji?

Odg. V' tretji Očanašni prošnji prosimo:

1. Naj bi nam Bog dal pomoč, njegovo Božjo volo vu vsih prilikah na zemli tak zvesto ino radovolno spuniti, kak jò anđeli ino svetniki v' nebésah spunijo.
2. Naj bi Bog vse odvernul, kaj nam spunenje njegove Božje vole odderxáva.

c. Od štireh poslednih prošenj Gospodove molítbe.

Pit. Kak se velí šterta Očanašna prošnja?

Odg. Šterta Očanašna prošnja se velí: Daj nam dnes naš vsekdayni kryh.

Pit. Kaj prosimo vu šterti Očanašni prošni?

Odg. V' šterti Očanašni prošnji prosimo:

1. Naj bi nám Bog vse dál, kaj nám je za zderxáje našega telnega ino dyšnega xivlerja potrébno.
2. Naj bi Bog dragoto ino glád, ino tydi greh, kerí dostakrat take kastige za sobo imá, od nas dobrotlivno odvračal.

Pit. Kak se velí peta Očanašna prošnja?

Odg. Peta Očanašna prošnja se velí: Odpysti nam naše duge, kak tydi mi odpystimo našim duxnikom.

Pit. Kaj prosimo v' peti Očanašni prošnji?

Odg. V' peti Očanašni prošnji prosimo, naj bi nam Bog naše grehe odpystil, ravno kak mi iz serca tim odpystimo, kerí nas razxalijo.

Pit. Kak se velí ŕesta Oŕanaŕna proŕnja?

Odg. ŕesta Oŕanaŕna proŕnja se velí: Ne vpe-
laj nas vu skyŕávo.

Pit. Kaj prosimo v' ŕesti Oŕanaŕni proŕnji?

Odg. V' ŕesti Oŕanaŕni proŕnji prosimo, naj
nám Bog ob ŕasi skyŕáve ne bi svoje pomóŕi
odvzél, ali dopystil, da bi vu skyŕávo padnuli.

Pit. Od ŕega se naj berxej skyŕavamo?

Odg. Skyŕávamo se naj berxej od sveta, od
naŕega mesa, to je, od naŕih hujdih vól ino
xél, ino od vraga. x)

Pit. Jeli se tydi poboxni ino pravíŕni skyŕá-
vajo?

Odg. Tydi poboxni ino pravíŕni se od Boga
skyŕávajo, kda Bog ŕihovo krepost zvedáva,
1. skoz beteg, 2. skoz siroŕtvo, ino dryge ned-
lóge.

Pit. Kak se velí sedma Oŕanaŕna proŕnja?

Odg. Sedma Oŕanaŕna proŕnja se velí: Temou
reŕi nas od zlega.

Pit. Kaj prosimo v' sedmi Oŕanaŕni proŕnji?

x) Vse, kaj se na sveti znaide, je ali poxeleŕe mesa,
ali poxeleŕe óŕi, ali prevzétnost xivleŕja, ino to ne
príde od Oŕéta, temou od sveta. I. Ivan. II. 16.
Vsaki se skyŕáva, ŕi je od svojih lastnih xél nadrá-
xen ino primárjan. Jak. I. 14. Bodte trezni ino stra-
xajte; kajti vaŕ protivnik, vrag, okóli hodi, kak ar-
jovéŕi léb, ino iŕe, koga bi poxêrel. I. Petr. V. 8.
Oblêŕte si vso Boxjo oroxjé, da naj skrivnemi vrago-
vemi nasledyvaji proti obstojíte. Efez. VI. 11.

Odg. V' sedmi Oqanašni prošnji prosimo:

1. Naj bi nas Bog poséбно dyšnega zlega, to je, greha rešil, ino nas pred časno ino večno kaš-tígo obranil.
2. Naj bi nas Bog tydi vsega telnega zlega rešil, qi je ne k' našemi zveličanji. t)
3. Naj bi nam Bog dál pomoq, vse texáve, ke-re nad nas pošila, z' poterplejom ino stal-nostjo prenášati. u)

Pit. Kaj reče beséda Amen?

Odg. Amen, Xidovska beséda, reče teliko, kak naj se zgodí, ali naj se bode zgodilo.

§. 3. Od angelskega qešeqa.

Pit. Kaj Katolški Kristjáni naj berxej Oqanašni priklenejo?

Odg. Katolški Kristjáni naj berxej Oqanašni priklenejo angelsko qešeqe.

Pit. Kaka molítba je angelsko qešeqe?

Odg. Angelsko qešeqe je molítba, z' kero sve-to Divíco Marío Boxjo mater pred vsimi angeli ino svetniki poséбно qastímo ino nazávamo.

Pit. Kak se moli angelsko qešeqe?

t) Blaxen je mox, kerí skyšave z' poterplejom prenêse; kajti kda bode skyšen, bode dobil venec xivleqa, kerega je Bog tistim obéqal, ki ga lybijo. Jak. I. 12. Ino da si Bogi priéten bil, zato je bilo potrebno, da té je skyšavane poterdilo. Tob. XII. 13.

u) Lonqarska posodba se v' peqi, praviqni lydjé pã v' texávah poterdijo. Sir. XXVII. 6.

Odg. Angelsko uestenje se moli tak: uestena bodi Marija, milosti puna, Gospod je z' tobo, ti si blagoslavljena med xenami, ino blagoslavlen je sad tvojega tela, Jezus. Sveta Marija, mati Boxja, prosi za nas vboge grešnike zdaj, ino ob vyri naše smerti. Amen.

Pit. Iz keliko delov obstoji angelsko uestenje?

Odg. Angelsko uestenje obstoji iz treh delov, 1. iz pozdravljena prednega angela Gabriela, 2. iz pozdravljena svete Elizabete, ino 3. iz besed svete cirkve.

Pit. Z' kerimi besedami je angel Gabriel pozdravil Marijo?

Odg. Angel Gabriel je Marijo z' totimi besedami posdravil: uestena bodi Marija, milosti puna, Gospod je z' tobo, ti si blagoslavljena med xenami. y)

Pit. Kak je Elizabet Marijo pozdravila?

Odg. Elizabet je ponovila angeloove besede „ti si blagoslavljena med xenami“ ino se je tote pristavila: ino blagoslavlen je sad tvojega tela. v)

Pit. Kere besede je sveta cirkva pristavila?

Odg. Sveta cirkva je tote besede pristavila: Jezus. Sveta Marija, mati Boxja, prosi za nas vboge grešnike zdaj ino ob vyri naše smerti. Amen.

Pit. Zakaj govorimo „Sveta Marija, mati Boxja“?

y) Luk. I. 28.

v) Luk. I. 42.

Odg. Mi govorímo „Sveta Maríá, mati Boxja” zato :

1. Da je sveta Divíca Maríá Jezu - Krista rodíla , kerí je resníčen Bog.
2. Da toto imé v' nami vujpane ino zanézeje obydí, da Bog ňeno naprejprošňo za nas oslyša.

Pit. Zakaj govorímo „prosi za nas vboge grešnike”?

Odg. Mi govorímo „prosi za nas vboge grešnike,” naj bi Marío skoz spovedávanje naše nevole genuli, da bi nam dyha na pokóro ino odpúzeje naših grehov od Boga sprosila.

Pit. Zakaj govorímo „prosi za nas zdaj, ino ob vyri naše smerti”?

Odg. Mi govorímo „prosi za nas zdaj ino ob vyri naše smerti,” da vsikdar, tak dobro zdaj, kak vu smertni vyri, v' kerí so vragove skyžave veúkrat naj silnéše, Boxje pomóqi potrebýjemo.

Pit. Kda ňastí Katolška cirkva Boxjo mater z' angelskim ňešňom posebno?

Odg. Katolška cirkva ňastí Boxjo mater z' angelskim ňešňom posébnó, kda se v' jytro, opoldne ino veúér, k' molítbi zvoní.

Pit. Na kaj se imámo pri totemi zvonňi posebno opomiňati?

Odg. Pri totemi zvonňi se imámo posebno ze vso hvalo ino poboxnostjo opomiňati, da je Boxji Sín ňlovek postal, naj bi nas odréšil.

III. GLAVA.

OD LYBAVI.

I. DEL.

OD KERŠANSKE LYBAVI.

Pit. Kaj je Keršanska lybav?

Odg. Keršanska lybav je prenaravna moč, od Boga v' naše serca vlejta krepost, ű) skoz kero Boga Gospoda, da je naj višezá dobróta, za űega samega volo, blixnega pà za Boga volo kak sami sebe lybimo.

Pit. Kaj se velí Keršanski lybiti?

Odg. Keršanski lybiti se velí, Boga, kak naj vekšo dobroto za űega samega volo, ino blixnega za Boga volo lybiti a); za Boga volo z' radostjo vse űiniti, kaj nàm je zapovédal.

ű) Boxja lybav je v' naših sercah skoz Svetega Dyha, kerí nam je dani, izlejta. Rim. V. 5.

a) Lybi Gospoda tvojega Boga iz celega tvojega serca, iz cele tvoje dyše, iz cele tvoje misli, ino ze vsih trojih moči. Tota zapoved je naj vekša ino naj ime-

Pit. Zakaj se itak moremo Boga lybiti?

Odg. Moremo se Boga tydi zato lybiti, da je proti nam naj dobrotlivneši. b)

Pit. Kak moremo Boga lybiti?

Odg. Boga moremo lybiti krez vse, iz našega celega serca, iz naše cele dyše, ino ze vsih naših moqi.

Pit. Kaj se velí, Boga krez vse lybiti?

Odg. Boga krez vse lybiti, se velí: Boga vsim stvaram naprej postaviti, ino ga više qastiti, kak vse, kaj nam je priétno ino dopadljivo.

Pit. Kaj se velí, Boga iz celega serca, iz cele dyše, ze vsih moqi lybiti?

Odg. Boga iz celega serca, iz cele dyše, ze vsih moqi lybiti, se velí, vse svoje misli, vse svoje xele, ino vse svoje besede ino dela na Boga ravnati, rajši vse, tydi celo xivleje, zgybiti, ino vse rajši terpeti, kak proti Boxjim zapovedam kaj vqiniti.

Pit. Kdo se razumi pod besédo blíxen?

Odg. Pod besédo blíxen se razumi vsaki qlovek, bodi si naš priátel, ali nepriátel. c)

Pit. Kaj se velí blixnega lybiti?

Odg. Blixnega lybiti se velí: Blixnemi dobro

- nitnega. Dryga pa je toti ednaka: Lybi tvojega blixnega, kak sebe samega. Mat. XXII. 37. 38. 39.
- b) Lybmo Boga; kajti on je nas operviq lybil. I. Ivan. IV. 19.
- c) Glej od milostivnega Samaritana. Luk. X. 29—37.

xeléti ino to vñiniti, kaj jèmi je priétno ino hasnovítno, vse popystiti, kaj jemi je nepriétno ino škodljivo. d)

Pit. Kaj se velí, blixnega za Boga volo lybiti?

Odg. Blixnega za Boga volo lybiti, se velí: Blixnega zato lybiti, da je Boxja pripodoba, ino da je Bog zapovedal, blixnega lybiti. e)

Pit. Kaj se velí, blixnega kak sebe samega lybiti?

Odg. Blixnega, kak sebe samega lybiti, se veli: Blixnemi nikaj ne vñiniti, kaj mi sami razumno ne bi radi iméli; velí se, jemi to vñíti, kaj bi si mi sami po pravíci xeléli. f)

Pit. Jeli je Keršanska lybav potrebna?

d) Lybav je poterpliva ino dobrotliva. Lybav je ne nevošliva, ne vñini nikaj lehkomišléq, je ne prevzétna, ne vñasti gladna, ne na samo svoj hasek, ne naglo-serdna; ne misli nikaj hujdega. Ona se ne veseli nad nepravico, temoq nad resnico; ona terpi vse; ona verje vse; ona vujpa vse; ona prenêse vse. I. Kor. XIII. 4. 5. 6. 7.

e) Či kdo reče: Ja lybim Boga, ino svojega brata pá zovráxi, tisti je laxlivec; kajti kdo svojega brata, kerega vídi, ne lybi, kak bode zmogel Boga lybiti, kerega ne vídi? Ino dobili smo od Boga zapoved, da, kdo Boga lybi, tydi naj svojega brata lybi. I. Ivan. IV. 20. 21.

f) Vñinte zato lydém vse, kaj xelíte, da oni naj vam vñinijo; kajti v' tem obstoji zapoved ino preroki. Mat. VII. 12,

Odg. Keršanska lybav je tak potrebna, da ulovek, ker je pri razumi, brez lybavi ne zmore veqnega xivleqa dosegnuti. g)

Pit. Skoz kaj se skaxe lybav proti Bogi ino blixnemi?

Odg. Lybav proti Bogi ino blixnemi se skaxe skoz zderxavane deset Boxjih zapovedi. h)

III. D E L.

OD DESET BOXJIH ZAPOVEDI OBČINSKI.

Pit. Kak se veli deset Boxjih zapovedi?

Odg. Deset Boxjih zapovedi po svojem zapopadki se veli:

1. Veri na edinega Boga.
2. Ne vzemi po nevrednem Boxjega imena v' vysta.
3. Sveti nedelo.
4. Boštý ouéta ino mater, naj dugo xiviš, ino ti dobro gre na zemli.
5. Ne vmori.

g) Kdo ne lybi, ostane vu smerti. Ker svojega brata zovráxi, je lydomorec. Znete pa, da nieden lydomorec ne ima vu sebi veqnega xivleqa. I. Ivan. III.

14. 15.

h) Kdo moje zapovedi ima ino zderxava, tisti me lybi. Ivan. XIV. 21.

6. Ne prežestivaj.
7. Ne kradni.
8. Ne govóri krivega svedóutva proti tvojemi blixnemi.
9. Ne poxéli tvojega blixnega xene.
10. Ne poxéli tvojega blixnega blaga.

Pit. Komi je dal Bog totih deset zapovedi?

Odg. Bog je dal totih deset zapovedi Mojzeši na Sinajski gori za Izraélsko lystvo, kda se je po izideni iz Egíptoske zemle v' pyšávi zderxávalo. i)

Pit. Kak je dal Bog totih deset Boxjih zapovedi?

Odg. Bog je totih deset zapovedi dal na dveh kamenima dilama z' svojim perstom zapisane med bliskanjom ino germleňom, ino to zato:

1. Naj bi lystvo genul, ne teliko zvestej spuníti.
2. Naj bi se teliko dostojnej po negovi voli zderxávalo.
3. Naj bi vu prelamavcih teliko vekši strah pred svojo oblástjo, ino pred popreteno kašti-go obýdil.

Pit. Jeli smo tydi mí duxni deset Boxjih zapovedi zderxávati?

Odg. Tydi mí smo duxni deset Boxjih zapovedi zderxávati;

i) Glej zgodbe S. pisma od djana deset Boxjih zapovedi. Eksod. XIX, XX.

1. Da so razloxeje naravnih v' naše serca zapisanih zapovedi.
2. Da jè je Jezus Kristus sam poterdil, ino zderxávati zapovédal. j)

Pit. Jeli zmoremo deset Boxjih zapovedi zderxávati?

Odg. Deset Boxjih zapovedi zmoremo zderxávati; kajti Bog dá vsakemi k' tēmi pomoq. k)

Pit. Kake duxnosti se zapopádnejo v' deset Boxjih zapovedah?

Odg. V' treh prvih Boxjih zapovedah se zapopádnejo duxnosti proti Bogi; vu sedem ovih pà duxnosti proti blixnemi.

Pit. Kde se znajde zapopádek vsih deset Boxjih zapovedi kratko?

Odg. Zapopádek vsih deset Boxjih zapovedi se kratko znajde vu dvema lybavnima zapovedama.

Pit. Kera je prva lybavna zapoved?

Odg. Prva lybavna zapoved je: Lybi Gospoda tvojega Boga iz celega tvojega serca, iz

j) Ne verte, da sem prišel zapovedi ino prerokov razvézat; ne sem prišel gih razvézat, temoq spunit. Mat. V. 17.

k) Mojega Dyha qem vu vami zasaditi ino naréditi, da bote v' mojih zapovedah xivéli, moje povelęa zderxali ino spunili. Ezechiel. XXXVI. 27. Bog je, keru vu vami obojno, voleęe ino spunęe po svojemi dopadnęni oprávla. Filip. II. 13. Vu tem, keru mē moqnega narédi, vse zamorem. Filip. IV. 13.

cele tvoje dyše, iz cele tvoje misli, ze vsih tvojih moji. l)

Pit. Kera je dryga lybavna zapoved.

Odg. Dryga lybavna zapoved je: Lybi tvoje-ga blixnega, kak sebe samega. m)

Pit. Kak razlóxi Kristus lybavno zapoved proti Bogi ino blixnemi?

Odg. Kristus razlóxi lybavno zapoved proti Bogi ino blixnemi z' totimi besedami: Činte lydém vse, kaj vi xelite, naj oni vam činíjo; kajti vu tem obstojí zapoved ino preroki. n)

Pit. Kaj je od vsake Boxje zapovedi zaponiti?

Odg. Od vsake Boxje zapovedi je zaponiti, da se vu vsaki nekaj zapovej, ino tydi nekaj prepovej

III. D E L.

OD DESET BOXJIH ZAPOVEDI ZOSEB.

§. 1. Od treh pervih Boxjih zapovedi, kere zapopádnejo duxnosti proti Bogi.

Pit. Kak se velí perva Boxja zapoved?

Odg. Perva Boxja zapoved se velí: Veri na edínega Boga.

Pit.

l) Mat. XXII. 37. 38.

m) Mat. XXII. 39.

n) Mat. VII. 12.

Pit. Kaj se skoz prvo Boxjo zapoved zapovej?

Odg. Skoz prvo Boxjo zapoved se zapovej, naj edinega Boga verjemo, o) molimo, p) se na njega zanêsemo, r) ino ga lybimo. s)

Pit. Kaj se skoz prvo Boxjo zapoved prepovej?

Odg. Skoz prvo Boxjo zapoved se prepovej nevéra, x) slyxba laxnim bogom, z) verogyble-

o) Brez vere je ne mogouno se Bogi dopadnuti; kajti kdo qé k' Bogi priti, more verjéti, da Bog je. Hebr. XI. 6.

p) Je pisano: Moli Boga tvojega Gospoda, ino nemi samemi slyxi. Mat. IV. 10.

r) Keri se Gospoda bojijo, se na Gospoda zanêsejo; on je njihov pomoqnik ino branitel. Ps. CXIII. 11. Zanêste se na njega vse obqine lystvov, izlejavajte pred njim vase serca; Bog je naš pomoqnik na veke. Ps. LXI. 9.

s) Slyšaj Izrael! Gospod, naš Bog je edini Gospod. Lybi Gospoda tvojega Boga iz tvojega celega serca, iz tvoje cele dyše, ze vsih tvojih moqi. Devt. VI. 4. 5.

x) Kdo ne verje, bode pogyblen. Mark. XVI. 16.

z) Oni so Boxjo resnico na lax obrnuli, ino dosta veq stvari, kak pa stvoritela qastili, ino nemi slyxili, ker je blagoslavljen na veke. Amen. Rim. I. 25. Ne obrnite se k' laxnim bogom, ino si ne delajte zlejtih bogov. Ja sem Gospod vaš Bog. Lev. XIX. 4. Tydi ne postante slyxebniki laxnih bogov, kak iz njih neki. I. Kor. X. 7.

ne, x) napovedávanje bodóujih reči, prazna vera, tydi vera na bajílo, t) serdeje nad Bogom, u) zdvojeje, nezaneje, y) ali tydi prevzétno zaneje na Bozjo milost. v)

Pit. Jeli je ne proti prvi Bozji zapovedi, da angele ino svetnike častimo ino nazávamo?

Odg. Da angele ino svetnike častimo ino nazávamo, je ne proti prvi Bozji zapovedi, temo dobro ino hasnovitno. č)

x) Krivovernega človeka se po eno ali dvakratnemi opomeneni ogíbli. Tit. III. 10.

t) Ne obrnite se k' bajilnikom, ino ne pitajte vgojavavcov v' niedni reči za svít, da skoz né naj ne bote vtepeni. Ja sem Gospod vaš Bog. Lev. XIX. 31. Či se človek k' bajilnikom ino vgojavavcom oberne, ino se z' njimi vtepe, ga bom z' serdnimi očmi gledal ino ga na sredi iz njegovega lystva pokončal. Lev. XX. 6.

u) Bog vustáni, njegovi zovraxniki se naj raztrosijo; ino kerí ga zametavajo, naj pred njegovim obličjom odbegnejo. Ps. LXVII. 2.

y) Ne zgybte vašega zaněsega, kero se imá velike plače včakati. Hebr. X. 35.

v) Jeli ti bogástvo njegove dobrote, njegovega poterpleja ino dugovana zametávaš? Jeli ne znaš, da Bozja dobrotá na pokóro ravná? Rim. II. 4.

č) Či iz jezero angelov le eden za nega govori, ino totega človeka pravico Bogi naprej náva; bode se krez nega smilil ino rekel: Odrévi ga, naj ne padne dol vu pogybleje; kajti ja sem na njemí najvel zrok, zakaj jemi čém biti milostíven. Job. XXXIII. 23. 24. Tydi tvoje priatele, o Bog! častim jas odvise; njho-

Pit. Zakaj se Katolski Kristjáni zazávajo na anjele?

Odg. Katolski Kristjáni se na anjele zazávajo, da so angeli lydém na branbo postavljeni, da angeli lydí lybijo, za njihovo zveličanje skerbijo, za ne prosijo, ino da preveno Boga gledajo, ino jemi ugovéuje molítbe naprej našajo. a)

vo gospodstvo je krez mero mogočno postalo. Ps. CXXXVIII. 17. Hvalte Gospoda v' njegovem svetosti, hvalte ga v' moji njegove oblasti. Ps. CL. 1. Ino tydi Tridentinski cirkveni zbór reče v' sedeni 25. Sveti cirkveni zbór povelí vsim skofom ino drygim, ki na sebi imájo slyxbo vyučena, — po navadi Katolske cirkve, kera se je od prvih časov Kersanske vere spojéla, po edinoglasnem vyučeni svetih očetov, ino po zapovedah cirkvenih zborov, od naprejprošena ino nazávana svetnikov, od učena svetniških ostankov ino od dostojne navade podob — vernike marno podvyčiti ino opominati, da svetniki, kerí z' Kristušom kralyjejo, svoje molítbe za lydí naprej našajo, ino da je dobro ino hasnovítno, ne nazavati.

- a) On je svojim angelom za tebe volo zapovedal, naj té na vsih potih branijo. Oni té bodo na rokah nosili, naj se kde z' tvojo ного na kamni ne spotéknes, Ps. XC. 11. 12. Ogiblite se, da niednega iz totih malih ne zaniqate; kajti povem vam: Nihovi angeli preveno gledajo v' nebesah obliqje mojega nebeskega Očeta. Mat. XVIII. 10. Kda si z' slojzami molil, mertve pokápal, ino zato od jedi stajal, ino mertve za dneva vu tvojemi hrami sranyval, naj bi je v' noči pokápal, té sem tvojo molítbo pred Gospodom naprej

Pit. Zakaj se Katolški Kristjani zazávajo ty-di na svetnike?

Odg. Katolški Kristjáni se na svetnike zazá-vajo, nikak ne, kak da bi jim svetniki iz last-ne moji pomágati zmogli, temou, da so Boxji priateli ino za lydí pri Bogi prosijo. b)

Pit. Jeli je navada podob v' Katolški cirkvi ne proti pervi Boxji zapovedi?

Odg. Navada podob v' Katolški cirkvi je ne proti pervi Boxji zapovedi; kajti ona le prepo-vej, podóbe zato delati, naj bi je molili. c)

Pit. Zakaj Katolški Kristjani yastíjo podóbe?

Odg. Katolški Kristjani yastíjo podobe zato, da se skoz yje nekaj yastitnega, najmrey, ali kera Boxja osóba, ali Boxja mati, ali kaki svet-nik pred ouí postávla. Ino yeseje se ne ravná na podóbo, temou na to, kaj se skoz yjo vedou dava.

nasal. Tob. XII. 12. Ino príšel je drygi anjel ino stal pred altárom, ino imél zlato kadílnico, ino yemi se je dosta kadíla dalo, naj bi molítbo vsih svetni-kov na zlatemi altári, kerí je pred Boxjim selom bil, priporáyal. Ino dim kadíla od molítev svetnikov je od angelove roke yel vísek pred Boga. Razodeje Ivan. VIII. 3. 4.

b) Toti je Jeremías Boxji prerok, radyvavec bratov ino lystva Izraelskega. Toti je mox, kerí dosta prosi za lystvo ino za celo sveto mesto. II. Mah. XV. 14. Trid. zbor, sed. 25.

c) Ne smejte si izrezane podobe delati, da bi jó molili. Lev. XXVI. 1.

Pit. Jeli ne prelomijo Katolški Kristjáni perve Boxje zapovedi, da ostanke svetih tél astíjo?

Odg. Katolški Kristjáni ne prelomijo perve Boxje zapovedi, da ostanke svetih tél astíjo; kajti ih ne molijo. d)

Pit. Zakaj pa Katolški Kristjáni astíjo ostanke svetih tél?

Odg. Katolški Kristjani astíjo ostanke svetih tél zato,

1. Da so oni ostanke tistih tél, v' kerih so se svetniki ali skoz kervoprelejtje za Boxjo vero Bogi sporočili, alipà skoz pokóro dryge krepstne dela Bogi z' poséбно popunostjo slyxili.
2. Da bode Bog ravno tote ostanke po od mertvih vstaneni na veke v' nebésah oveliqéstil. e)
3. Da je Bog skoz ostanke svetih tél vekrat vydexé vinil ino lydém velike dobrote skazal. f)

d) Trid. zbor, sed. 25. v' poveljeni od nazavaga svetnikov, ree tak: Tela svetih kervosvedokov ino drygih, kerí so z' Kristusom xivéli, kerí so xivi vudi Kristusa, ino cirkva svetega Dyha bili, kerí bodo tydi skoz ega na veno xivlee zbydeni ino oveliqesteni, so od vernikov častiti, kak taki, skoz kere se lydém vnoge dobrote podelíjo.

e) Keri bode nao boxno telo skoz mo, z' kero si je vse rei podvergel, ponovil, ino ga svetlosti svojega tela naredil ednakega. Filip. III. 21.

f) Nikaj je ne Eliasa premágaló, ino egovo mertvo

Pit. Kak se velí dryga Boxja zapoved?

Odg. Dryga Boxja zapoved se velí: Ne vzêmi po nevrednem Boxjega imêna v' vysta.

Pit. Kaj se v' drygi zapovedi prepovej?

Odg. V' drygi Boxji zapovedi se prepovej, naj Boxjega imêna ne odsvetímo.

Pit. Skoz kaj Boxjo imé odsvetímo?

Odg. Boxjo imé odsvetímo,

1. Skoz vse grehe. g)

2. Naj veç skoz Boga-preklinaje, h) ÷i od Boga, od prave vere ino od Boxjih svetnikov zaniçávajoç govoriçmo.

telo je tydi preroçilo. V' svojemi xivleçi je on ÷y-dexne dela oprávlal; ino tydi æe po svoji smerti je ÷ydexe delal. Sir. XLVIII. 14. 15. Elizeus se je z' Eliášovim odpadnoçim plajšom vode doteknul, ino ne se je razdelala; nató je rekel: Kde je Eliášov Bog? Ino itak se je vode doteknul, ino razdelala se je na dvoje, ino Elizeus je æel skoz ÷o. IV. kral. II. 14. Tistokrat so neki enega ÷loveka pokapali, ino kda so ropare zagledali, so mertvo telo v' Elizeov grob vergli. Kda se je toti Elizeovih kosti dotêknul, je pá xiv postal, ino stal na svojih nogah. IV. kral. XIII. 21. Ino Bog je skoz Pavla ne malih ÷ydexov vçinil, tak, da so neki z' ÷egovega teãa brisáçe ino predplate jemáli ino ÷e na boléne dévali, ino betêgi so od ÷ih stopili ino hujdi dyhi odíšli. Apost. djaç. XIX. 11. 12.

g) Ti se hvaliç zapovedi, ino Boga skoz prestápleçe zapovedi odçastýjeç. Rim. II. 23.

h) Kdo Gospodovo imé prekliça, bodi z' smertjo pokastígan. Vsa obçina ga naj z' kameçom pobíja, bodi si on domaçi ali lycki ÷lovek. Lev. XXIV. 16.

3. Kda brez potrebe ali celo krivíno priseg-
nemo. i)
4. Či Bogi obečane oblybe prelomimo. j)
5. Kda Boxjo imé brez potrebe ali brez pošty-
vaņa izgovorímo. k)
6. Kda Boxjo besedo preobrayamo ali z' ňo kaj
zlega ňinímo. l)

Pit. Kaj se v' drygi Boxji zapovedi zapovej?

- i) Povém pá vam: Vi nikak ne smejte prisegnuti; ne pri nebi, kajti ono je Boxjo selo; ne pri zemli, kajti ona je ňegovo podnogalo; ne pri Jeruzalemi, kajti ono je mesto velikega krala. Mat. V. 34. Ne prisegni krivo pri mojemi iméni, ino ne odčásti iména tvojega Boga. Ja sem Gospod. Lev. XIX. 12. Pred vsimi rečami pá, moji brati! ne prisegnite pri nebi, ne pri zemli ino tydi ne pri kaki drygi reči, temoč vaša beséda bodi: Je, je; ne, ne; da naj ne bote sodbi podverxeni. Jak. V. 12.
- j) Či si Gospodi tvojemi Bogi oblybo napravil, tè se ne mydi, da jò tydi spuniš; kajti Gospod tvoj Bog bode jò terjál; ino či jò odnášáš, bode tebi na greh računéna. Či ne oblybiš, si brez greha. Kaj pá si oblybil, to zdérxi ino spuni, kak si Gospodi tvojemi Bogi obéčal, ino svojvolno iz tvojih vyst zgovoril. Devt. XXXIII. 21. 22. 23.
- k) Iména Gospoda tvojega Boga ne izgovárjaj zobstoj; kajti Gospod ne bode tega imél za neduxnega, kerí imé Gospoda svojega Boga zobstoj izgovárja. Eksod. XX. 7.
- l) Mi smo ne tisti, kak jih veliko je, ki Boxjo besédo gybijo. II. Kor. II. 17.

Odg. V' drygi Boxji zapovedi se zapovej, naj Boxjo imé svetímo ino z' qastjo imenýjemo.

Pit. Kak se qastí Boxjo imé?

Odg. Boxjo imé se qastí ino svetí:

1. Qi Boga oqivestno pred celim svetom spovedavamo. m)
2. Qi Boga v' dyšnih ino telnih potrebah za pomoq prosimo. n)
3. Qi skoz pravíqno prisego Boga za svedoka zovemo, naj bi poterdili, da je našo izgovorene vere vredno. o)
4. Qi oblybe, kere smo Bogi obeqali, zvesto spunimo. p)

m) O moj Bog ino kral! qém te drago-hvaliti ino tvojo imé vsikdar ino na veke slaviti. Qém të vse dneve hvaliti, ino tvojo imé vsikdar ino na veke qastiti. Ps. CXLIV. 1. 2. Kdo bode mène pred lydmí spoznal, tega bom tydi jas pred mojim Oqétom spoznal. Mat. X. 32.

n) Zovi se vu qasi texáv na mene, ino jas bom të odrésil, ino ti boq mé hvalil. Ps. XLIX. 15. To je zanesene, kero na qega imámo, da nas vu vsih reqah, za kere ga po qegovi voli prosimo, oslyša. I. Ivan. V. 14.

o) Gospoda tvojega Boga se boj, ino qemi samemi slyxi, ino pri qegovemi iméní prisegni. Devt. VI. 13.

p) Oblybývajte ino zderxavajte Gospodi vašemi Bogi vi vsi, kerí okoli qega dare prinaxate; qemi, kerega se je bojáti, kerí knezom dyse odjemle, kerí je kralom na zemli straven. Ps. LXXV. 12. 13.

5. Či Boxjo besedo marno ino, poboxno posly-
samo. r)

6. Či vse na hvalo ino čast Boxjega iména spoq-
nemo ino Bogi priporočímo. s)

Pit. Kak se velí tretja Boxja zapoved?

Odg. Tretja Boxja zapoved se velí: Sveti
nedélo.

Pit. Kaj se v' tretji Boxji zapovedi zapovej?

Odg. V' tretji Boxji zapovedi se zapovej, v'
nedélo, kera nam je xe od apostolskih časov
sem, na opomín Kristužovega od mertvih-vsta-
neja za svetek postavlena, od dela se poqiva-
ti ino poboxne dela opravlati. ž)

Pit. Kaj se v' tretji Boxji zapovedi prepovej?

Odg. V' tretji Boxji zapovedi se prepovejo:

1. Opravila vsakega texaukega dela brez sile
ino praviqne dovolnosti. z)

r) Pystite Boxjo besedo obílno med vami prebivati,
vyqte ino opomičajte se sami med sobo vu vsi mu-
drosti z' psalmi ino hvalnimi pesmami, ino dyhovni-
mi popevkami, ino pejte Bogi z' veseljom vu vaših
sercah. Kol. III. 16. Blaxeni so, kerí Boxjo besedo
slyšajo, ino jò tydi zderxíjo. Luk. XI. 28.

s) Davajte Bogi Oqéti vsikdar hvalo za vse v' iméni
našega Gospoda Jezu-Krista. Efez. V. 20. Kda koli
jejte ali pijete, ali kaj drygega delate, tê delajte vse
le na Boxjo část. I. Kor. X. 31.

ž) Opoméni se, da nedélo svetíš. Eksod. XX. 8.

z) Šest dnevov delaj ino vse tvoje dela opravljaj. Na
sedmi dén pá je svetek Gospoda tvojega Boga; na

2. Vse dryge opravila, kere toti d en ali odsve-
tijo, ali njegovo sve enje zaderxavajo.

§. 2. Od sedem poslednih Boxjih
zapovedi, kere zapop adnejo dux-
nosti proti blixnemi.

Pit. Kak se veli  terta Boxja zapoved?

Odg.  terta Boxja zapoved se veli: Posty
očeta ino mater, naj dugo xivis, ino ti dobro
gre na zemli.

Pit. Kaj se v'  terti Boxji zapovedi zapovej?

Odg. V'  terti Boxji zapovedi se pos bno za-
povej, naj otroki svoje starše lybijo, postyjejjo,
x) jim slyxijo, t) ino  e vu vsih re ah, kere
so ne proti Boxjim zapovedam, bogajo, u) jim

toti d en zato nikaj ne delaj ne s m, ne tvoj s n, ne
tvoja  i, ne tvoj hlapec, ne tvoja dekla, ne tvoja
xivina, ne lyck i  lovek, keru znotrah vrat tvojega
mesta stan je. Eksod. XX. 9. 10.

x) Posty tvojega očeta ino tvojo mater, tota zapoved
je prva, keru se je ob qane pristavilo. Efez. VI. 2.
Posty tvojega očeta, ino ne poz bi xalosti tvoje ma-
tere. Sir. VII. 29.

t) Kdo se Gospoda boji, postyje svoje starše, ino sly-
xi tistim, od kerih se je narodil, kak svojemi Gospo-
di. Posty tvojega očeta z' djanom, z' besedami ino
ze vsim poterple om. Sir. III. 8. 9.

u) Otroki! bodte star som vu vsih re ah pokorni; kajti
to je Gospodi dopadljivo. Kol. III. 20. Otroki! bo-
gajte vase starše v' Gospodi; to je prav. Efez. VI. 1.

v' dyhovnih ino telnih potrebah na pomóu so,
y) ino za nje molijo. v)

Pit Kaj se v' šterti Boxji zapovedi prepovej?

Odg. V' šterti Boxji zapovedi se prepovej,
staršom nepokorni biti, ų) nje zovraxiti, a) sramotiti, b) ogovárjati, c) zaniqávati, ali prekli-

Bogi moremo biti bole pokórni, kak lydém. Apost.
djan. V. 29.

y) Či pá vdova imá otróke, ali otrouje otroke, se naj
vyuí, prejdoq svoj lastni hram ravnáti, ino staršom
dobro z' dobrim plaqati; kajti to je Bogi priétno. I.
Tim. V. 4. Moj sín! oblehkotyvaj tvojega oqeta v'
negovi starosti, ino ga ne xali v' negovemi xivlegi.
Či ravno na pameti oslabýje, imej z' nim poterplene,
ino ga ne zaniqavaj v' tvoji moqi; kajti dobrota, ke-
ro tvojemi oqéti skaxeš, ne bode pozablена. Sir. III.
14. 15.

v) Opomémem té z' slojzami, da naj pred vsimi reqami
prošje, molítbe, naprejprošje ino hvalodavaje za
vse lydí opravláš. I. Tim. II. 1. 2.

ų) Bodo lydjí, kerí bodo puni svojlybavi, skopi, hvale
gladni, staršom nepokorni, nehvalni ino zloqasti. —
Totih se ogíbli. II. Tim. III. 2. 5.

a) Glej zgodbo z' Absolonom II. knjigakral. XV—XVIII.

b) Poslyšaj tvojega oqeta, kerí té je porodil, ino ne
zaniqavaj tvoje matere, ųi je stara postála. Prislov.
XXIII. 22.

c) Oko tistega, kerí svojega oqéta sramoti ino rojeje
svoje matere zaniqáva, naj kavrani pri potókih iz-
pikajo ino mladi orli pojejo. Prisl. XXX. 17.

mati, d) ne v' silah zapystiti, ali jim škoditi. e)

Pit. Kaj je otrókom, ki toto zapoved spuni-
jo, obêqano?

Odg. Otrókom, ki toto zapoved spuniyo, je
dugo xivleje ino velika dobrota obêqana. f)

Pit. Čega se otróki, ki tote zapovedi ne spu-
nijo, imájo bojati?

Odg. Otróki, kerí tote zapovedi ne spuniyo,
se imájo strašno velike qasne ino veqne kaštige
bojati. g)

Pit. Kaj so starši proti otrókom duxni?

Odg. Starši so duxni:

1. Svoje otróke v' pravi veri ino drygih znaqa
potrébnih reqah, sami, alipà skoz dryge pod-
vyúiti ino na Bogabojeqnost ravnáta. h)

d) Kdo svojega oqéta, ali svojo mater prekliqa, bodi
z' smertjo pokastigan; negova kerv bodi proti nemi;
kajti on je svojega oqéta ino svojo mater prekliqal.
Lev. XX. 9.

e) Kdo svojega oqéta ali svojo mater bije, tisti naj
skoz smert vmerje. Eksod. XXI. 15. Kdo svojemi
oqéti ali svoji materi kaj odvzême ino reqe, da je ne
greh, tisti je lydomorqov tovarš. Prislov. XXVIII. 24.

f) Postý tvojega oqéta ino tvojo mater, kak ti je Gos-
pod tvoj Bog zapovedal, naj dolgo xivis ino ti dobro
gre na zemli, kero ti bode Gospod tvoj Bog dal.
Devt. V. 16.

g) Preklét bodi, kerí svojega oqéta ino svoje matere
ne postýje; ino vso lystvo naj reqe: Amen. Devt.
XXVII. 16.

h) Vi oqéti! ne draxte vaših otrokov na serd; temoq

2. Vso pohujšanje, keliko mogóuno, odderxâti, ino jim skoz dostojno xivljenje lepe prikla-de davati. i)
3. Za dyšno ino telno dobróto svojih otrókov se skerbéti, jim, kaj je potrebno, spraviti, dati ino na pomoč biti. j)
4. Zablodke ino pregrehe svojih otrókov né pre-málo, né preostro, temoč vseli z' lybavjo ino krotkostjo pokaštigati. k)

Pit. Jeli šterta Boxja zapoved samo otróke ino starše dojde?

Odg. Šterta Boxja zapoved ne dojde samo

rédite jè v' Gospodovemi navyki ino ravnaji. Efez. VI. 4. Podvÿùì tvojega sina, ino on tè bode veselil ino tvojo dyšo radyval. Prisl. XXIX. 17.

- i) Kdo ednega iz totih malih, ki na mé verjejo, pohujša, tistemi bi bole bilo, naj bi se ñemi mlinski kamen na ñegov xigak obésel ino ga v' morsko globoqino vtopil. Mat. XVIII. 6.
- j) Pobóxen postávi svoje otroke ino otroqe otroke za svoje naslednike; grešnikovo glestvo pá bode se za pravičnega sranilo. Prisl. XIII. 22. Vzemte si vse tote besede k' serci, kere vam dnes posvedóqim, da naj vašim otrokom povelévate, ñe se navyqiti, se po ñih zaderxávati ino vse spuniti, kaj je v' toti zapovedi pisano. Devt. XXXII. 46.
- k) Pokaštigaj tvojega sina, ino na ñemi ne zadvóji, ali-pá ne daj se z' tvojo dyšo zapelâti, ga vmoríti. Prisl. XIX. 18. Ne odnávaj detéti kaštige; kajti qi ga z' xibo biješ, ne bode vmerlo. Qi ga z' xibo biješ, boš ñegovo dyšo pred peklom revil. Prisl. XXIII. 13. 14.

otrôkov ino staršov, temou tydi vse podloxne, ino vse njihove dyhovne ino posvetne poglaváre; ednáko tydi vse vyučitele ino tiste osebe, kere so za svoje starosti ali stana volo vredne poštyvana.

Pit. Kaj so podloxni svojim poglavárom duxni?

Odg. Podloxni so duxni, proti svojim predpostavljenim ino poglavárom, ne samo dobrim, temou tydi zločastim, se ravno tak, kak otrôki proti staršom, zaderxâti.

Pit. Kaj je podloxnim proti njihovim predpostavljenim ino poglavarom prepovedano?

Odg. Blizo vse, kaj je otrôkom proti njihovim staršom zapovedano ino prepovedano, je tydi podloxnim proti njihovim predpostavljenim zapovedano ino prepovedano. 1)

1) Bogajte vaše naprejpostavljene, ino jim bodte podloxeni, kajti oni straxajo, kak lydjé, kerí bodo za vaše dyše račún davali, da naj to z' vesêljom, ne pá z' zdihavanom qinijo; kajti to vam nikaj ne hasni. Hebr. XIII. 17. Dyhovniki, kerí dobro naprej stojijo, so dvojne qasti vredni, posebno tisti, kerí v' besédi ino vyučeni delajo. I. Tim. V. 17. Vsaki qlovek bodi viševi oblásti podloxen; kajti ne je oblásti naqi, kak od Boga; ino vsi, ki imájo oblást, so od Boga postavljeni. Rim. XIII. 1. Zato bodte vsim qloveqjim stvaram za Boga volo podloxeni, bodi si ravno tak krali, kak naj viševemi, alipá dexélskim vajvodom, kak takim, ki so od nega na odserdege hujdobnikov ino na hvalo pobóznih postavljeni. I. Petr.

Pit. Kaj so predpostavleni ino poglavári svojim podloxnim duxni?

Odg. Predpostavleni ino poglavári so svojim podloxnim óbynski blizo vse duxni, kaj so starši proti svojim otrókom duxni; poséбно pà so duxni, svoje podloxne vu pravi veri zderxáti, jim pravíco qíniti, ne proti vsaki sili ino krivici braniti. m)

Pit. Kak se velí peta Boxja zapoved?

Odg. Peta Boxja zapoved se velí; Ne vmóri.

Pit. Kaj se skoz peto Boxjo zapoved prepovej?

Odg. Skoz peto Boxjo zapoved se prepovej, sebe samega, alí koga drygega vmoríti, alí pokvaríti. n)

II. 13. 14. Hlapce opomínaj, naj so svojim gospodom podloxeni, ino vu vsih reqah jako dopadlívi; naj ne govorijo proti, alí kaj nezvestega ne vqínijo, temoq naj se vu vsih reqah zvesti skaxejo, da naj navyk Boga našega zvelíqara vu vsih reqah lepotíjo. Tit. II. 9. 10. Vi hlapci! bodte vašim gospodom, ne samo dobrim ino pametním, temoq tydi lagodním ze vsim strahom podloxeni. I. Petr. II. 18.

m) Vi gospodi! qinte vašim hlapcom, kaj je prav ino dostojno, ino znajte, da tydi imate gospoda v' nebesah. Kol. IV. 1. Vi gospodi! qinte vašim hlapcom dobro, popýštite preteqe, ino vejte, da je tak dobro qihov, kak tydi vaš gospod v' nebesah, kerine gleda na osóbo. Efez. VI. 9.

n) Nad keryjo, kero preležete, bom se odserdil na vsih stvarah; ino bom qloveqjo xivleqe terjal iz roke moxa ino negovega brata, kerega je vmoril. Gen. IX. 5.

Pit. Kaj še se skoz peto zapoved dale prepovej?

Odg. Skoz peto Boxjo zapoved se tydi prepovej serd, o) zovraxenje, p) pohujšanje, r) ino vse, kaj nas ali našega blixnega xali. s)

Pit. Kaj se skoz peto Boxjo zapoved zapovej?

Odg. Skoz peto Boxjo zapoved se zapovej:

1. Mír ino edínost iméti ze vsimi lydmi, tydi celo z' tistimi, ki so nas razxalili. 3)

2. Vsa-

Kdo lovejo kern preleje, tega kern se tydi naj preléje; kajti lovek je po Boxji podobi stvorjen. Gen. IX. 6.

- o) Ja pá vám povém: Vsaki, kerí bode se nad svojim bratom razserdil, bode sodbi podverxen. Kdo pá bode svojemi brati rekel: Raka, bodi od veqnice pokastigan; kdo pá bode rekel: Nepamêten, bodi veqnega ogná duxen. Mat. V. 22.
- p) Kdo svojega brata zovraxi, je lydomorec, ino vi znate, da niêden lydomorec ne imá vu sebi veqnega xivlea. I. Ivan III. 15.
- r) Kdo ednega iz totih malih, ki na mé verjejo, pohujša, tistemi bi bole bilo, naj bi se jemi mlinski kamen na egov inak obésel, ino ga v' morsko globočino vtopil. Gorje sveti zavolo pohujšanja. Pohujšanje more resen priti, gorje pá lovéki, skoz kerega pohujšanje pride. Mat. XVIII. 6. 7.
- s) Kak vi xelite, da lydje naj vám kaj injo, tak inte vi tydi im. Luk. VI. 31.
- 3) i je mogočno, imejete, keliko je vu vaši moi, mír ze vsimi lydmi. Rim. XII. 18.

2. Vsakemi űlovĕki dobre priklade davati. z)
 3. Blixnemi dyhovne ino telne dobrote skaxyvati. x)

Pit. Kak se velí űesta Boxja zapoved?

Odg. űesta Boxja zapoved se velí: Ne preűestyvaj.

Pit. Kaj se skoz űesto Boxjo zapoved prepovej?

Odg. Skoz űesto Boxjo zapoved se prepovej vsakotĕro neűisto delo, nepoűtene lica, gerde beűĕde, t) radovolno dopadneűe, ino privoleűe pri neűistemih miűljenj ino poxeleűj, u) ino vse, kaj v' neűistost zapelĕva.

z) Pystite vaűo lyű pred lydmí svĕtiti, naj vaűe dobre dela vidijo, ino oűĕta, kerih je v' nebĕsah, hvalijo. Mat. V. 16.

x) Vi pĕ lybih bratih! ne heűajte dobro delati. II. Tez. III. 13.

t) Mesne dela pĕ oűivestno so, najmreű: Kurvaűe, neűistost, nesramnost, telno vtepaűe, od tih vam naprej povĕm, kak sem vam űe naprej povedal, da tisti, kerih take reűi delajo, Boxjega kralestva ne bodo dobili. Gal. V. 19. 21. Ogiblite se kurvaűa. Vsi grehi, kere űlovek vűini, so zvyh tela, kdo pĕ kurvaűe dopernaűa, greűi vu svojih teli. I. Kor. VI. 18. Kurvaűe pĕ ino niĕdna neűistost, tydi nesramne besede se med vami nanű naj ne izreűejo. Efez. V. 3. 4.

u) Slyűali ste, da se je starcom reklo: Ne prelamaj hixnega zakona; ja pĕ vam povĕm; Kdo koli űeno z' poxeleűjom le pogleda, je z' űo vu svojih serci hixni zakon űe prelomil. Mat. V. 27. 28. Ne gledaj po divicah, naj ti űihova lepota ne bude nevĕrna;

Pit. Kaj zapeláva v' neujistost?

Odg. V' neujistost zapeláva nesramnost v' obla-
 ujili, nemarnost pri deli, y) netreznost pri jedi
 ino pitvi, v) preslobodno tovarštvo z' osobami
 drygega spola, xelni poglédi, u) ino branje ne-
 ujistih pisem ali knjig.

Pit. Kake nevole imá neujistost za sobo?

Odg. Nevole, kere neujistost za sobo imá, so tote:

1. Pozablenje na Boga.
2. Oslepnenje razuma.
3. Terdokornost vole.
4. Večkrat stopenje od vere. a)
5. Kvarni ino sramotni betégi na teli. b)

kajti skoz xensko lepoto so se vnogi pokončali, da
 se zkoz to poxeléne, kak ogen vujxge. Sir. IX. 5. 9.
 y) Glej, to je bilo hujdoqineje tvoje sestre Sodome:
 Gisdost, lakota, obilnost, gena ino genih qeri nemar-
 nost pri deli. Ezech. XVI. 49.

v) Kda sem ge nasitil, so zakon prelamali ino v' kur-
 vinskemi hrami neujistost delali. Jer. V. 7. Z' vinom,
 v' keremi je neujistost, se ne opijte, temoq z' Svetim
 Dyhom se napunte. Efez. V. 18.

u) Ja sem z' mojimi oqmí zavítek narédil, da na nied-
 no divíco ne bom mislil. Job. XXXI. 1. Odvrni
 tvojo lice od olepotene xene, ino ne glej xelqno na
 lepo podobo ene lycke. Sir. IX. 8.

a) Priklad na Salomoni. III. kral. XI. 1. 10.

b) Kdo se kurvam pridryxi, bode nesramni, ino paša
 gnoja ino qervov; on bode na posebno straxen priklad
 opomejen, ino negova dyša bode se iz tovarštva xi-
 wóqih izvergla. Sir. XIX. 3.

6. Za nečistosti volo so se xe tydi večkrat cele dexéle, mesta ino narodi od Boga strašno pokastigali. c)

Pit. Zakaj se zoseb ostro prepovej prelomlene hixnega zakona?

Odg. Prelomlene hixnega zakona se v' žesti zapovedi zoseb ostro za tega volo prepovej, da osebe, kere zakon prelomijo, polek sramotne nečistostne zlosti xe tydi zlost velike krivíce včinijo.

Pit. Kaj se skoz žesto Boxjo zapoved zapovej?

Odg. Skoz žesto Boxjo zapoved se zapovej, naj se na teli ino dyxi čisto zaderxímo, ino tydi celo v' mislah, besedah ino djanah; d) tydi se zapovej, naj vse grešne prilike odstávimo. e)

Pit. Kak se velí sedma Boxja zapoved?

Odg. Sedma Boxja zapoved se velí: Ne kradni.

Pit. Kaj se skoz sedmo Boxjo zapoved prepovej?

c) Sodoma ino Gomora.

d) To je Boxja vola: Važo posvečene, da se naj kurvaņa ogíblete, ino da vsaki med vami svojo telo vu svetosti ino časti naj obderxâti zna, ino ne v' nedostojnemí poxeléni, kak neverniki, kerí od Boga nikaj ne znajo. I. Tez. IV. 3. 4. 5. Zato, da toto obéčane imámo, o prelýbi! se očistmo vsega mesnega ino dyšnega vtepleņa, ino svetost v' Boxjemi strahi dopunmo. II. Kor. VII. 1.

e) Ne predaj se vtepenim xenam, naj se ne zgybiš sam z' glextvom ino blagom. Sir. IX. 6.

Odg. Skoz sedmo Boxjo zapoved se prepovej: tatía, f) kanenje v' meri ino vagi, g) zaderxanje lyckega blaga, h) ino zaslyxene plaqe, i) ino vse, z' qim blixnega v' negovemi premoxnji ino v' negovi pravíci kvarímo. j)

Pit. Kaj se skoz sedmo Boxjo zapoved zapovej?

Odg. Skoz sedmo Boxjo zapoved se zapovej, naj vsakemi, kaj je njegovo, pystímo, damo ino spunimo, k) odvzeto blago povernemo, l) ino

f) Ne kradni. Mat. XIX. 18.

g) Vaxa vaga, vaxa mera bodi praviqna. Lev. XIX. 36.

h) Človek, kerí se v' tem zagreší, da Gospoda zaniqáva, ino svojemi blixnemi to, kaj je negovi zvestosti v' roke dano, zatají, ali jemi z' silo kaj odvzeme, ali jemi ovaqi silo ino krivico vqini, ali da nekaj zgyblenega najde ino zatají, tydi verh tega krivo priségne, ali da ovaqi kaj iz tistih reqi, v' kerih lydjé grešíjo, vkáni: imá, kda bode od hujdoqíneqa presvedoqen, popuno pá vse nazaj dati. Lev. VI. 2 — 5.

i) Gorje tistemi, kerí svoj hram z' nepravico ino svojo hixo z' krivico stávi, ali svojega blixnega brez zroka texávi, ino jemi zaslyxene plaqe ne dá. Jerem. XXII. 13.

j) Či si mojemi siromačkemi lystvi, kero pri tebi stanýje, peneze posódil, ga ne sili, kak terjavec, ino ga ne texávi z' veliko priplaqo. Eksod. XXII. 25.

k) Ne vqini tvojemi blixnemi krivíce ino ga ne texávi posili. Ne zaderxi plaqe tvojeqa texáka do drygega jytra. Ne vqini nikaj proti pravíci, ne v' sodbi, ne z' laketom, ne z' vago, ne z' mero. Lev. XIX. 13 — 35.

l) Dajte vsakemi, kaj ste duxni; daqo, komi daqa,

vujnen kvár pá na dobro oberremo, m)

Pit. Kak se velí osma Boxja zapoved?

Odg. Osma Boxja zapoved se velí: Ne govó-ri krivega svedoqtva proti tvojemi blixnemi.

Pit. Kaj se v' osmi Boxji zapovedi prepovej?

Odg. V' osmi Boxji zapovedi se prepovej: krivo svedoqtvo, n) kriva toxba, o) vse laxi, tydí žalne ino silne laxi, p) hujdo ogovárjaje, r)

mitek, komi mitek sliši. Rim. XIII. 7. Dajte cesari, kaj je cesárovo, ino Bogi, kaj je Boxjo. Mat. XXII. 21.

m) Či pá brezboxnemi rečem: Ti moreš gotovo vmreti; ino on dela nad svojimi grehi pokóro, ino kaj je prav ino dostojno, ino tisti brezboxen dá zastávo, kero je porópal, pá nazaj, xivi v' zapovedah xivleša, ino ne vqini nedne nepravice, tisti naj gotovo xivi ino naj ne vmerje. Ezech. XXXIII. 14. 15. Či kdo živo ali vinograd pokvari, ino dá svoji xivini to pojesti, kaj drygemi sliši; tisti, kda bode kvár cejen, more naj bolšo reč, kero na svoji živi, ali vu vinogradi imá, za odkvarene dati. Eksod. XXII. 5.

n) Krivi svedok ne bode brez kastige ostal; ino kdo laxi govori, ne bode odbéxal — kdo laxi govori, bo- de se pokončal. Prisl. 5. 9.

o) Nepravíčen svedok se nad sodbo smeje, ino vysta brezboxnih poxírajo krivíco. Prислоvo. XIX. 28.

p) Ne laxte. Lev. XIX. 11. Laxi odstavte, ino vsaki naj z' svojim blixnim resnico govori; kajti vudi smo med sobo. Efez. IV. 25.

r) Ne ogovárjajte eden drygega hujdo; kajti kdo svoje- ga brata hujdo ogovárja, ali hujdo sodi, tisti zapo- ved hujdo ogovárja ino sodi. Či pá zapoved sodiš, tē si ne ženi spunitel, temoq soditel. Jak. IV. 11.

odvzétje poštenja, s) krive misli, ŝ) krivo sodenje, z) na vyho govorene. x)

Pit. Kaj se skoz osmo Boxjo zapoved zapovej?

Odg. Skoz osmo Boxjo zapoved se zapovej resníca, t) sercovestnost vu naših govorih ino delah, u) zagovarjane poštenega iména blixnega, y) povernene poštenja, kero smo komi skoz ogovárjane vzéli.

Pit. Kak se velí devéta ino deséta Boxja zapoved?

s) Hujde vysta deni od sebe, ino imej krivo ogovárjajoce vysta daleq od sebe. Prisl. VI. 24.

ŝ) Niéden v' svojemi serci proti blixnemi kaj hujdega naj ne misli. Zah. VIII. 17.

z) Kdo si zdaj, kerí lyckega hlapca sodiš? On stojí ali padne svojemi Gospódi. On pá bode stal; kajti Bog je zadosta moqen, ga višek zderxâti. Rim. XIV. 4.

x) Preklét je vyhogovornik ino dvojnojezíknik; kajti on bode med vnogimi, kerí med sobo imájo mír, ne mír delal. Sír. XXVIII. 15.

t) Vsaki naj z' svojim blixnim resnico govóri. Efez. IV. 25.

u) Za to molim, naj vaša lybav vu spoznanji ino vu vsemi rázumi prevéno bole ino bole prihája, da naj skyzavate, kaj je naj bolšo, da naj bote sercovestni ino brez pohujšanja noter do Kristušovega dneva xivéli. Filip. I. 9. 10. On ne je niednega greha vqinil, v' negovih vystah se je nikoli ne kanost znajšla. I. Petr. II. 22.

y) Za mutastega ino za potrebe popótnih lyckih govóri besédo. Govóri ino sodi, kaj je prav, ino nevólnim ino sirotam nagajaj pravíco. Prisl. XXXI. 8. 9.

Odg. Devéta Boxja zapoved se velí: Ne poxêli tvojega blixnega xene; deséta pâ: Ne poxêli tvojega blixnega blaga.

Pit. Kaj prepovejte dvé zadni Boxji zapovedi?

Odg. Dvé zadni Boxji zapovedi nam prepoveváte vsako poxeleŕje za reŕami, kere so ne naŕe.

Pit. Kaj se skoz dvé zadni Boxji zapovedi zapovej?

Odg. Skoz dve zadni Boxji zapovedi se nam zapovej serŕna ŕistost, v) zavyzdeŕje hujdih xêl, ŕ) ino posêbno, naj ne imámo poxeleŕja za tím, kaj je ne naŕo. a)

Pit. Zakaj je Bog naŕo poxeleŕje zapovedam podvergel?

Odg. Bog je naŕo poxeleŕje zapovedam podvergel, naj bi nam pokázal:

1. Da je on tydi celo naŕih serc Gospod. b)

v) Blaxeni so, kerí imájo ŕisto serce; kajti Boga bodo gledali. Mat. V. 8.

ŕ) Ne pyste zato greha vu vaŕémi vmerlivemi telí tak gospodyváti, da bi ŕemi v' ŕegovih xelah pokorni bili. Rim. VI. 2. Keri pâ so Kristuŕovi, so svojo meso zred zlostami ino hujdimi xelami krixali. Gal. V. 14.

a) Ne poxêli tvojega blixnega hrama; ne poxêli tvoje-ga blixnega xene, ne ŕegovega hlapca, ne ŕegove dekle, ne ŕegovega vola, ne ŕegovega osla, ne ová-ŕi kaj, kaj je ŕegovo. Eksod. XX. 17.

b) Kralovo serce je v' Gospodovi oblásti, kak vodéni toki. On ga ravná, kam ga ŕé. Prisl. XXI. 1. Gos-pod vaga serca. Prisl. XXI. 2.

2. Da jemi je ne nikaj tega zatajeno, kaj se v naših sercah misli. c)
3. Da je njegova zapoved dosta imenitnáša, kak vse uloveuje zapovedi, kere le naše zvyneje dela, ne pà tydi naše znotreje misli ravnati znajo. d)
4. Da je na pokončanje grehov potrebno, naj njé k' uasi, xe v' njihovemi zauétki to je, v' prvemi poxeleni zadyšimo. e)

Pit. Kaj se je iz dvý zadnih zapovedi vyúiti?

Odg. Iz dvý zadnih zapovedi se je vyúiti, da Kristján zapovedanih duxnosti ne smej samo zvy-nah spuníti, temou tydi znotrah more volo iméti, to je, iz celega serca pripravlen biti, kaj je zapovedano, vujníti, ino kaj je prepovédano, popystiti. f)

Pit. Kaj je Bog tistim, ki njegove zapovedi zderxávajo, obéuaj?

c) Keri v' serqno globoqíno vidi, ino odresítel tvoje dyse se ne dá kaniti. Prisl. XXIV. 12.

d) Kde je tak imenítno lystvo, kéro poboxne navade ino praviqne postáve ino celo zapoved imá, kero vam dnes pred vase oqi polóxim. Devt. IV. 8. Mi znamo, da je zapoved dyhovna. Rim. VII. 14.

e) Vsaki postane skyzan, qi je od svojih xél nadráxen ino primárjan. Kda se xela spoqne, porodí greh, greh pà, kda se dopernêse, porodí smert. Jak. I. 14. 15.

f) Vsaki kerí mí reqe: Gospod! Gospod! ne bode pri-sel v' nebesko kralstvo, temou le tisti, kerí volo mojega nebeskega Oqéta spuni. Mat. VII. 21.

Odg. Bog je tistim, ki njegove zapovedi zderxavajo, večno xivljenje, g) ino tydi xe na totemi svéti vnogoversten blagosláv obéual. h)

IV. D E L.

OD CIRKVENIH ZAPOVEDI OBČINSKI.

Pit. Jeli Katolška cirkva imá oblást, davati zapovedi?

Odg. Katolška cirkva imá oblást, davati zapovedi, ino to od Jezu - Krista. i)

Pit. Jeli je cirkva tydi xe veúkrat zapovedi dala?

Odg. Katolška cirkva je xe veúkrat zapovedi dala. j)

g) Či vu xivleje úés priti, zderxavaj zapovedi. Mat. XIX. 17.

h) Ja qiním milost vnogim jezero, najmreú tim, ki mé lybijo ino moje zapovedi zderxavajo. Eksod XX. 6.

i) Kdo vás poslyxa, poslyxa mene; ino kdo vas zaniqáva, zaniqáva mene. Kdo pá mene zaniqáva, zaniqáva tistega, ki mè je poslal. Luk. X, 16.

j) Apostoli pišejo na brate iz nevernikov: Svetemi Dyhi ino nam se je dopadnulo, vam nikáke duxnosti dale ne naloxiti, kak tote potrebne reqi, najmreú: Naj se tega, kaj se laxnim bogom priporáqa, ino tydi kervi zadergnenega mesa, ino kurvaqa ogiblete, te bote dobro vqinili. Apost. djaxe XV. 28. 29. Pavel

Pit. Jeli smo duxni cirkvene zapovedi zderxávati?

Odg. Cirkvene zapovedi smo duxni zderxávati:

1. Da nam šterta Boxja zapoved nalága duxnost, tak dobro dyhovnim, kak posvetnim oblastnikom biti pokorni. k)
2. Da je Kristuŝ naŝ Boxji zapovednik v' Evažgelji očitno zapovédal, cirkvo slyšati. l)

Pit. Kak se velí pét cirkvenih zapovedi?

Odg. Pét cirkvenih zapovedi, kere imámo posebno zderxávati, se velí:

1. Sveti zapovedane svetke.
2. Poslyšaj sveto meŝo po nedélah ino svétkih poboxno.
3. Zderxavaj štirdesetdnevne, kvaterne ino dryge zapovedane poste, ino se ogíbli po petkih ino sabotah mesne jedi.
4. Spovej se vsako leto naj meŝe enkrat svojih

je ŝel skoz Sirjo ino Cilicio, terdil obqíne ino jim zapovedaval, zapovedi apostolov ino naj staréŝih zderxávati. Apost. djaŝ. XV. 41.

k) Bogajte vase naprejpostavlene, ino jim bodte podloxeni; kajti oni straxajo, kak taki, kerí bodo za vase dyŝe raqún davali, naj to z' veséljom, ne pá z' zdihavaŝom qiníjo; kajti to vam nikaj ne hasni. Hebr. XIII. 17.

l) Qi on totih ne poslysa, daj cirkvi vedou; qi pá on cirkve ne poslysa, ga imej za nevernika ino oqitnega greŝnika. Mat. XVIII. 17.

grehov, ino prejmi ob Vyzmi presvéto Rečno Telo.

5. Ne imej ob prepovédanemi uasi gostyvaņa.

V. D E L.

OD CIRKVENIH ZAPOVEDI ZOSEB.

§. 1. Od dvy pervih cirkvenih zapovedi.

Pit. Kak se velí perva cirkvena zapoved?

Odg. Perva cirkvena zapoved se velí: Svéti zapovedane svetke.

Pit. Kaj nám cirkva skoz svojo prvo zapoved zapovej?

Odg. Cirkva nám skoz svojo prvo zapoved zapovej, naj svetke ravno tak svetímo, kak nedéle; zato se tydi vu svetkih poqivajmo, ne delajmo, temoq poboxne dela opravljajmo.

Pit. Kaj cirkva skoz svojo prvo zapoved prepovej?

Odg. Cirkva nám skoz svojo prvo zapoved prepovej, naj tydi vu svetek nikaj tega ne delamo, kaj je v' nedelo prepovedano, najmrey: 1. Texauke dela brez sile ino praviqne dovolnosti, kere dela so vu svetek ravno tak, kak vu nedélo skoz celi dén prepovedane.

2. Take opravila ino veseleja, kere toti dén ali odsvetíjo, ali njegovo svečeje motijo.

Pit. Kak se velí dryga cirkvena zapoved?

Odg. Dryga cirkvena zapoved se velí: Poslyšaj sveto mešo po nedélah ino svetkih poboxno.

Pit. Kaj se v' drygi cirkveni zapovedi zapovej?

Odg. V' drygi cirkveni zapovedi se zapovej, po nedelah ino svetkih sveto mešo, celó, ino z' poboxnostjo poslyšati.

Pit. Kaj smo že po toti cirkvéni zapovedi verh svete meše duxni?

Odg. Da naj svetke ino nedéle po voli Boxje cirkve svetímo, že smo duxni, polek svete meše tydi predgo pazno poslyšati, svete sakramente, pokoro ino Resno Telo dosegnuti, dyhovne knige brati, se pri odvečérni Boxji slyxbi znajti, ino dryge dobre dela opravlati.

Pit. Zakaj so nám svetki naróčeni?

Odg. Gospodovi svetki so nám naróčeni na opomín svetih skrivnosti, kere se po takih dnevih svetijo; svetki blaxene Divíce Marie ino drygih svetnikov pà na hvalo za vnoge milosti, kere jim je Bog podelil, na opomín njihovih kreposti, ino nam na primárjanje, že nasledyvati.

Pit. Kaj imá Katolški Kristján po svetkih činiti?

Odg. Katolški Kristján imá po svetkih:

1. Milosti, kere so človeujemi narodi obučinski, ali svetnikom posébnó skazane, poboxno premišlavati, ino zato Bogi hvalo davati.

2. Kreposti svetnikov, kak priklade gledati, kere imá nasledyvati.

3. Skoz njihove naprejprošnje pri Bogi vu svojih potrebah pomoč ishati.

Pit. Kaj se skoz drygo cirkveno zapoved prepovej?

Odg. Skoz drygo cirkveno zapoved se posebno nemárnost pri Boxji slyxbi po nedélah ino svetkih prepovej, najmreč:

1. Či ne slyšamo cele meše, ali či jè ne slyšamo z' poboxnostjo, ali se pri predgi le malokda znajdemo.

2. Či zapovedane Boxje slyxbe čas z' jédjo, ino pitjom, z' igro ino drygim veséljom zaprávlamo, kere nas od Boxje slyxbe odderxávajo.

I. OD SVETE MEŠE.

a. Kaj sveta meša je, ino kaj se v' nej godí.

Pit. Kaj je sveta meša?

Odg. Sveta meša je nekervna priporočítba novega zavítka, vsekrajni opomin kervne priporočítbe, kero je Jezus Kristus na kixi dopernêsel. m)

m) Trid. zbor, sed. 22. glava 1. reče: Naš Bog ino Gospod Jezus Kristus je pri zadni veqérji v' noči, kda je postal predán, svojo telo ino kerv Bogi Oqéti pod

Pit. Zakaj se sveta meša velí priporočítba?

Odg. Sveta meša se velí priporočítba, da se v' njej vsegamogoujnemi Bogi telo ino kerv Jezu-Krista na altári dopernáša.

Pit. Zakaj se sveta meša velí nekervna priporočítba?

Odg. Sveta meša se velí nekervna priporočítba, da se v' njej ne prelejva kerv, kak se je na kixi godílo.

Pit. Kda nam je Jezus Kristus sveto mešo naróčil?

Odg. Jezus Kristus nam je sveto mešo pri zadni veqérji naróčil:

1. On je vzél kryh ino kupo z' vinom.
2. On je obóje blagoslavlil ino krez kryh rekel:
To je moje telo; krez kupo z' vinom pá: To je kupa moje kervi.
3. On je obóje dal svojim apostolom vxiti.
4. On je povelél: To qinte na moj opomín. n)

Pit. Zakaj nam je Jezus Kristus sveto mešno priporočítbo naróčil?

spodóbo kryha ino vina priporáqal, ino pod zvynešimí znamlami totih reqi tistim, kere je za mešnike novega zavítka tē postávil, sporóčil dosegnuti; zraven tega pá je tydi qihovim naslednikom v' meštvi, zapovedal, toto priporočítbo opravlati, z' besedami: To qinte na moj opomín.

n) Mat. XXVI. 26. 27. 28. Mark. XIV. 22. 23. 24. Luk. XXII. 19. 20.

Odg. Jezus Kristus nam je sveto mešno priporočitbo naročil:

1. Naj bi v' svoji cirkvi resnično ino lastno priporočitbo do konca sveta zapustil.
2. Naj bi vsekrajni opomín kervne priporočitbe na kixi vu svoji cirkvi zderxal.
3. Naj bi nam posébnó znamleje svoje lybavil dal. o)

Pit. Kdo opravla v' Katolški cirkvi priporočitbo svete meše?

Odg. V' sveti meši se pripravja nevidítno Jezus Kristus sam svojemi nebeškemi Očetí za nás, vidítno pá toto priporočitbo opravljajo mešniki.

Pit. Kaka priporočitba je sveta meša?

Odg. Sveta meša je ravno tista priporočitba, kero je Jezus Kristus na kixi dopernêsel; le v' naqini pripravjana je razlóček: Na kixi je prelejal Jezus Kristus svojo kerv; vu sveti mešni priporočitbi pá se ne prelejava kerv.

Pit. Kak opravljajo mešniki priporočitbo svete meše?

Odg. Mešniki opravljajo priporočitbo svete meše tak, da ravno to qiníjo, kaj je Jezus Kristus pri zadni večerji qinil:

1. Oni vzemejo kryh ino kupo z' vínom.

o) Ves navyk Keršansko - Katolške cirkve od svetega mešnega pripravjana se znajde v' Trid. sbor, sed. 22. v' devetih glavah ino devetih kanonih. i. t. d.

2. Oni obóje blagoslavijo ino krez njé ravno tiste Jezu-Kristove beséde izrečejo, skoz kere se kryh ino vino na Jezu-Kristovo telo ino kerv oberne.

3. Oni sami se Jezu-Kristovega tela ino kervi vxivajo, ino davajo oboje pod kryžno spodobu tydi vernikom na vxivanje, kda se k' sveti veqérji nabljaxo.

Pit. Zakaj opravljajo mešniki sveto mešno priporočitbo?

Odg. Mešniki opravljajo sveto mešno priporočitbo:

1. Naj bi Bóxjo naj višezo Gospodstvo ino naj vexo oblást, kero krez vse stvari imá, spoznali.
2. Naj bi Bogi za vse njegove dobrote hvalili.
3. Naj bi od Boga odpyšene grehov dosegnuli.
4. Naj bi nam od Boga vse tiste milosti sprosil, kerih potrebyjemo.

Pit. Komi se sveta mešna priporočitba priporáqa?

Odg. Sveta mešna priporočitba se zna le sameni Bogi priporáqati.

Pit. Jeli se sveta mešna priporočitba ne slyši tydi svetnikom na qast ino hvalo?

Odg. Sveta mešna priporočitba se resen tydi svetnikom na qast ino hvalo slyxi; alipà nikak ne priporáqajo mešniki svetnikom, temoq samemi Bogi.

Pit. Zakaj se slyxi sveta mešna priporočitba na qast svetnikom?

Odg.

Odg. Sveta mešna priporočítba se svetnikom na čast slyxi:

1. Naj bogi za milosti, kere je svetnikom skazal, hvalo davamo.
2. Naj svetnike nazávamo, da bi pri Bogi svoje naprejprošje z' našimi molitbami zedínili.

Pit. Za koga se od mešnikov sveta mešna priporočítba oprávla?

Odg. Sveta mešna priporočítba se od mešnikov za xive ino mertve opravla.

b. Od načina, sveto mešo poslyšati.

Pit. Kak imámo sveto mešo poslyšati?

Odg. Sveto mešo imámo vso poslyšati, niednega nenega imenítnega dela skoz lastno krivost zamyditi; ne je zadosta, da smo le nazóčni, kda se ona bere, temou moremo jò tydi, 1. marno, 2. pošteno, 3. poboxno poslyšati.

Pit. Kaj se velí, sveto mešo marno poslyšati?

Odg. Sveto mešo marno poslyšati, se velí, ne biti radovólno raztrošen, temou na dele svete meše pazko iméti, svojo serce z' Bogom zderxavati.

Pit. Kaj se velí sveto mešo pošteno poslyšati?

Odg. Sveto mešo pošteno poslyšati se velí, pri sveti meši dostojno telno zaderxaje skazati, ino se dobrokladno zaderxáti; to je:

1. pri branji svetega Evangelja vstanuti ino se z' svetim krixom poznamlati;

2. pri povzdigavanji ino tydi pri mešnem zavxivanji pokleknuti ino se na persa biti;
3. se pri sveti meši ne ogledávati;
4. se tydi vsega drygega, kaj je nepoštено, najmreč govorena, smejana i. t. d. ogibati.

Pit. Kaj se velí, sveto mešo poboxno poslyšati?

Odg. Sveto mešo poboxno poslyšati se velí, pri sveti meši, posébnó pri njenih naj imenitnéših delih Boga iz celega serca ino ponixnosti moliti, ino jemi za doségnene dobrote hvalo davati.

Pit. Keri deli svete meše so naj imenitnéši?

Odg. Naj imenitnéši deli svete meše so: Evanjelje, priporávanje, povzdigavanje, zavxivanje.

Pit. Kaj nam je pri Evanjelji činiti?

Odg. Pri Evanjelji se imámo opominjati, da je naša duxnost, Evangelske navyke spoznati, pred celim svetom spovedávati, zagovarjati ino po njih xivéti.

Pit. Kaj nam je pri priporávanji činiti?

Odg. Pri priporávanji smo duxni naše misli z' mešnikovimi mislami zedíniti ino Bogi priporávanji.

Pit. Kaj nam je pri povzdigavanji činiti?

Odg. Pri povzdigavanji imámo Jezu-Krista vu kryžni ino vinski spodobi molíti, ino kda se na persa bijemo, spoznati, da so naši grehi na njegovi smerti krivi. Duxni smo grehe oxaliti, vero, vujpane ino lybav obyđiti.

Pit. Kaj nam je pri mežnem zavxivanju uiniti?

Odg. Pri mežnem zavxivanju, u ravno sami ne gremo k' zavxivanju, smo duxni, se dyhovno zaderxati, to je, poxeleže iméti, Jezu-Kristovo telo vredno dosegnuti.

II. O D. P R E D E G.

Pit. Kaj se polek meze k' Boxji slyxbi slyši?

Odg. Polek meze se k' Boxji slyxbi tydi slyši predga, poslyšanje Boxje besede.

Pit. Zakaj imámo predge poslyšati?

Odg. Predge imámo zato poslyšati:

1. Da se v' predgah Boxja beséda naprejnaša ino razlága.
2. Da celo malo lydi verne resnice zadosta svetlo. ino popuno zná; da vnogi vu mladosti keršanskega navyka ne poslyšajo zadosta dugo ino pazno, v' keremi se verni ino zaderxavanski navyki popuno naprej našajo.

Pit. Jeli je tydi podvyučenim potrebno, predge poslyšati?

Odg. Tydi podvyučenim, u ravno navyke Katolške vere xe enkrat tak dobro znajo, je potrebno predge poslyšati:

1. Da ovaui pá hitro lahko pozabijo, kaj od vere xe znajo.
2. Da dostokrat to vüiniti popystíjo, kaj so vüiniti duxni, u se ne dajo opomigati ino primarjati.

Pit. Kaj morejo tisti činiti, ker od predg
čejo hasek iméti?

Odg. Ker od predg čejo hasek iméti morejo:

1. Predge brez raztrošnja ino jako pazno poslyšati.
2. To, kaj se govori, na se ravnati, ne pa na dryge kazati.
3. Močno volo iméti, ino se tryditi predgarske navyke zderxavati.

III. OD POPOLDNEŠNE BOXJE SLYXBE.

Pit. V' čemi obstoji popoldnešna Boxja slyxba?

Odg. Popoldnešna Boxja slyxba obstoji posebno vu večernicah ino še v' nekih drygih poboxnostah, najmrey, v' odvečernih predgah, Keršanskih navykih, v' roxnih molítbah, v' litaní ino blagoslavi.

Pit. Kaj so roxne molítbe?

Odg. Roxne molítbe v' Katolški cirkvi so molítbe, kere iz apostolske vere, več očanašov ino češenih Maríi obstojijo.

Pit. Zakaj so v' Katolški cirkvi roxne molítbe naročene?

Odg. Roxne molítbe so v' Katolški cirkvi zato naročene, naj se večkrat na skrivnosti Jezu Kristovega vylovečnja, terplenja ino od mertvih, vstanenja opomenemo.

Pit. Kde se kratko zapopadne celi način roxni molítev z' njihovimi skrivnostami?

Odg. Celi naujin roxnih molítev z' njihovimi skrivnostami se kratko v' totih besedah zapopadne:

- a. Prekrixaŋe.
- b. Vera.
- c. Oŋa naŝ.
- d. Tri „Čeŝéna bodi María” kerim se tri perve skrivnosti A. B. C. prireŋejo.
- e. Oŋa naŝ.
- f. Desét „Čeŝéna bodi María” kerim se po besedi Jezus prireŋe skrivnost: 1. Kerega si Divíca spoŋéla.
- g. Oŋa naŝ.
- h. Desét „Čeŝéna bodi María” kerim se po besedi Jezus prireŋe skrivnost: 2. Kerega si Divíca k' obiskaŋi Elizabete nosila.
- i. ino tak dale.
- j. Zadniŋ se moli desét „Čeŝéna bodi María” kerim se po besedi Jezus prireŋe: Smili se krez vboge verne dyŝe.
- k. Pri procesjah ino drygih dugŝih Boxjih slyx-bah se molijo vse skrivnosti; inda pà le tiste, kere se poletnemi ŋasi nagodíjo.

V E S E L I D E L.

Od zaŋetka Adventa do posta.

- A. Na kerega verjemo.
- B. Na kerega vujpamo.
- C. Kerega lybimo.

1. Kerega si Divíca spojéla.
2. Kerega si Divíca k' obiskani Elizabete nosila.
3. Kerega si Divíca rodíla.
4. Kerega si Divíca v' cirkvi priporočila.
5. Kerega si Divíca v' cirkvi najšla.

X A L O S T N I D E L . ' 1

Od začetka posta do Vyzma.

- A. Keri nam skoz té poterdi naš opomín.
- B. Keri nam skoz té razsvéti našo pamet.
- C. Keri nam skoz té spuni našo volo.
1. Keri je za nas kervavi pot potil.
2. Keri je za nas bičovan bil.
3. Keri je za nas kronan bil.
4. Keri je za nas texki krix nesel.
5. Keri je za nas krixan bil.

Č A S T N I D E L .

Od začetka Vyzma do Adventa.

- A. Keri skoz té ravná naše misli.
- B. Keri skoz té ravná naše besede.
- C. Keri skoz té ravná naše dela.
1. Keri je od mertvih vstanul.
2. Keri je v' nebésa zel.
3. Keri nam je Svetega Dyha poslal.
4. Keri je Divíco v' nebesa vzél.
5. Keri je Divíco v' nebesah kronal.

§. 2. Od treh poslednih cirkvenih zapovedi.

Pit. Kak se velí tretja cirkvena zapoved?

Odg. Tretja cirkvena zapoved se velí: Zderxavaj štiridesétdnevne, kvaterne ino dryge zapovedane poste, ino se ogibli po petkih ino sabotah mesne jedi. p)

Pit. Kaj nam tretja cirkvena zapoved zapovej?

Odg. Tretja cirkvena zapoved nam zapovej, naj se v' petek ino saboto mesne jedi, po drygih zapovedanih postnih dnevih pà tydi vsakotere mleune ino jajune jedi ogíblemo, zván da je skoz praviuno ino obqinsko navado, kak se v' naših dexéiah znajde, vxitek takih jedi dopyšen.

Pit. Kaj smo na spunenje tretje cirkvene zapovedi še dale duxne?

Odg. Na celo spunenje tretje cirkvene zapovedi še smo dale duxni, da si po zapovedanih postnih dnevih tydi hrano najodtergamo, to je, da se skoz dén le enkrat sito najejmo.

Pit. Jeli je vsaki duxen, po petkih, sabotah ino drygih postnih dnevih se mesne jedi ogibati?

p) Od posta govori Trid. zbor, sed. 25. v' posebnemi povelji le obqinski; ostro pà povelí zderxavane tega, kaj se je od postov v' drygih zborih zapovedalo. Vnogoteri kanoni cirkvenih zborov so iz vekséga v' Trid. zbori zapisani, ino se znajo tam brati.

Odg. Vsaki, ker je še pri razumi ino ne imá poglavarskega dopyšnja, jesti meso, je duxen, po petkih, sabotah ino drygih postnih dnevih se mesne jedi ogibati.

Pit. Keri so duxni si v' postnih dnevih hrano odtergati?

Odg. V' postnih dnevih si hrano odtergati, ali se skoz dén le enkrat sito najesti so duxni:

1. Keri so še eden ino dvajsto leto dorasli.
2. Vsi, ker so ne boléni, ali ovaqi za postenje ne preslabi.
3. Vsi, ker texko ne delajo.

Pit. Čega še se v' postnih dnevih dale moremo ogibati?

Odg. V' postnih dnevih še se tydi moremo po voli svete cirkve vsega preglasnega ino velikega veselja ogibati, kajti postni dnevi so dnevi na pokóro.

Pit. Kak se velí šterta cirkvena zapoved?

Odg. Šterta cirkvena zapoved se velí: Spovej se vsako leta naj meje enkrat svojih grehov, ino prejmi ob Vyzmi presveto Rešno Telo.

Pit. Kaj nám šterta cirkvena zapoved zapovej?

Odg. Šterta cirkvena zapoved nam zapovej vsakoletno postno spoved ino dosegneje presvetega Rešnega Tela.

Pit. Kak se velí peta cirkvena zapoved?

Odg. Peta cirkvena zapoved se velí: Ne imej ob prepovedanemi qasi gostyvaňa.

Pit. Kaj se skoz peto cirkveno zapoved prepovej?

Odg. Skoz peto cirkveno zapoved se prepovej, od prve Adventne nedéle do treh kralov, ino od pepelníce do prve nedéle po Vyzmi gostyvanje iméti.

Pit. Zakaj je v' totih časih gostyvanje prepovedano?

Odg. Gostyvanje ob totih časih je zato prepovedano, naj tote čase z' poboxnostjo ino z' pokorodelarjom prexívamo, ino skrivnosti, kere nam cirkva naprej naša, brez raztrošenja premisslavamo, kaj bi se ovaqi skoz navadno gostyvanjsko veselje motilo.

IV. GLAVA.

OD SVETIH SAKRAMENTOV.

I. DEL.

OD SVETIH SAKRAMENTOV OBČINSKI.

Pit. Kaj je sakrament?

Odg. Sakrament je viditno znamenje neviditne milosti, ker je od Gospoda Kristuša k' namem posvečeni postavljen.

Pit. Zakaj se sveti sakramenti velijo viditne znamenja?

Odg. Sveti sakramenti se velijo viditne znamenja, da pri vsakem sakramentu nekaj naprej pride, kaj vidimo, n. p. pri kersti voda.

Pit. Zakaj se sveti sakramenti velijo znamenja?

Odg. Sveti sakramenti se velijo znamenja, da po Jezu-Kristovemu postavljeni po svojih zvenjih rečah znotrejo posvečene pomenijo, ker v' nami opravljajo.

Pit. Kak se skoz svete sakramente posvetimo?

Odg. Skoz svete sakramente se posvetimo, da nam eni po rednemi nauini posvečeno milost ino opravičene podelijo, drygi pa toto milost v' nami povnoxavajo.

Pit. V' kerih sakramentih se nam po rednemi nauini posvečena milost ino opravičene podelita?

Odg. Posvečena milost ino opravičene se nam po rednemi nauini vu sakramenti kersta ino pokore podelita.

Pit. Kak se zato kerst ino pokora imenyjeta, da nam posvečeno milost ino opravičene podelita?

Odg. Kerst ino pokora se zato, da nam posvečeno milost ino opravičene podelita, imenyjeta sakramenta mertvih; kajti ona zbydita greznika, ker je dyhovno mertev, k' veqnemi xivljeni.

Pit. Kak se imenyjejo sakramenti, ker v' nami Boxjo milost povnoxavajo?

Odg. Sakramenti, ker v' nami Boxjo milost povnoxavajo, se imenyjejo sakramenti xivóqih.

Pit. Zakaj se imenyjejo sakramenti xivóqih?

Odg. Imenyjejo se sakramenti xivóqih, da tisti, ker ne dosegnuti cejo, posvečeno milost, v' ker dyhovno xivlene naše dyše obstojí, iméti xe morejo.

Pit. Keri so toti sakramenti xivóqih?

Odg. Toti sakramenti xivóqih so: Poterdene v' veri; presveto Rešno Telo; posledno olje; mešni red; hixni zakon.

Pit. Kaj še je od vsakega sakramenta zoseb zaponiti.

Odg. Od vsakega sakramenta zoseb še je zaponiti:

1. Da nám vsaki sakrament študi svoje lastne milosti podeláva.
2. Da sakrament kersta, poterdenja ino mežnega reda v' naši dyši neizbrislivo znamleje naredita; za totega znamleja volo Kristján totih sakramentov ne smej véq, kak le enkrat vredno valom brez smertnega greha dosegnuti. r)

Pit. Od koga imájo sveti sakramenti svojo moq to opravlati?

Odg. Sveti sakramenti imájo svojo moq to opravlati od svojega spoqetela Jezu - Krista.

Pit. Keliko je sakramentov ino kak se velíjo?

Odg. Sakramentov je sedem, s) ino oni se velíjo:

r) Trid. zbor, sed. 7. kan. 9. reqe: Či bode kdo rekel: Vu treh sakramentih, najmreq v' kersti, poterdenji ino mežnemi redi se dyši ne vutisne ponex, to je, gotova dyhovna nevgasliva znamla, za kero volo se ne zmorejjo véq, kak enkrat, dosegnuti, tisti bode iz našega obqéstva odstavlen.

s) Trid. zbor, sed. 7. kan. 1. od sakramentov obqinski reqe: Či bode kdo rekel: Sakramenti novega zavitka so ne vsi od Jezu - Krista našega Gospoda naroyeni, ali, da jih je véq, ali meje kak sedem, najmreq: Kerst, poterdenje, sveto rečno telo, pokora, posled-

1. Kerst.
 2. Poterdeje v' veri.
 3. Presveto Resno Telo.
 4. Pokora.
 5. Posledno olje.
 6. Mesni red.
 7. Hixni zakon.
-

II. D E L.

OD SVETIH SAKRAMENTOV ZOSEB.

§. 1. Od sakramenta kersta.

Pit. Kaj je kerst?

Odg. Kerst je prvi ino naj potrebneši sakrament, v' keremi se qlovek skoz vodo ino Bozjo besedo od Adamovega ali nadoblenega, ino vsih drygih pred kerstom vujenih grehov oqisti, ino v' Kristuši, kak novostvorjen k' veqnemi xivljenji prerodí ino posvetí.

Pit. Zakaj se kerst imenyje prvi sakrament?

Odg. Kerst se imenyje prvi sakrament, da naj prviq moremo keršeni biti, prejdoq kak dryge sakramente dosegnuti znamo.

no olje, mesni red ino hixni zakon; ali da je eden iz tih sedem ne resniqno ino lastno sakrament, taki qlovek bodi iz naxega obqestva odstavlen.

Pit. Zakaj se kerst imenýje naj potrebnýsi sakrament?

Odg. Kerst se imenýje naj potrebnýsi sakrament, da brez kersta nikdo, *ž*) celo niedno de te ne more zvelýqano postáti.

Pit. Kaj sakrament kersta v' nami opravla?

Odg. Sakrament kersta v' nami oprávla:

1. Adpyžene Adamovega ali nadoblenega, ino vsih drygih pred kerstom vujenih grehov, *z*) tydi vsih veqnih ino qasnih kaštíg.
2. Naši dyši se v' kersti Boxja milost podeli, skoz kero se opraviqimo, *x*) otroki Boxji ino nasledniki veqnega zvelýqana postanemo. *t*)
3. Tisti, kerí kerst dosegnejo, prídejo v' Boxjo cirkvo, ino postanejo ŕeni vudi. *u*)

ž) Jezus je rekel: Resniqno, resniqno vam povém, kdo se iz vode ino Svetega Dyha ne prerodí, tisti Boxjega kralstva ne more dosegnuti. Ivan III. 15.

z) Bog nás je ne zavolo del pravíce, kere smo opravi li, temoq zavolo svoje milosti skoz kerst prerojena ino skoz ponovlene Svetega Dyha odresil. Tim. III. 5. Kdo verje ino je keršen, bode zvelýqan; kdo pá ne verje, bode pogyblen. Mark. XVI. 16.

x) Vi pá ste skoz imé našega Gospoda Jezu - Krista ino skoz Dyha našega Boga, oqixeni, posveqeni ino opraviqeni. I. Kor. VI. 11.

t) Bog nas je — skoz kerst prerojena — odresil — naj bo mo skoz njegovo milost opraviqeni, nasledniki po vujpani veqnega xivlena. Tit. III. 5. 7.

u) Mi vsi, Judi ino neverniki, slyxebni ino oslobodeni,

4. V' naši dyši se neizbrislivo znamleje narédi, zato kersta ne smejno veq, kak le enkrat vredno valom ino brez smertnega greha dosegnuti. y)

Pit. Kak se dorašeni znajo zveličati, ker ne imájo prilike sakrament kersta v' ųini dosegnuti?

Odg. Dorašeni, ker ne imájo prilike sakrament kersta v' ųini dosegnuti, se znajo zveličati, 1. skoz poxelni kerst, 2. skoz kervni kerst.

Pit. V' ųemi obstojí poxelni kerst?

Odg. Poxelni kerst obstojí v' moynemi poxeljenji, sakrament kersta, da bi mogoyno bilo, dosegnuti; pri totemi poxeljenji pá se more popuna lybav proti Bogi, ino pravo oxaleje krez vųinene grehe obyđiti.

Pit. V' ųemi obstojí kervni kerst?

Odg. Kervni kerst obstojí v' tem, ųi nekeršen, ker si sakrament kersta dosegnuti xelí, alipá ne zmore, svojo kerv ino xivleje za Boga ino vero sporoųí.

Pit. Kdo zná v' silah kerstiti?

Odg. V' silah zná vsaki kerstiti, z'vyn síl pá imájo le škofi ino fari pravíco, kerstiti, z' ųi hovo dovolnostjo pá znajo tydi drygi mešniki ino diakoni kerstiti.

sno skoz ednega Dyha na edno telo keršeni, ino z' ednim Dyhom napojeni. I. Kor. XII. 13.

y) Tridentinski cirkveni zbor, sed. 7. kan. 11. od sakramentov obyųinski.

Pit. Kaj more tisti, ki kersti, vřiníti?

Odg. Tisti, ki kersti, more:

1. Volo iméti, tak kerstiti, kak nam je Jezus Kristus kerst sporořil.
2. More osóbo, kero kersti, z' řisto vodo poléti.
3. More zraven polevařa tote besede govoriti: Ja tē kerstim v' iméni Boga Ořéta, ino Sina, ino Svetega Dyha.

Pit. Kaj more dorášen vřiniti, kerí xelí keršen biti?

Odg. Dorášen, kerí xelí keršen biti, more:

1. Naj potrebnéše verne resníce znati ino řé verjéti. v)
2. Poxeleře iméti, da řé Jezu - Kristove cirkve vud biti.
3. Svoje grehe oxaliti. ř)
4. Naprejšvétje iméti ino mořno obeřáti, da bode noter do konca kerřajski xivél. a)

Pit.

v) Jezus k' svojim vyřenikom reęe: Pojdite ino vyřte vse narode, ino jē kerstite v' iméni Ořéta, Sina ino Svetega Dyha. Mat. XXVIII. 19.

ř) Peter jim je rekel: Vřínte pokóro ino vsaki iz vas se daj v' iméni Jezu - Krista na odpyřeře svojih grehov kerstiti, ino dobili bote dār Svetega Dyha. Ap. dj. II. 38.

a) Jeli ne znate, da smo vsi, kerí smo v' Jezu - Kristi kerřeni, v' řegovi smerti kerřeni? kajti mi smo z' řim skoz kerst na smert pokopani, naj, ravno kak je Kristus skoz veliřestvo Ořéta od mertvih vstanul, tydi mi v' novemi xivleři hodimo. Rim. VI. 3. 4.

b)

Pit. Kaj obéqajo boteri ?

Odg. Boteri obeqajo v' iméni otrokov, kere pri kersti na svoje roke vzemejo, vse spuníti, kaj kerst za duxnost nalága.

Pit. Jeli smo obéqaje boterov duxni zderxávati ?

Odg. Obéqaje boterov smo duxni zderxávati, ino slíxi se, da obéqaje, kero so boteri pri kersti za nas vpinili, veqkrat tydi ponavlamo.

Pit. Z' kerimi besedami se kerstno obéqaje zná ponavlati ?

Odg. Obéqaje, kero so boteri pri kersti za nas vpinili, se zna tak ponavlati: Ja verjem na Boga Oqéta, Sina ino Svetega Dyha. Ja verjem na Jezu-Krista edinorojenega Boxjega Sina, kerí je Bog ino qlovek vkyp, kerí je qloveqji narod skoz svojo terpleqe ino smert odréxil. Verjem vse, kaj je Bog razodél, kaj Jezus Kristus ino qegovi sveti apostoli vyqíjo, ino kaj Katolška cirkva, kere vud sí ja biti ino vmrétí xelím, verjéti veléva. Odpovém se iz celega serca vrangi, qegovi prevzétnosti ino vsim qegovim delam. Odpovém se tydi vsim grehom, lepoti ino vsim zapelavajóqim vykom totega sveta. Pripravlen sem keršansko xivleqe skazati. Bog me poterdi v' mojemi naprejqvétji skoz svojo veliko milost. Amen.

Pit. Kda se slíxi, obéqaje, kero pri kersti vpinímo, ponávlati ?

Odg. Obéyajte, kero pri kersti vujinimo, se sliši ponávlati:

1. Kak hitro k' našemi razumi pridemo.
2. Pred svetim sakramentom poterdenja.
3. Na dén svojega rojstva.
4. Večkrat v' xivljenji, poséбно pred sveto spovedjo ino dosegneņom svetega Rešnega Tela.

Pit. Kaj so boteri duxni?

Odg. Boteri so duxni tiste, kere pri kersti na svoje roke vzemejo, za preminoqih ali nemarnih staršov v' Keršanski veri dobro podvyžit.

§. 2. Od sakramenta poterdenja.

Pit. Kaj je poterdenje v' veri?

Odg. Poterdenje v' veri je sakrament, v' kerem se keršen ũlovek skoz sveto krizino ino Boxjo besedo od Svetega Dyha v' milostah poterdi, naj svojo vero stalno spozna ino po nej xiví.

Pit. Kaj sakrament poterdenja v' nami opravla?

Odg. Sakrament poterdenja opravla v' nami povnoxávaje posvečéne milosti, b) ino se nám zoseb to podelí, da keršen ũlovek Boxjo vero stalno spozna ino po nej xiví.

Pit. Jeli sakrament poterdenja tydi neizbrisljivo znamleņe v' naši dyši narédi?

b) Bog pá nas je z' vami v' Kristusi poterdil ino pomázal, on nas je tydi zapeqatil, ino zastavo Dyha v' naše serca dal. II. Kor. I. 21.

Odg. Sakrament poterdenja tydi narédi v' naši dyši neizbrislivo znamlo, zato se več, kak enkrat, tydi ne smejmo dati poterditi.

Pit. Jeli je poterdenje na zveličanje celo potrebno?

Odg. Poterdenje je k' zveličanju ne celo potrebno, za svoje milosti volo pà je od tistih le ne zamyditi, kerí imájo priliko, ga dosegnuti.

Pit. Kdo nam strexe sakrament poterdenja?

Odg. Sakrament poterdenja nam le škofi strexejo.

Pit. Kak se moremo pripraviti, naj poterdenje vredno dosegnemo?

Odg. Naj sakrament poterdenja vredno dosegnemo, moremo biti xe dorašeni, pri razumi, v' Boxji veri dobro podvyčeni, xe keršeni, ino skoz pokóro tydi lastnih po kersti včijenih grehov očišeni, skoz molitbo ino dryge dobre dela pripravleni.

Pit. Jeli so tydi pri poterdenji boteri potrebni?

Odg. Tydi pri poterdenji so boteri potrebni.

§. 3. Od presvetega Rešnega Tela.

Pit. Kaj je sakrament presvetega Rešnega Tela?

Odg. Sakrament presvetega Rešnega Tela je naj svetěši sakrament; on je pravo telo ino prava kerv našega Gospoda Jezu-Krišta vu spodobí kryha ino vina. c)

c) Kda so v' noči jeli, je vzel Jezus kryh, ga blagoslavil, razlomil ino svojim vyčenikom dal, rekoč:

Pit. Zakaj se sakrament presvetega Rešnega Tela imenýje naj svetéxi?

Odg. Sakrament presvetega Rešnega Tela se imenýje naj svetéxi, da nikár, kak vsi drygi sakramenti, ũloveka samo ne posvečýje, temoũ tydi Jezu - Krista, spočetela vse svetosti, zapopadne. d)

Pit. Zakaj se sakrament presvetega Rešnega Tela imenýje tydi altarski?

Odg. Sakrament presvetega Rešnega Tela se imenýje altarski sakrament, da se na altári preoberneje zgodí, skoz kero Jezuš Kristus postáne nazóuen. e)

Pit. Kda se preoberneje zgodí?

Odg. Preoberneje se zgodí, kda mešnik vu sveti meši krez kryh Kristušove beséde: To je mojo telo; ino krez vino pà besede Kristušove: To je kupa moje kervi, izrečejo.

Pit. Kaj tote od mešnika izgovorjene besede vŕiníjo?

Odg. Tote od mešnika izgovorjene besede vŕiníjo po vsegamogoŕni Kristušovi voli, da je kryh

Vzemte ga, ino jejte, to je mojo telo. Potém je vzél kupo, zahvalil, jò ŕim dal ino rekel: Píte iz ŕé vsi; kajti to je moja kerv novega zavitka, kera bode se za vnoge na odrešene grehov prelejla. **Mat. XXVI.** 26. 27. 28.

d) Trid. zbor, sed. 13. kan. 1.

e) Mi imámo altár, z' kerega tabernakelski slyxebniki ne imajo moŕi, da bi jeli. **Hebr. XIII.** 10.

ne veų kryh, temoų telo; ino vino ne veų vino, temoų Jezu - Kristova kerv; alipà kryšne ino vinske spodobe ostanejo nepremeņene.

Pit. Kaj se pod spodobami kryha ino vina razumi?

Odg. Pod spodobami kryha ino vina se razumi vse to, kaj nam od zvy nah na presvetemi Rešnemi Teli v' pogléd padne, najmreų, lice, farba, vkus, dyh kryha ino vina, kaj vse nepremeņeno ostane, ũi ravno je pod totimi spodobami ne veų kryh ino vino, temoų resnúqno telo ino resnúqna kerv Jezu - Krista nazoųno.

Pit. Kak je Jezus Kristus pod kryšnimi spodobami nazóųen?

Odg. Pod kryšnimi spodobami je xivo telo Jezu - Krista, zato tydi űegova kerv ino dyša nazoųna.

Pit. Kak je Jezus pod vinskimi spodobami nazóųen?

Odg. Pod vinskimi spodobami je ne le kerv, temoų tydi telo Jezu - Krista; on je pod vsako spodóbo ino pod vsakim, tydi naj menšim delom kryha ino vina ves, kak Bog ino ũlovek nazoųen.

Pit. Kaj se iz tega vyųímo?

Odg. Iz tega se vyųímo:

1. Da je Jezus Kristus v' presvetemi Rešnemi Teli molíti.
2. Da vsaki, kerí sakrament presvetega Rešnega Tela, tydi le pod edno spodobo, ali tydi le v' naj menšemi deli hostie dobí, celega Je-

zu-Krista; to je, tak dobro njegovo telo, kak tydi njegovo kerv dosegne.

3. Da Jezus Kristus tak dugo, kak dugo so spodóbe ne zevxíte, med njimi vsikdár nazóčen ostane.

Pit. Kda nam je Jezus Kristus presveto Režno Telo naročil?

Odg. Jezus Kristus nam je presveto Režno Telo naročil, kda je z' svojimi vyčeniki vyzemsko jagne jel.

Pit. Zakaj nam je Jezus Kristus presveto Režno Telo naročil?

Odg. Jezus Kristus nam je presveto Režno Telo naročil:

1. Na opomín svojega terpleña ino smerti. f)
2. Naj bi dyše vernikov k' veqnemi xivleñi hranil. g)

Pit. Jeli smo duxni presveto Režno Telo dosegnuti?

Odg. Presveto Režno Telo dosegnuti smo duxni, da nám je Jezus Kristus moyno zapovedal,

f) To qinte na moj opomín. Luk. XXII. 19. Keliko kolikrat bote toti kryh jeli, ino toto kupo pili, bote Gospodovo smert oznanyvali, dokêliq ne príde. I. Kor. XI. 26.

g) Jezus reçe: Resníqno, resníqno vam povém, qi mesa qlóveqjega Sina ne bote jeli, ino njegove kervi ne pili, xivleña v' sebi ne bote iméli. Kdo pá mojo meso jej ino mojo kerv píje, tisti imá veqno xivleñe, ino ja bom ga na sodni dén pá zbydil. Ivan VI. 54. 55.

ino ga zato nam naročil, naj bi nas k' veqnemu xivljenju hranil.

Pit. Kda smo po cirkveni zapovedi duxni presveto Rešno Telo dosegnuti?

Odg. Po cirkveni zapovedi smo pod smertnim grehom duxni, presveto Rešno Telo vsako leto naj meje enkrat, ino to ob vyzemskem qaxi dósegnuti.

Pit. Jeli se sliši toti sveti sakrament tydi ino da dosegnuti?

Odg. Toti sveti sakrament se sliši tydi ino da, najmreju vu smertni nevarnosti ino vu drygih prilikah dosegnuti, da je strošek k' veqnemu zveliqanju, ino cirkva xelí, naj bi ga qeni verniki v' leti veqkrat dosegnuli, da je dyhovna hrana ino dyšni strošek.

Pit. Kdo zná naj bole razloqiti, kda bi otroki xe smeli presveto Rešno Telo dosegnuti?

Odg. Kda bi otroki xe smeli presveto Rešno Telo dosegnuti, nikdo bole dobro ne zná razloqiti, kak starši ino spovedniki, kerí naj bole vejo ino spoznajo, jeli so otroki za to xe zadoستا podvyqeni ino pripravleni.

Pit. Kake milosti skoz vredno dosegneje presvetega Rešnega Tela dobímo?

Odg. Milosti, kere skoz vredno dosegneje presvetega Rešnega Tela dobímo, so tote:

1. Se v' nami posveqéqa milost samo ne zderxáva; temoju tydi povnoxáva.

2. Se tisti, ki presveto Rešno Telo vredno dosegnejo, z' Kristušom zedínijo. h)
3. Se skoz presveto Rešno Telo vsih menših grehov rešimo.
4. Se naša dyša pridoyih hujdob obrani.
5. Se hujdo poxeleže v' nami pomenša ino zakonça.
6. Se nam odpre vustop k' veqnemi xivljeni.

Pit. Kdo vernikom strexe presveto Rešno Telo?

Odg. Presveto Rešno Telo vernikom strexejo mešniki; kajti oni so po redi pravi strexniki. i)

- a. Od pripravljena k' vrednemi dosegneni presvetéga Rešnega Tela.

Pit. Kak se k' dosegneni presvetega Rešnega Tela moremo pripraviti?

Odg. K' dosegneni presvetega Rešnega Tela se moremo prav ino dobro pripraviti. j)

Pit. Kelikotero je pripravlene k' dosegneni presvetaga Rešnega Tela?

Odg. Pripravlene k' dosegneni presvetega Rešnega Tela je dvojno: edno dojde dyšo, drygo pa telo.

h) Kdo mojo meso jej, ino mojo kerv píje, tisti ostane v' meni, ino ja v' meni. Ivan VI. 57.

i) Kristuš jim je povelel: To qinte na moj opomín. Luk. XXII. 19.

j) Človek se naj sam skyšava, ino tē naj od totega kryhá jej, ino iz tote kupe píje. I. Kor. XI. 28.

Pit. V' čemí obstojí pripravleže dyže?

Odg. Pripravleže dyže obstojí v' čistosti vesti ino pobožnosti serca.

Pit. Kaj se velí čisto vest iméti?

Odg. Čisto vest iméti se velí, naj meje brez vsih velikih grehov býti, to je, se v' stani posvečuje milosti znajti.

Pit. Kaj tisti v'čini, kerí v' velikemi grehi presveto Režno Telo dosegne?

Odg. Tisti, kerí vedoč, da je velikega greha kriv, presveto Režno Telo dosegne, v'čini novi veliki greh, tak se svoje sodbe ino svojega pogybleja najej, ino Jezu-Kristovega Tela ino kervi kriv postáne. k)

Pit. Kaj je v'činiti, či se pred dosegnejom presvetega Režnega Tela, velikega greha krivi najdemo?

Odg. Či se pred dosegnejom presvetega Režnega Tela velikega greha krivi najdemo, ga moremo iz serca oxaliti, ga sercovestno spovedati, ino še le po doblenemi mežnemi grehovodpovedanji presveto Režno Telo dosegnuti.

Pit. V' čemí obstojí serčna pobožnost?

Odg. Serčna pobožnost obstojí:

k) Kdo bode toti kryh, ali toto kupo nevredno jél ino píl, bode na gospodovemi teli ino kervi kriv postal, kajti kdo nevredno jej ino píje, tisti jej ino píje sebi samemi sodba, da Gospodovega tela ne razloži. I. Kor. XI. 27. 28.

1. V' obydeni vere, vujpanja ino lybavi.
2. V' molitbi bresvetega Reznega Tela.
3. V' hvalnemi opomini Jezu-Kristove smerti, na kere ponavljaje nam je toti sakrament naročen ino na vxivanje zapovedan.
4. V' ponixnosti ino obydeni drygih Keršanskih kreposti, posebno pa v' lybavi proti blixnemi.

Pit. Kak se xe večér prejdoč imámo pripraviti na dosegneje presvetega Reznega Tela?

Odg. Večér prejdoč se imámo z' molitbo, z' premišlavanom ino braňom dyhovnih kníg ino z' odderxávanom nedopyšenega veselja pripraviti.

Pit. Kaj imámo na našemi teli na vredno dosegneje presvetega Reznega Tela včiniti?

Odg. Na vredno dosegneje presvetega Reznega Tela imámo na našemi teli:

- a. Od polnoči prejdoč na têse biti.
2. V' poštenemi oblačili príti, ino se z' naj vekšo dostojnostjo k' Boxji mizi nablixati.

b. Od tega, kaj je pri dobivanji presvetega Reznega Tela včiniti.

Pit. Kaj je včiniti, kda se pred zavxivanom Konfiteor moli?

Odg. Kda se pred zavxivanom Konfiteor moli, xe moremo enkrat oxaleje nad grehi obyđiti.

Pit. Kaj je včiniti, kda mešnik lystvi presveto Režno Telo kaxejo?

Odg. Kda mešnik lystvi presveto Režno Telo kaxejo, moremo ono z' ponixnostjo moliti, se

na persa biti ino govoríti: Gospod! ne sem vreden, da mi pod streho stopiš, temoq reqi le besédo, ino zdrava bode moja dyša.

Pit. Kaj imámo vqiniti, kda nam mešnik presveto Rešno Telo xe dati qéjo?

Odg. Kda nam mešnik xe qejo presveto Rešno Telo dati, moremo pošteno vysta odpréti, jezík na spodno vystnico djati, molitne knige pod vysta derxati, se svete hostje dostojno zavxiti, ne pà xvekáti, z' zobmi jesti, z' perstmi prejímati ali izplynuti.

c. Od tega, kaj je po zavxivani vqiniti.

Pit. Kaj je po zavxivani vqiniti?

Odg. Po zavxivani moremo:

1. Jezu-Kristi za neskonqano milost hvaliti, ker nam je skoz to skazal, da se je poníxal, k' nam prí'i.
2. Ga v' ponixnosti molíti.
3. Se jemi priporoqíti.
4. Ga prosíti, naj qé z' svojo milostjo prevéno pri nami ostati.
5. Vero, vujpane ino lybav obyđiti ino vse dobre naprejvzétja ponoviti.
6. Nemi vse naše dyšne ino telne sile ino potrebe naprejnašati.

Pit. Kaj moremo na tisti dén, kda presveto Rešno Telo dosegnemo, posebno vqiníti?

Odg. Na tisti dén, kda presveto Režno Telo dosegnemo, moremo posebno.

1. Vso nemarnost odstaviti, ino čas z' opravi-
lom dobrih dél, z' brajnom dyhovnih kníg ino
z' poboxnimi mislami prexívati.
2. V' cirkvo iti ino z' posebno poboxnostjo molíti.
3. Se posvetnega velikega veselja, keliko mo-
goqno, ogibati.

§. 4. Od sakramenta pokore.

Od tega, kaj je od pokore obujinski
znati potrébno.

Pit. Kaj je pokóra?

Odg. Pokóra je sakrament, vu keremi od škofa postavljen mešnik namesto Boga grešniki po kersti vujene grehe odpystíjo, qi se jih xalostno ino popuno spovej, ino moqno volo imá, se pobolžati ino pravo pokoro delati. 1)

Pit. Keri mešniki se imenyjejo postavljeni mešniki?

Odg. Postavljeni mešniki se imenyjejo tisti, kerí od svojega škofa imájo oblást, nam v' spovedi grehe odpuyšati.

1) Jezus je na svoje vuyenike dehnul ino jim rekel: Dosegnite Svetega Dyha; kerim bote grehe odpystili, tistim bodo odpuyšeni; kerim pa je bote zaderxali, tistim bodo zaderxani. Ivan XX. 22. 23.

Pit. Keri grehi se nam v' sakramenti pokóre odpystíjo?

Odg. V' sakramenti pokóre se nám vsi po kersti vujeni grehi odpystíjo, űi ravno so kak koli veliki. m)

Pit. Kerim je sakrament pokóre potreben?

Odg. Sakrament pokóre je vsim potreben, ker so se po kersti veliko zagrešili. n)

Pit. Kaj skoz sakrament pokóre doségnemo?

Odg. Skoz sakrament pokóre dosegnemo:

1. Odpovedaje grehov.
2. Odpyšene veűne kaštige.
3. Boxjo milost.
4. Mir vesti.

Pit. Kaj se velí pravo pokóro delati?

Odg. Pravo pokóro delati se velí, se nazaj k' Bogi obrnuti, od kerega smo se skoz grehe loűili, o) svoje grehe odstaviti, resniűno oxaliti, se jih spovedati, ino za űé zadosta vujiniti.

m) Vsi grehi ino klétbe bodo se lydém odpystile. Mat. XXII. 31.

n) Ŭi se naših grehov spovémo, té je on zvesti ino pravíjen nam naše grehe odpystiti, ino nas od naših krivic oűistiti. J. Ivan. I. 9. Kerim bote grehe odpystili, tim so odpyšeni, kerim pá bote je zaderxáli, tim bodo zaderxáni. Ivan. XX. 23.

o) Obrnite se pá k' meni, vi odlóűeni otróki, ino jas bom vas vašega odpadnega ozdravil. Glej, mi pridemo k' tebi; kajti tí si naš Gospod ino Bog. Jerem. III. 22. Spovej se tvojega hujdoűinega, da si se nad Gospodom tvojim Bogom pregrešil. Jerem. I. 13.

Pit. Keliko delov je k' sakramenti pokóre potrebnó ?

Odg. K' sakramenti pokóre je pét delov potrebnó. Toti so :

1. Premišlavanje vesti.
2. Oxaleje grehov.
3. Naprejšvetje poboljšanja.
4. Spoved.
5. Zadostajineje.

a. Od premišlavanja vesti.

Pit. Kaj se velí, vest premišlavati ?

Odg. Vest premišlavati se velí, se v' mislah izpitávati, kaj smo od zadne spovedi, ali od časa, kda smo greh začéli spoznáti, pregrešili.

Pit. Kaj imámo pri premišlavanji vesti naj prviú včinití ?

Odg. Pri premišlavanji vesti imámo naj prviú Svetega Dyha nazávati, naj bi nas razsvétil ino nam vedou dál, kaj ino kak smo se pregrešili. p)

Pit. Kaj nam je potém včinití ?

Odg. Potém moremo pomisliti :

Občinski,

1. Jeli smo se ne z' mislami, xelami, besedami ali tydi celo z' delami pregrešili.

p) Ti o Gospod! dav mojemi svetili lyú, o moj Bog! razsvéti mojo temo. Psalm. XVII. 29. Pojdite k' nemi, ino osvetleni bote, ino vase obliúja ne bodo na sramoto postale. Psalm. XXXIII. 6.

2. Tydi se moremo opomenuti, kake xmetne grehe ino keliko njih smo vpinili.
3. Imamo v' pamet vzeti prilike, kere greh večkrat silno povekšajo, ali preminíjo.

Poséбно,

1. Jeli smo se ne krez desét Boxjih, ali tydi krez pét cirkvenih zapovedi pregrešili.
2. Jeli smo ne sedem glavnih grehov, šest grehov proti Svetemi Dyhi, štireh v' nebo kričújih grehov, ali tydi lyckih, alipà lastnih grehov krivi.
3. Jeli smo proti blixnemi milostne duxnosti ino dryge dobrote, kere smo duxni piniti, spunili, ali popystili.
4. Jeli smo se po duxnosti našega stana zaderxali.
5. Jeli smo zadno spoved zvesto opravili.

Pit. Na kaj je pri premišlavanji hujdih misli pazko iméti?

Odg. Pri premišlavanji hujdih misli moremo pazko iméti, jeli smo na njih radovolno dopadneje iméli.

Pit. Na kaj imámo pri premišlavanji hujdih xél pazko iméti?

Odg. Pri premišlavanji hujdih xél imámo pazko iméti, jeli smo v' nje dovolili, qi ravno so se v' delah ne spunile.

Pit. Kak se pri premišlavanji vesti znamo na broj velikih grehov opomenuti?

Odg. Pri premišlavanji vesti se na broj veli-

kih grehov znamo opomenuti, či pomislimo, je-li se je greh vsaki dén, tjedén, ali mesec zgodil, ino kelikokrat v' ednemi dnevi, tjedni, ali meseci.

Pit. Kako skerb moremo pri premišlavanji vesti skazati?

Odg. Pri premišlavanji vesti moremo ravno tak veliko ino že vekšo skerb skazati, kak pri vsakemi drygemi naj imenitnežemi opravíli; kajti premišlavanje vesti je opravilo na zveličanje naše dyše.

Pit. Keri morejo pri premišlavanji vesti posébnó skerbni biti?

Odg. Pri premišlavanji vesti morejo tisti posébnó skerbni biti, kerí so se xe večkrat nemarno spovedavali, ali vest malokda premišlavajo.

Pit. Zakaj je nemarnost pri premišlavanji vesti veliki greh?

Odg. Nemarnost pri premišlavanji vesti je zato veliki greh, da se skoz to v' nemarnost podamo, eden ali drygi veliki greh pozabiti; to se naj berxej zgodí osóbam, kere malokda idejo k' spovedi.

b. Od oxaleņa grehov.

Pit. Kaj je oxaleņa grehov?

Odg. Oxaleņa grehov je gerdost nad grehi više vsega zlega, ino znotreņa xalost nad razxalenom Boga, z' močnim naprejevztjom, Boga ne več razxaliti.

Pit.

Pit. Kako more biti oxaleŋe grehov?

Odg. Oxaleŋe grehov more biti: 1. znotreŋo, 2. prenaravno, 3. viŋe vsega, ino 4. obujinsko.

Pit. Kda je oxaleŋe grehov znotreŋo?

Odg. Oxaleŋe grehov je znotreŋo, ŋi je ne samo vu vystah, temoŋ tydi vu serci, najmreŋ, ŋi se greŋnik ne toxi samo z' besedami xalostno, temoŋ ŋi je tydi znotrah vu serci na xalost geŋen. r)

Pit. Kda je oxaleŋe grehov prenaravno?

Odg. Oxaleŋe grehov je prenaravno, ŋi je greŋnik skoz milost Svetega Dyha ino skoz prenaravne zroke na xalost geŋen. s)

Pit. Kda je oxaleŋe grehov le naravno?

Odg. Oxaleŋe grehov je le naravno, ŋi greŋnik svoje grehe le za naravnih zrokov volo oxalýje ino odstavlja, na prikklad, da je ŋasno nesréŋen postal, ino vu sramoto ino na kvár priŋel.

Pit. Jeli je samo naravno oxaleŋe grehov xe zadosta, da bi pri Bogi odpyŋeŋe doseguli?

Odg. Samo naravno oxaleŋe grehov je ne zadosta, da bi pri Bogi odpyŋeŋe grehov doseguli.

Pit. Kda je oxaleŋe grehov viŋe vsega?

r) Bogi dopadliva priporoŋítba je pobít dyh; o Bog! ti pobítega ino ponixnega serca ne boŋ zaniŋal. Ps. L. 19.

s) Xalost, kera je za Bogom, dela pokoro na stanovít-no zveliqaje. II. Kor. VII. 10.

Odg. Oxaleŋe grehov je viŝe vsega, ŋi greŝnika veŋ xali, da je Boga razxalil, kak pà, da bi vse na sveti zgybil.

Pit. Kda je oxaleŋe grehov obyŋsko?

Odg. Oxaleŋe grehov je obyŋsko, ŋi se na celo vse grehe, niednega izvzétom, razŝírja.

Pit. Kelikotero je prenaravno oxaleŋe grehov?

Odg. Prenaravno oxaleŋe grehov je dvojno, popuno ino nepopuno.

Pit. Kaj je popuno oxaleŋe grehov?

Odg. Popuno oxaleŋe grehov je prenaravna xalost ino gerdost nad grehi zato, da smo Boga, naj viŝeŝo dobróto, kero krez vse lybimo, razxalili, polek tega more moŋno naprejvzétje biti, Boga ne veŋ razxaliti.

Pit. Kak se znà popuno oxaleŋe grehov obyđiti?

Odg. Popuno oxaleŋe grehov se znà tak obyđiti:

O moj Bog! vsi moji vŋiŋeni grehi mē iz celega serca xalostíjo, da sem skoz ŋe tebe, mojega vse lybavi naj vrednéŝega Boga, naj viŝeŝo neskonŋano dobroto, kero iz serca lybim, razxalil. Moŋno si naprej vzemem, z' tvojo milostjo mojo xivleŋe pobolŝati, ino rajŝi vse, celo tydi smert preterpėti, kak pà tebe, mojega Boga, naj viŝeŝo dobroto, z' ednim grehom veŋ razxaliti. Daj mi pomoŋ na spuneŋe totega mojega naprejvzétja; za to tē prosim skoz neskonŋane zaslyxbe tvojega Boxjega Sina, našega Gospoda ino odreŝitela Jezu - Krista.

Pit. Kaj moremo včiniti, či popuno oxaleŋe grehov vemo obyđiti?

Odg. Či popuno oxaleŋe grehov vemo obyđiti, moremo:

1. Boga k' tém' za njegovo milost prositi.
2. Si dobro v' serce vzéti, kdo je tisti, kerega smo razxalili.
3. Oxaleŋe grehov veųkrat obyđiti.

Pit. Kda je vlovek duxen oxaleŋe grehov obyđiti?

Odg. Vlovek je oxaleŋe grehov obyđiti duxen:

1. Kda v' keru koli sakrament dosegnuti ino se v' stani nemilosti znajde, ino ne imá prilike se grehov spovedati.
2. Kelikokolikrat je vu smertni nevarnosti.
3. K' velikemi haski nam je popuno oxaleŋe grehov vsaki dén, posébnó pred spanom, obyđiti.

Pit. Kaj nám hasni obydeŋe popunega oxaleŋa grehov?

Odg. Obydeŋe popunega oxaleŋa grehov pripravi odpuyŋe vsih grehov tistim, keru ne imájo prilike, temoų samo moųno volo, kak hitro mogouno, se grehov spovedati.

Pit. Kaj je nepopuno oxaleŋe grehov?

Odg. Nepopuno oxaleŋe grehov je prenaravna xalost ino gerdost nad grehi, ali za tega volo, da je greh na sebi gerdi, alipà za tega volo, da se nám skoz grehe nebesa zgybijo ino si veųne kaštige v' pekli pripravimo; polek tega more moųno naprejevzétje biti, Boga ne veų razxaliti.

Pit. Kak more grešnik, kerí nepopuno oxaleje grehov obydí, odpýšene grehov vujpati?

Odg. Grešnik, kerí nepopuno oxaleje grehov obydí, more skoz zaslyxbe Jezu-Krista odpýšene svojih grehov vujpati, ino Boga, kak spoúetela vse pravíce ino svojega lastnega opravičena lybiti zaúéti.

Pit. Kak se zná nepopuno oxaleje grehov obydíti?

Odg. Nepopuno oxaleje grehov se zná tak obydíti:

O moj Bog! xal mî je iz celega serca, da sem tebe razxalil. Jas moje grehe sercovestno odstávím ino iz serca zovráxim xe za njihove gerdosti volo, tydi pà xe zato, da sem skoz ne nebo zgybil ino pekel zaslýxil; ino ravno kak moyno grehe zovráxim ino odstavlám, ravno tak moyno lybim jas pravíco ino tebe, o moj Bog, kerí si iztok ino spoúétel vse pravíce. Ja vujpam od tvoje neskončane milostivnosti skoz zaslyxbe Jezu-Krista mojega odrešítela odpýšene mojih vújinenih grehov, ino si moyno naprej vzemem, z' tvojo pomoujo odzdaj ne veú grešíti.

Pit. Jeli skoz nepopuno oxaleje grehov dosegnemo odpýšene?

Odg. Skoz nepopuno oxaleje grehov dosegnemo vu spovedi ino z' spovedjo odpýšene grehov.

Pit. Kero oxaleje grehov se moremo vseli obyđiti poséбно skerbéti?

Odg. Moremo se skerbéti, vseli posébnó le popuno oxalenje grehov obydití.

c. Od naprejvzetja pobolšanja.

Pit. Kaj je naprejvzétje pobolšanja?

Odg. Naprejvzétje pobolšanja je sercovestna vola, svojo xivljenje pobolšati inó ne več grešiti. 8)

Pit. K' čemi more tisti pripravlén biti, kerí imá sercovestno volo se pobolšati?

Odg. Tisti, kerí imá sercovestno volo, se pobolšati, more pripravlen biti:

1. Vse grehe ino tydi naj bliže priliki ino nevarnosti k' grehi odstaviti.
2. Vsemi, kaj ga na greh vabi, se proti postaviti, ino vse na obderxanje Božje milosti potrebne pomógi prejéti.
3. Lycko blago nazaj dati, pohujšanje, kero je skoz greh napravil, ino kvár, kerega je blixnemi na njegovemí pošterji, ali na njegovih rečah, alipa kak koli nauči naredil, pá na dobro obrnuti.
4. Vsim zovraxnikom ino nepriatelom iz serca odpystiti.
5. Vse duxnosti svojega stana zvesto spuniti.

Pit. Kak zná grešnik k' močnemi naprejvzétji pobolšanja príti?

8) Kak pá bi mí, ki smo enkrat grehi odpomerli, v' čemi pá xivéli? Rim. VI. 2.

Odg. Grešnik zná k' moynemi naprejvzétji pobolšana príti:

1. Či k' tém' Boga za njegovo milost prosi.
2. Či večkrat vrednost ino hasek Boxje milosti, kera je više vsih časnih dobrot, ino protivno tydi kvár vsakega, celo tydi naj menšega greha, moyno vu serce vzeme, kerí kvár je za dyšo vekši, kak vse, kaj je časnozlega.

d. Od spovedi grehov.

Pit. Kaj je spoved grehov?

Odg. Spoved grehov je sercovestno spoznanje z) skoz kero se grešnik pred na spovedavanje redno postavljenim mešnikom svojih vyjinenih grehov toxi, naj bi odpovedaje dobil.

Pit. Kaka more spoved biti?

Odg. Spoved more biti: 1. ponixna, 2. popuna.

Pit. Kda je spoved ponixna?

Odg. Spoved je ponixna, či se grešnik z' pravo xalostjo ino z' veliko sramoto sam nad sobo pred spovednikom toxi, vso nepotrěbno izgovárjane popysti ino se spovednikovemi izrečenj tak podverxe, kak se krivec izrečenj svojega sodja podverxti more.

Pit. Kda je spoved popuna?

z) Či se naših grehov spovémo, tē je Bog zvesti ino pravíčen, nam naše grehe odpystiti, ino nas vse krivice oqistiti. I. Ivan I. 9.

Odg. Spoved je popuna, či se grešnik vsih svojih že nespovedanih grehov pred spovednikom zvesto, sercovestno ino brez vsega zatajeja toxi, tak, kak se je po skerbniemi premišlavanji vesti krivec spoznal.

Pit. Kda je spoved zvesta, sercovestna ino brez zatajeja?

Odg. Spoved je zvesta, sercovestna ino brez zatajeja:

1. Či grešnik tak dobro broj vsih velikih grehov, niednega zatajom, kak tydi prilike, kere greh ali silno povekšajo, ali premenišjo, resnično vedoq dá; le ne smej osóbe, z' kero se je pregrešil, po iméni ovaditi, ino more pazko imeti, da nikaj ne reče, kaj bi blixnemi na pošteji škodilo.
2. Či on to, kaj je od njegovih grehov resnično, kak resnično, ino kaj je neresnično, kak neresnično vedoq dava.

Pit. Kaka je spoved, v' kerí grešnik z' strahom ali sramoto veliki greh zatají?

Odg. Spoved, v' kerí grešnik veliki greh z' strahom ali sramoto zatají, je ne le samo zaverxena, temoq taki grešnik že novi veliki greh vqiní, skoz kerega sakrament pokóre odsvetí.

Pit. Kaj more grešnik, kerí je sam rad vu spovedi greh zatajil, vqiníti?

Odg. Grešnik, kerí je v' spovedi sam rad greh zatajil, se v' pridoci spovedi ne smej samo za.

tajnega greha spovedati, temou on se more tydi potoxiti :

1. Vu kelikih spovedah je toti greh zatajil.
2. More on tak dobro vse spovedi, kere je po zatajenemi grehi opravil, ino vu kerih se je velikih grehov spovedaval, kak tydi tisto spoved, v' keru je svoj veliki greh zatajil, popuno ponoviti ino povedati, jeli se je v' taki spovedi tydi velikih grehov spovedaval.
3. On se more spovedati, jeli, ino kelikokrat je v' takemi stani presveto Rešno Telo dosegnul, ino jeli se je to tydi ob Vyzemskemi qasi zgodilo.
4. On more povedati, jeli je tydi dryge svete sakramente v' totemi stani dosegnul.

Pit. Kaj imá grešnik vqiniti, keru je v' spovedi veliki greh nevedou ali spozabiq zatajil?

Odg. Grešnik, keru je v' spovedi veliki greh nevedou ali spozabiq zatajil, more zatajen greh v' naj blixesi spovedi vedou dati, qi se je to ne xe k' qasi po spovedi ino se pred zavxivanjem zgoditi zmoglo.

Pit. Jeli imamo zrok, da bi nas vu spovedi sram bilo, ali se bojali?

Odg. Da bi nas vu spovedi sram bilo, ali se spovedavati bojáli, ne imámo nikakega zroka :

1. Da nas je ne sram bilo, pred Bogom, keru vse vidi, grešiti, ino da smo se ne bojali, od njega veqno pogybleni biti.
2. Da je bole, se svojih grehov skrivno spoved-

niki spovedati, kak pà v' grehi nemirno xivéti, nezveličano vmreti, ino na sodni dén za tega volo pred celim svetom na sramoto postati.

3. Da so si spovedniki svojih lastnih slabosti vedni, ino zato duxni grešnika pomilyvati.
4. Da so spovedniki pod velikim grehom ino naj ostréšimi yasnimi ino veynimi kastigami duxni, vse, kaj se jim povej, zamuqati.

Pit. Z' kakimi besedami se grešnik vu spovedi more spovedavati?

Odg. Grešnik se more vu spovedi vsikdar:

1. Razumetno ino keliko mogoqno z' poštenimi besedami spovedavati.
2. More on tak glasno govoriti, da ga samo spovednik, ne pà okoli-stojéqi uyjejo.

Pit. Jeli smo duxni se tydi malih grehov spovedavati?

Odg. Malih grehov smo se spovedati ne ravno duxni; dobro ino jako hasnovitno pà le je, qi se tydi malih grehov spovedavamo.

Pit. Jeli smo duxni veqkrat k' spovedi iti?

Odg. Duxni smo veqkrat k' spovedi iti:

1. Da veqkrat grešimo, ino da je nevarno, spriazneje z' Bogom dugo odnazati.
2. Da nas veqkratna spoved pred nevarnostami ino prilikami k' grehi brani ino dyšo v' milosti moqno dela.
3. Da veqkratna spoved qistost ino lybeznivost vesti jako povišáva.

Pit. Kda so otroki duxni k' spovedi iti?

Odg. Otroki so duxni k' spovedi iti, kda xe imájo razum ino dobro od hujdega ločiti znajo.

Pit. Kaj je vřiniti prejšo, kak se naših grehov spovedavati začnemo?

Odg. Prejšo kak se naših grehov spovedavati začnemo, moremo pred spovednikom pokleknuti, se prekrižati ino reči:

V' iméni Boga † Očéta, ino † Sina, ino Svetega † Dyha. Amen.

Gospod Bog bodi v' mojem sercu ino v' mojih vřstah, da se naj vredno ino dostojno vsih mojih grehov spovém.

Ja nevolen grešnik se spovém vsegamogočnemu Bogu, blaxeni Divíci Mariji njegovi materi, vsim svetnikom ino vam Božjem namestniki, da sem od zadne spovedi, kera je bila ob (Vyzmi) dostokrat grešil z' mislami, xelami, besedami, delami, popyšanom, posébnó pà se spovém, da sem totih grehov kriv: — —

Pit. Kaj imámo nató vřiniti?

Odg. Nató se z' poštenimi besedami, ne pretho, ne preglasno, vsih naših grehov spovedavamo, po redi, kak smo se jih pri premišlavanji vesti krivi znajšli.

Pit. Kda se xe vsih grehov spovejmo, kak tê spoved sklenemo?

Odg. Kda se xe vsih grehov spovemo, tê spoved tak sklenemo:

O moj Bog! vsi moji znani ino neznani,

lastni ino lycki skoz mé dopernejeni grehi mé xalostíjo iz celega serca, da sem tebe, mojo naj vekšo dobroto razxalil. Naprej si vzemem, odzdaj se pobolšati, ino nikoli veq grešiti. Prosim za grehov odpýseje ino pokóro.

Pit. Kaj že je po skleneni spovedi pri spovedniki vjiniíti?

Odg. Po skleneni spovedi moremo spovednika poslyšati, si njhove navyke dobro zaponiti, ino kda od njh krez nas krix narediti vidimo, se prekrixati ino naloxene pokore molit ali opravlat iti.

e. Od zadostaqineja.

Pit. Kaj se skoz zadostaqineje razumi?

Odg. Skoz zadostaqineje, kero je k' svetemi sakramenti pokore potrebno, se razumijo tiste dela, kere se od spovednika grešniki na pokoro za spovedane grehe naloxijo.

Pit. Zakaj se nam za spovedane grehe pokorne dela nalagajo?

Odg. Za spovedane grehe se nam pokorne dela nalagajo:

1. Naj se Bogi zá oxále, kere smo njemi skoz grehe vjiniíli, neka zastava opravi,
2. Naj grešnik skoz pokorne dela grehe na sebi samemi pokára.
3. Naj bi grešnik drygokrat bol pazko imél, ino se ne veq tak lehkomišléq zagrešil.

Pit. Jeli zmore qlovek oxalenemi Bogi iz lastne moqi zadosta vjiniti?

Odg. Grešnik za svoje grehe oxalenemi Bogi nikak ne zmore iz lastne moči zadosta včiniti; kajti vlovevjo zadostavineje se oxaleni neskončanega Božjega veličestva nikoli ne zmore ednaviti; dobíjo pa pokorne dela, kere nam mešniki po spovedi nalagajo, ino tydi tiste dela, kere sercoxalosten grešnik sam radovolno opravla, od neskončanega zadostavineja Jezu-Krista svojo vrednost.

Pit. Jeli so grešniki duxni za grehe zadosta včiniti?

Odg. Grešniki so, da je Jezus Kristus za naše grehe zadosta včinil, še tydi sami duxni zadosta včiniti:

1. Da se tisti, kerí Kristusovega zadostavineja vredni postati včijo, sami tryditi morejo, te-liko, keliko jim je mogouno, za svoje grehe zadosta včiniti, naj bi oxále, kere so Bogi včinili, pa dobro naredili.
2. Da Bog grešnike, kerim dug grehov odpusti, ino večne kaštige pozabi, tydi večkrate še včasno kaštiga.

Pit. Jeli je zadostavineje k' sakramenti pokore potrebno?

Odg. Zadostavineje je k' sakramenti pokore tak potrebno, da je sakrament pokore, zvyne, kde je nemogouno, brez njega nepopun.

Pit. Kaj se nam za pokoro nalága?

Odg. Za pokoro se nam nalága molitba, post, milodár, tydi dryge pokorne dela, kak se velikim grehom dostojno primerijo.

Pit. Kak moremo naloxene pokorne dela opravlati?

Odg. Naloxene pokorne dela moremo opravlati:

1. Z' ponixnim sercom.
2. Zvesto, kak so nam naloxene.
3. Brez odnašanja, kak hitro je mogouno.

Pit. Zakaj smo duxni tydi skoz dryge dobre dela za naše grehe zadosta uiniti?

Odg. Duxni smo za naše grehe skoz dryge dobre dela zadosta uiniti zato:

1. Da spovedniki za naše slabosti volo, ali iz drygih praviuqnih zrokov grešnikom vsikdar ne naloxijo celo primerjenih kastig, ino že zato grešniki na pokáranje dosta uiniti ostane.
2. Da smo po Kristušovemi poveljni duxni, vredni sád pokore dopernažati. x)

Pit. Kere so tiste dela, z' kerimi zryn naloxene pokóre za grehe zadosta uiniti znamo?

Odg. Dela, z' kerimi Bogi za naše grehe zryn naloxene pokóre zadosta uiniti znamo, so posebno tote:

1. Molitba, post ino milodari.
2. Dryge dobre dela, kere na toti konec opravlammo.
3. Texáve ino nevéle, kere krez nas prídejo, uí ňe z' poterplenom ino v' dyhi pokore prenašamo.
4. Tydi od cirkve postavljeni odpyski so prilike, za grehe ino uasne kastige zadosta uiniti.

x) Mat. III. 3.

O d o d p y s k o v.

Pit. Kaj so odpyski?

Odg. Odpyski so odpyšena časnih kaštig, kere bi mi po odpyšenem dugi naših grehov v nazoqnem xivljenji, ali po smerti terpéti iméli.

Pit. Kaj morejo Katolški Kristjani od odpyskov verjéti?

Odg. Katolški Kristjani morejo od odpyskov verjéti:

1. Da prava cirkva od Jezu - Krista imá oblást, odpyske davati.
2. Da nam je jako hasnovítno od cirkve dane odpyske dobíti.

Pit. Kdo imá oblást odpyske davati?

Odg. Le Rimski papeš imá oblást vu celi cirkvi odpyske davati. Škofi pa imájo oblást, vu svojih škofiah, alipà le po stalnih od cirkve izrečenih zapovedah odpyske davati.

Pit. Kelikoteri so odpyski?

Odg. Odpyski so dvojni; popuni ino nepopuni.

Pit. Kaj so popuni odpyski?

Odg. Popuni odpyski so odpyšena vsih časnih kaštig, kere je grešnik zaslýxil.

Pit. Kaj so nepopuni odpyski?

Odg. Nepopuni odpyski so, skoz kere se nam časne kaštige ne odpystíjo celo.

Pit. Na keliko časa se nam nepopuni odpyski davajo?

Odg. Nepopuni odpyski se nam na štirideset dnevov, ino tydi na edno ali več lét davajo.

Pit. Na čem obstájajo odpyski?

Odg. Odpyski obstájajo na veliki dobroti sve-
te cirkve, to je, v' neskončanih zaslyxbah Jezu-
Krista, vu zaslyxbah naj čistěše Divíce Maríe,
ino drygih svetníkov, kere nam cirkva pri da-
vanji odpyskov prilaga.

Pit. Jeli nas cirkva pri danji odpyskov celo
odpovej od duxnosti, za grehe zadosta činiti?

Odg. Cirkva nas pri danji odpyskov ne od-
povej celo od duxnosti, za grehe zadosta činí-
ti; ona le čé:

1. V' nami dyha pokóre obyčítí ino našo marli-
vost plačati, z' kero pokorne dela opravlamo.
2. Naši slabosti ino nepremoxenji na pomoč prí-
ti, kere nas večkrat z'vyn moči postavita,
Bogi tak zadosta včiniti, kak bi mogli.

Pit. Kaj je na doblenje odpyskov potřebno?

Odg. Na doblenje odpyskov je potřebno:

1. Da smo naj vu stani milosti.
2. Da naj to, kaj smo činiti duxni, tydi činimo.

Pit. Kaki odpyski so odpyski Jubilejskega léta?

Odg. Odpyski Jubilejskega léta so popuni od-
pyski, kere Rimski papex vu posébnih prilikah
ino časih z' posébnimi prednostami ino postá-
vami dava.

§. 5. Od sakramenta poslednega olja.

Pit. Kaj je posledno olje?

Odg. Posledno olje je sakrament, vu keremí
betexnik skoz pomázanje z' svetim oljom, ino

skoz naprejpisano mežnikovo molítbo, Božjo milost na zdravje svoje dyše ino večkrat tydi na zdravje svojega tela dobí. t)

Pit. Zakaj se toti sakrament imenýje posledno olje?

Odg. Toti sakrament se imenýje posledno olje, da se med vsimi drygimi sakramenti, kere je Gospod naš zveličar svoji cirkvi naročil, posledniq dáva.

Pit. Komi je posledno olje davati?

Odg. Posledno olje je nevarnobolenim davati.

Pit. Kda je bolenemi posledno olje dati?

Odg. Bolenemi je posledno olje dati, kda se se pri popunemi razumi znajde.

Pit. Kaj posledno olje v' nami opravla?

Odg. Sveto posledno olje v' nami opravla:

1. Povnoxenje zveličéne milosti.
2. Odpyšenje malih ino tydi tistih velikih grehov, kerih se je betexnik iz nekaštiglive pozábnosti ali preslabósti ne spovedal.
3. Oslobodeje od vsega zlega, kaj za grehom príde.
4. Moq, naj pred hujdimi skyšavami obstanemo.

5. Po-

t) Či je med vami kdo bolen, pozóvi cirkvene mežnike k' sebi; oni naj krez nega molijo, ino ga naj v' Gospodovemi iméni z' oljom pomáxejo. Verna molítba bode bolenemi pomágala, Gospod bode ga osvétíl, ino či je v' grehah, bodo jemi odpyšeni. Jak. V. 14. 15.

5. Pomoy proti strahi pred blizo idóyo smertjo ino pridóyo sodbo.
6. Tydi veúkrat telno zdravje, yi je našemi zveliqani hasnovitno.

Pit. Kak se more betexnik k' poslednemi olji pripraviti?

Odg. Betexnik se more k' poslednemi olji z' xivo vero, ino moynim zanešenom na Boga, ino z' celim priporočenom v' Boxjo volo pripraviti, posébnò pà se more skoz zvesto spoved vu stán milosti postaviti, ali, yi se spovedati ne zmore, pravo oxaleje krez svoje grehe obydití.

Pit. Kelikokrat smej betexnik posledno olje dobiti?

Odg. Betexnik smej posledno olje dobiti telikokrat, kelikokrat se vu smertni nevarnosti znajde.

Pit. Kdo strexe betexnikom sveto posledno olje?

Odg. Svetega poslednega olja ne smej betexnikom nikdo drygi strexti, kak le mešniki Boxje cirkve, posébnò je toto strexene opravilo farov.

Pit. Jeli je posledno olje k' zveliqani celo potrebno?

Odg. Posledno olje je k' zveliqani ravno ne celo potrebno, betexnik pà ga le ne smej zamyditi dosegnuti, ino to za vnoгих milosti volo, kere z' njega nadobí.

§. 6. Od sakramenta mešnega reda.

Pit. Kaj je mešni réd obujinski?

Odg. Mešni réd obujinski je sakrament, skoz kerega se tistim, ki se v' cirkveno slyxbo sporočijo, dyhovna oblást ino posébna milost podelí, stalne cirkvene slyxbe na Boxjo çast ino na zveličanje dyš prav ino sveto opravlati. u)

Pit. Kaj je mešni réd zoseb?

Odg. Mešni réd zoseb je sakrament, skoz kerega se tistim, ki se na meštvo blagoslaviti dajo, oblást nalóxi, tak dobro do pravega Jezu-Kristovega Tela, kak tydi do dyhovnega xivota pravovernikov.

Pit. V' çemi obstojí tota oblast mešnega reda?

- Odg.* Tota oblast mešnega reda obstojí v' tém:
1. Da mešniki kryh ino vino vu pravo telo ino kerv našega Gospoda Jezu-Krista preobernejo ino ga nebeškemi Oçéti priporáčati znajo.
 2. Da vernikom grehe odpystiti ali zaderxati znajo.

Pit. Kdo smej mešnike blagoslavlati?

Odg. Mešnike smejo le škofi blagoslavlati.

Pit. Kak morejo biti pripravleni, kerí çejo mešni réd dosegnuti?

Odg. Kerí çejo mešni réd dosegnuti, morejo

u) Opomémem tè, naj Boxjo milost, kera je skoz napoloxenje mojih rok vu tebi, pá zbydíš. II. Tim. I. 6.

biti v' Boxjih rečah dobro podvyčeni, ino v' svojemi xivljeni poboxni. y)

Pit. Kaj mešni réd opravla?

Odg. Mešni réd opravla:

1. Povnoxenje posvečéne milosti.
2. Posebno milost, skoz kero blagoslavleni mešniki zadosta močni postanejo, svoje cirkvene slyxbe prav opravlati, ino svete sakramente dostojno strexti. v)
3. Mešni réd naredi v' dyži blagoslavlenih neizbrislivo znamlo, skoz kero so od drygih vernikov ločeni, ino lastno le za Boxjo slyxbo postavleni; zato se mešni red ne zmore več, kak le enkrat vredno ino brez greha dosegnuti.

Pit. Jeli je mešni réd zosébnim osóbam potreben?

Odg. Mešni réd je ne zosébnim osóbam, temoč celi cirkvi potreben.

§. 7. Od sakramenta hixnega sakona.

Pit. Kaj je hixni zakon?

Odg. Hixni zakon je neločljivo zavítje, y) skoz kero se dvé brezzakonski keršajski osóbi, mox

y) Na nikoga lahko ne poloxi rok, ino se ne okrívi lyckih grehov. I. Tim. V. 22.

v) Ne zamýdi milosti, kera je v' tebi, ino kera ti je skoz preročene z' napoloxenjom rok meštva dana. I. Tim. IV. 14.

q) Zato sta né več dva, temoč le edno telo. Kaj je

ino xena, po cirkveni navadi zaročita, k' űemi jima Bog skoz toti sakrament svojo milost dá, naj vu svojemi zakonskemi stani noter do smerti poboxna ostaneta, ino svoje otroke keršanski redita.

Pit. Kak sveti Pavel imenýje hixni zakon?

Odg. Sveti Pavel imenýje hixni zakon veliki sakrament v' Kristuši ino v' cirkvi, a) da dyhovno zedineűe Kristuša z' űegovo cirkvo nazoűáva.

Pit. Zakaj je hixni zakon naróűen?

Odg. Hixni zakon je naróűen:

1. Na preveno zderxanűe űloveűjega naroda. b)
2. Na obűjinsko pomoű, kero imáta med sobo, ino eden proti drygemi. c)
3. Za branilo proti nedopyšenim mesnim xelam. d)

Pit. K' űemi je hixni zakon potrűeben?

Odg. Hixni zakon je obűjinski, na preveno zderxanűe űloveűjega naroda potreben; ne pá za

Bog spajdašil, tega űlovek naj ne razlóűi. Mat. XIX. 6.

- a) To je veliki sakrament, ja pá reűem v' Kristuši ino v' cirkvi. Efez. V. 32.
- b) Bog je űe blagoslavlil ino rekel: Raste ino se obraűajte ino napunte zemlo. Gen. I. 28.
- c) Tydi je rekel Bog Gospod: Ne je dobro da bi űlovek sam bil. Stvormo jemi pomoűnico, kera bode jemi ednaka. Gen. II. 18.
- d) Za neűistosti volo imej vsaki mox svojo xeno, ino vsaka xena svojega moxa. I. Kor. VII. 2.

vsakega űloveka zoseb; kajti brezzakonski stán je za zosebne osebe popunési. e)

Pit. Kaj hixni zakon oprávla?

Odg. Hixni zakon oprávla:

1. Povnoxenje posveűenje milosti.
2. Da zakonci noter do smerti poboxno xivíjo.
3. Da svoje otróke v' Boga-bojeűnosti redíjo.

Pit. Kaj terja cirkva od osóv, kere v' hixni zakon stopijo?

Odg. Od osóv, kere v' hixni zakon stopijo, cirkva terja:

1. Da se med űjimi naj nikaka protivnost ne znajde.
2. Da naj z' tako volo v' toti stán stopijo, kak Boxja cirkva xelí.
3. Da se naj, puni Boga-bojeűnosti, ino z' űisto vestjo v' toti stán podajo, f) ino zato prejdou k' sveti spovedi ino dosegenji presvetega Rešnega Tela pridejo.

Pit. Kaj imájo tisti vűiniti, kerí v' hixni zakon stopijo?

Odg. Kerí v' hixni zakon stopijo, se morejo dati trikrat ozvati, ino si zakonsko zvestost nazouí dvý svedokov pred svojim lastnim farom obeűati ino se poblagoslaviti dati.

e) Nezdanim ino vdovim pá reűem: Dobro je za űe, űi tak ostanejo, kak jas. I. Kor. VII. 8.

f) Mi smo otroki svetnikov, ino se ne moremo kak neverniki zediniti, kerí Boga ne poznajo. Tob. VIII. 5.

Pit. Kere duxnosti imájo zakonci, eden proti drygemi?

Odg. Zakonci, eden proti drygemi, imájo te duxnosti:

1. Naj mirno ino keršanski med sobo xivíjo.
2. Naj mox svojo xeno, kak svojo lastno telo lybi, redí ino brani, g) xena pà moxi vu vsih praviqnih rečah pokorna bodi. h)
3. Naj nieden drygega vu texávah ne zapystí, temoq obá zvesto noter do smerti vkyp ostáneta. i)

Pit. Kere duxnosti imájo zakonci proti otrokom?

Odg. Proti otrokom imájo zakonci duxnosti, naj nê keršanski redíjo, ino za njhovo veqno ino qasno zdravje skerbíjo. j)

g) Vi moxi! lybte vaše xene, kak je Kristus cirkvo lybil, ino sam sebe za njo sporoqil. Efez. V. 25. Vi moxi lybte vaše xene ino ne bodte proti njim bridki. Kolos. III. 19.

h) Xene so svojim moxom, kak svojim gospodi, naj podloxene. Efez. V. 22.

i) Zato bode qlovek svojega oqéta ino svojo mater zapystil, ino se na svojo xeno derxal, ino ona bota dva v' ednemi teli. Gen. II. 24.

j) Vi oqéti! zredite vaše otroke v' navyki ino Gospodovemi strahi. Efez. VI. 4.

IV. GLAVA.

OD KERŠANSKE PRAVICE.

Pit. V' čemí obstojí Keršanska pravica?

Odg. Keršanska pravica obstojí v' tém, da hujdo odstávlamo ino dobro delamo.

Pit. Keliko delov imá Keršanska pravica?

Odg. Keršanska pravica imá dva dela.

Pit. Kak se velí pervi dél Keršanske pravice?

Odg. Pervi dél Keršanske pravice se velí: Odstavljaj hujdo.

Pit. Kak se velí drygi dél Keršanske pravice?

Odg. Drygi dél Keršanske pravice se velí: Delaj dobro.

A. Od pervega dela Keršanske pravice.

Pit. Kaj je hujdo?

Odg. Pravo ino edíno hujdo ali zlo, je greh.

Pit. Kaj je greh?

Odg. Greh je radovolno prelomlene Boxje zapovedi. k)

k) Vsaki, kerí greši, dela nepravico; kajti greh je nepravica. I. Ivan III. 4.

Pit. Kelikoteri je greh?

Odg. Greh je dvojni:

1. Adamov, ali nadoblen greh.
2. Naš lasten, ali osoben greh.

§. 1. Od Adamovega ali nadoblenega greha.

Pit. Kaj je Adamov, ali nadoblen greh?

Odg. Adamov ali nadoblen greh je tisti greh, kerega je Adam v' raji v'pnil, ino kerega smo v' Adami tydi mi dopernesli ino od Adama nadobili.

Pit. Zakaj se Adamov greh imenyje nadoblen greh?

Odg. Adamov greh se imenyje nadoblen greh, da lydjé, ker se iz Adamovega pokoleja rodíjo, toti greh nadobíjo, ino kaštíge ino hujde nasledke totega greha terpeti imájo. l)

Pit. Kere so tote kaštíge ino toti hujdi nasledki nadoblenega greha?

Odg. Kaštíge ino hujdi nasledki nadoblenega greha so: zgyblenje posvečúje milosti, m) smert, n)

l) Ravno kak je greh skoz ednega qloveka na svét prišel ino skoz greh smert; tak je smert prišla na vse lydí skoz tistega, v' keremi so vsi grešili. Rim. V. 12.

m) Mi smo z' naravi bili otroki serda. Efez. II. 3.

n) Na kerí dén boš z' totega dreva jél, boš skoz smert vmerel. Gen. II. 17. Ravno kak je greh skoz ednega qloveka na svet prišel ino skoz greh smert; tak je smert prišla na vse lydí skoz tistega, v' keremi so vsi grešili. Rim. V. 12.

xele na hujdo, ločene od dobrega, o) vnoge nevole ino texáve. p)

Pit. Jeli je tydi María Boxja mati v' Adamovemi grehi spočeta?

Odg. Katolska cirkva terdýje navyk, kak poboxno misel, da je María Boxja mati brez Adamovega greha spočeta; r) cirkva protivno vyče-

o) Občytim pá v' mojih vudih drygo zapoved, kera se Boxji zapovedi, kak je v' mojo dyšo pritišena, proti stavi, ino mè pod zapovedjo greha, ki v' mojih vudih je, derxi vlovlenega. Rim. VII. 23.

p) Bog je xeni rekel: Texáve, kere iz tvojega popriétja postanejo, bom povnoxil; kajti v' bolečini boš mogla tvoje otroke roditi, pod moxovo oblastjo biti, ino on nad tobo naj gospodýje. Adami pá je rekel: Da si glas tvoje xene oslyšal ino z' drevnega sada jél, od kerega sem ti prepovedal, naj ne jejš, zato bodi zemla za tvojega včinega volo prekleta. Z' vnoгим delom vsaki dén tvojega xivleņa z' ñe jej. Oset ino ter ñe ti bode rodila, ino ti boš zemelsko zeliņe jél. V' mokróti tvojega obliņja boš tvoj kryh jél, dokeliņ se ne oberneš nazaj na zemlo, z' kere si vzét; kajti ti si prah, ino boš pá prah postal. Gen. III. 16. 17. 18. 19.

r) Trid. sbor, sed. 5. na konci poveleņa od Adamovega greha tak reče: Sveti zbor razlóxi, da je v' totemi poveleņi, kde se od pervega greha govori, ne misel, da bi blaxena ino nemadena Divica María mati Boxja tydi zmes razuméti bila; temoq postáve papexa Siksta štertega so med tistimi kavtigami, kere se v' totih postavah znajdejo, zapopadnuti, ino se ty ponovijo; najmreč, da je María, Boxja mati brez Adamovega greha spočeta.

ne celo prepovedava, ino obhája dén čistega spo-
 Ÿetja blaxene Divíce Maríe z' velikim svetenom,
 ino nám je na to tydi velike odpyske naročila.

§. 2. Od našega lastnega ali osob- nega greha.

Pit. Kaj je lasten greh?

Odg. Lasten greh je prelomleŸe Boxje zapo-
 vedi, kero grešnik sam rad prestópi.

Pit. Kak Ÿe se lastni greh naŸi imenýje?

Odg. Lastni greh Ÿe se tydi imenýje osobni
 greh, na razloŸeŸe od nadoblenega greha, ke-
 rega so Adamovi nasledovniki ne vu svoji osó-
 bi sami vŸinili.

Pit. Kak se lastni ali osóbní greh vŸiní?

Odg. Lastni ali osóbní greh se vŸini z' mis-
 lami, s) besedami, Ÿ) ino delami, z) ali z' po-
 pysenóm tega, kaj smo duxni vŸiníti, x)

Pit. Kaki razloŸek imájo lastni ali osobni
 grehi med sobo?

Odg. RazloŸek, kerega lastni ali osóbní grehi

s) Iz serca prídejo hujde misli. Mat. XV. 19. Preober-
 Ÿene misli nas odvernejo od Boga. Mudr. I. 3.

Ÿ) Ja pá vam povém; da bodo lydŸe od vsake zamán-
 besede, kero so izgovorili, na sodni dén raŸún dati
 mogli. Mat. XII. 36.

z) Mi vsi moremo pred KristuŸovo sodníco nazoŸni bití,
 da naj vsaki doségne potém, kak je vu svojemi last-
 nemi teli ali dobro ali hujdo delal. II. Kor. V. 10.

x) Kdo pá kaj dobrega zná; ino vŸiníti popysti; gre-
 Ÿí. Jak. IV. 17.

med sobo imájo, je toti: Neki grehi so veliki, ali smertni grehi; drygi pà mali, ali odpystlivi grehi.

Pit. Kaki razlóček se na dale imájo lastni ali osobni grehi med sobo?

Odg. Razlóček, kerega se nadále tak dobro mali, kak tydi veliki osobni grehi med sobo imájo, je toti: Eni osobni grehi so lastni, drygi pà lycki.

Pit. Kaj so lastni grehi?

Odg. Lastni grehi so, kere mí samí vjínimo.

Pit. Kaj so lycki grehi?

Odg. Lycki grehi so, kerih mí samí ne vjínimo, temou kerih se okrivimo, uí dryge lydí na greh zapélamo, ali drygih od greha ne odderxavamo, kde je naša duxnost, ali nam mogouno, to vjiniti.

Pit. Kaj je smertni greh?

Odg. Smertni greh je veliko prelomleje Boxje zapovedi.

Pit. Kaki kvár nam narédi smertni greh?

Odg. Skoz smertni greh zgybí naša dyxa dyhovno xivleje, to je posveúejo Boxjo milost, uílovek postáne Boxji zovraxnik ino veúne smerti kriv.

Pit. Kaj so odpystlivi grehi?

Odg. Odpystlivi grehi so male prelomleja Boxjih zapovedi.

Pit. Jeli smo duxni tydi odpystlive grehe odstavlati?

Odg. Tydi odpystlive grehe, uí ravno so male prelomleja Boxjih zapovedi, moremo, keliko

mogouno, vsikdar jako skerbmo odstavlati; ino to zato:

1. Da tydi xe odpystlivi grehi, qi ravno so kak koli mali, Boga vsikdar le xalijo. t)
2. Da moremo pripravleni biti, rajši vse terpéti, kak pa Boga tydi le znaj menšim grehom razxaliti. u)
3. Da nas odpystlivi grehi, qi ravno grešniki posvečuje milosti ne odvzemejo, od vrednega dosegeja drygih Boxjih milosti odderxávajo, ino po takemi naqini grešnika pomalem na vekše ino strašneše grehe zapelajo. y)

Pit. Keri so vnogoteri spoli lastnih ali osóbnih grehov?

Odg. Vnogoteri spoli lastnih ali osobnih grehov so:

1. Sedem glavnih grehov.
2. Šest grehov proti Svetemi Dyhi.
3. Štirje v' nebo kriqéqi grehi.
4. Devet lyckih grehov.

a. Od sedem glavnih grehov.

Pit. Kak se imenyje sedem glavnih grehov?

Odg. Sedem glavnih grehov se imenyje:

t) Mi vsi med sobo se vu vnoгих reqah prestopimo. Jak. III. 2.

u) Muder stoji vu strahi ino se ogíble hujdega. Prisl. XIV. 16.

y) Kdo kaj malega zaniqáva, bode se pomalem od dobrega loqil. Sir. XIX. 1.

1. Gizdost. v)
2. Skopost. ų)
3. Neųistost. a)
4. Nevoųlivost. b)
5. Lakota. c)
6. Zovraxtvo. d)
7. Nemarnost. e)

Pit. Zakaj se velijo toti grehi glavni grehi?

Odg. Toti grehi se velijo glavni grehi, da vsaki iz njih, ųi tak reųem, glava ino iztok dosta drygih grehov je, ker i z njih nastanejo.

- v) Gizdost je zaųetek vsih grehov; kdo jo imá, bode z' kletvo napuųen, ino ona ga zadnių bode prevergla. Sir. X. 15.
- ų) Skopost je korenina vsega zlega. I. Tim. VI. 10.
- a) Kurvake ino prelamavce hixnega zakona bode Bog sodil. Hebr. XIII. 4. Ne dajte se zapeláti; kajti kurvaki ino prelamavci hixnega zakona ne bodo Boxjega kralstva iméli. I. Kor. VI. 9. 10.
- b) Odstavte vso hujdobo, vso kanost, vso zatajeye, nevoųlivost ino vsako hujdo ogovárjaye. I. Petr. II. 1.
- c) Z' vinom, v' keremi je neųistost, se ne opíte, temoų z' Svetim Dyhom se napunte. Efez. V. 18. Hodmo poųteno, kak za svetlega dneva, ne v' poxertnosti, ino pijánosti, ne v' neųistosti ino nesramnosti, ne v' kregi ino nevoųlivosti. Rim. XIII. 13.
- d) Povem vam: Vsaki, ker i se nad svojim bratom serdi, bode sodbi podverxen. Mat. IV. 22. Vsa bridkost, serd, hujda vola, grajaye, preklinaye, ino kaj koli je hujdobno, bodi od vas zaverxeno. Efez. IV. 31.
- e) Ja vejm tvoje dela; da si ne merzel, ne topel, temoų ómlaųen, zato bom te iz mojih vyst plynul. Razod. III. 15. 16.

Pit. Kaj je gizdost?

Odg. Gizdost je preveliko mišljenje ino hvaležje nad sobo samim, ino nerédno poxeleže za povizanjem pred drygimi.

Pit. Keri grehi izhajajo iz gizdosti?

Odg. Iz gizdosti izhajajo toti grehi: Prevelika svojlybav, nepravilne xele za hvalo ino poštejom, povizavanje sebe samega, zaničavanje Boga, Božje vere, cirkve ino blixnega, razdvoježe, svaja, kreg, terdokornost, nepokornost, skazlivost, krivovernost.

Pit. Kaj je skopost?

Odg. Skopost je preveliko poxeleže za bogastvom ino blagom.

Pit. Keri grehi postanejo iz skoposti?

Odg. Iz skoposti postanejo toti grehi: Nemir, hamičnost ino vkanlivost, krivica, hujdo predaže, kriva prisega, nemilostivnost, oterdeže serca.

Pit. Kaj je nečistost?

Odg. Nečistost je nedostojno poxeleže za mesno nasladnostjo.

Pit. Keri grehi pridejo iz nečistosti?

Odg. Iz nečistosti pridejo toti grehi: Oslepenje razuma, silne xele za posvetnim xivljenjom, pozableže na Boga, na smert ino na pridoyo sodbo, zdvoježe na večno zveličaje.

Pit. Kaj je nevošljivost?

Odg. Nevošljivost je xalost nad dobroto našega blixnega, kak da bi to naši lastni dobroti na kvár bilo.

Pit. Keri grehi se naredijo iz nevošljivosti?

Odg. Iz nevošljivosti se naredijo toti grehi: Hujdo ogovarjanje, odvzétje poštnja, krive misli, zovraxtvo proti bližnemi, veselje, či je bližen v' nesreči, xalost, či je v' sreči.

Pit. Kaj je lakota?

Odg. Lakota je nerédno poxelenje za jedjo ino pitjom, ino nemera pri hranah ino pitkih.

Pit. Keri grehi se vpinijo po lakoti?

Odg. Po lakoti se vpinijo toti grehi: Nepošteno zaderxanje, svaja, prevzétnost, nesramnost, zapravljanje časa ino premoxeja, pogybleje zdravja, oslabeje dyšnih kreposti.

Pit. Kaj je zovraxtvo?

Odg. Zovraxtvo je nedostojno razčemerjenje serca ino poxelenje kaj hujdega vpiniti.

Pit. Keri grehi se skaxejo iz zovraxtva?

Odg. Iz zovraxtva se skaxejo toti grehi: Serd, zmočene serca, zlovolnost, psyja, sramotene, preklinjanje, lydomorstvo.

Pit. Kaj je nemarnost?

Odg. Nemarnost je vnoxlivost ino gerdenje nad rečami, kere Boga ino našo dyšno zdravje dojdejo.

Pit. Keri grehi se nadajo iz nemarnosti?

Odg. Iz nemarnosti se nadajo toti grehi: Zamydenje Boxje slyxbe, popyxanje skerbi za tistimi pomočami, kere so nam na dosegnene Boxje milosti ino večnega zveličanja potrebne, xalost, slabost serca, nepokornost, zdvojenje.

b. Od šest grehov proti Svetemi Dyhi.

Pit. Kak se veli šest grehov proti Svetemi Dyhi?

Odg. Šest grehov proti Svetemi Dyhi se veli:

1. Zanašljivo na Bozjo milost grešiti. f)
2. Na Bozji milosti zdvojiti. g)
3. Spoznani Keržanski resníci se proti staviti. h)
4. Svojemi blixnemi Bozje milosti nevoziti. i)
5. Proti

f) Ne reči: Grešil sem ino kaj se mi je xalega zgodilo? Kajti naj višesi Gospod je poterpliven plačavec. Zavolo odpuyšenih grehov ne bodi brez straha, ino ne versti grehov na grehe. Tydi ne reči: Gospodovo smilene je veliko, on bode mi vnoxine mojih grehov milostivno odpystil; kajti negov serd je tak hiter, kak negova milost, ino negov serd gleda na grešnike. Sir. V. 4. 5. 6. 7.

g) Judax je rekel: Grešil sem, da sem neduxno kerv ovádil. Oni pa so povedali: Kaj je nám za to? Gledaj si sam. Ino on je srebernike vu cirkvo vergel, odixel ino se obésel. Mat. XXVII. 4. 5.

h) Vi terdokorni ino neobrezani na serci ino vyhah! Vi se vsikdar Svetemi Dyhi protistavite; kak vasi oúeti, tak tydi vi. Apostolsko djaje. VII. 51. Savel, ker se imenyje Pavel, je postal z' Svetim Dyhom napugen, ga je ostro pogledal ino rekel: Ti vragovo dete! kero si puno vse kanosti ino vse hamiqie; ti zovraxnik vse pravice! jeli neboz odstopilo, pravih Gospodovih potov preobračati? Apost. djaje XIII. 9. 10.

i) Po vnoгих dnevih pa se je nagodilo, da je Kajz iz zemelskega sada Gospodi dáre priporačal. Ravno tak

5. Proti hasnovitnemi opominjanji terdokoren biti. j)

5. V' nepokornosti ostati. k)

Pit. Jeli se grehi proti Svetemi Dyhi lahko odpustijo?

Odg. Grehi proti Svetemi Dyhi se xmetno, ali celo neti v' totemi, neti v' drygemu xivljenju ne odpustijo. l)

Pit. Kaj se velí proti Svetemi Dyhi grešiti?

Odg. Proti Svetemi Dyhi grešiti se velí, Boxjo dobróto ino milost, kera se Svetemi Dyhi, kak iztoki vse dobróte, posebno prilaga, z' naprejvzeto hujdobnostjo ino zaniqavanjom odmetavati.

Pit. Zakaj se velí: Grehi proti Svetemi Dyhi se xmetno ali celo neti v' totemi neti v' drygemu xivljenju ne odpustijo?

Odg. Da se grehi, kerí so proti Svetemi Dy-

pá je priporáqal tydi Abel od pervih reji svoje urede, ino od njihove masti. Ino Gospod je pogledal Abela ino njegove dare; Kajna ino njegovih darov pá je ne pogledal. Nató se je Kajna strazno razqemeril, tak, da je njegovo obliqje vso vpadnulo. Gen. IV. 3. 4. 5.

j) Faraonovo serce je bilo terdokorno, ino on je ne poslysal, kaj je Gospod zapovedal. Eksod. VII. 13. Kda Gospodov glas slyzate, tó si vaših serc ne oterdite. Hebr. III. 7. 8.

k) Alipá, kerí vse vidi, Gospod ino Bog Izrael, ga je z' skrivno ino ne ozdravljivo texávo pobil, ino on je od svoje hujdobnosti le ne popustil. II. Mahab. IX. 5. 6.

l) Povém vam: Vsi grehi ino klétve bodo se lydém odpustile; preklinjane proti Svetemi Dyhi pá se jim ne bode odpustilo. Mat. XII. 31.

hi, xmetno, ali celo netí v' totemi neti v' drygemi xivlení ne odpystijo, se zato velí, da taki grešnik zveliqéqe pomôqi naj berxej noter do konca z' hujdobnostjo ino zaniqavanom odmetáva.

c. Od štiréh v' nebo kriqeqih grehov.

Pit. Kak se imenýjejo štirje v' nebo kriqeqi grehi?

Odg. Štirje v' nebo kriqeqi grehi se imenýjejo:

1. Naprejvzeto lydomorstvo. m)
2. Mutasti ali Sodomski greh. n)
3. Texaveqe sirót, vdov ino brezstaršnih. o)
4. Zaderxane ali odtergane slyxebnikom ino delavcom slišne plaqe. p)

Pit. Zakaj se imenýjejo toti grehi v' nebo kriqeqi grehi?

Odg. Toti grehi se v' nebo kriqeqi grehi zato imenýjejo:

m) Gospod je Kajni rekel: Kaj si vqinil: Kervni glas tvojega brata kriqi 'z zemle k' meni. Gen. IV. 10.

n) Gospod je rekel: Hujdoqineqe Sodomitanov ino Gomorcov je veliko postalo, tak, da k' meni za odserdeqe kriqi. XVIII. 20.

o) Jeli ne teqejo slojze vdovam po lici dol, ino jeli ne ide njihovo kriqane proti tistemi, kerí jim ne iztisaka? One stopijo 'z lica gor do neba, ino Gospod, kerí se oprosíti dá, na tém ne bode imél dopadnega. Sir. XXXV. 18. 19.

p) Glejte, plaqa delavcov, kerí so vam vase gíve pokosili, plaqa, kero ste nim odtergali, kriqi, ino njihovo kriqane je prišlo do vyh Gospoda vsih vnoxin. Jak. V. 4.

1. Da se od vsakega totih grehov v^u svetemⁱ pismi, kde je od nj^{ih} govor, ostro velⁱ, da v' nebo za odserdene kri^ujo.
2. Da je Boxja pravica skoz tote grehe celo posebno na kastigane primarjana.

d. Od devet lyckih grehov.

Pit. Kak se velⁱ devet lyckih grehov?

Odg. Devet lyckih grehov se velⁱ:

1. Dryge k' grehi nagovarjati. r)
2. Drygim k' grehi velévati. s)
3. Drygih grehom dovolíti. ſ)
- 4 Dryge k' grehi vablivati, z)

r) Eden iz nj^{ih} pá, z' iménom Kajfas, da je tisto leto predni dyhovnik bil, jlm je rekel: Vi nikaj ne znate ino ne pomislite, da je za nas bole, ųi eden ųlovek za lystvo vmerje, naj se ne pogybí vso lystvo. Ivan XI. 49. 50.

s) David je pisal na Joaba pismo ino jo poslal skoz Uriá; v' pismi pá je napisal: Postavi Uriá v' potkangi tam, kde je naj hujšo, ino ga zapýsti, naj bode pobit, ino vmerje. II. kral. XI. 14. 15.

ſ) Oni, ųi ravno so Boxjo pravico spoznali, so le ne razuméli, da so tisti, kerⁱ kaj takega, to je, kaj hujdega, vųiníjo, ino ne samo tisti, kerⁱ kaj hujdega vųiníjo, temou tydi tisti, kerⁱ takim delam svojo dopadene davajo, smerti duxni. Rim. I. 32. Savel je dovolil v' negovo smert. Apost. dja^u. VII. 59.

z) Xena je od sada vzela ino jela, ino dala od tega tydi svojemi moxi, kerⁱ je tydi jel. Gen. III. 6. Xena jemi je rekla: Jeli ųe boų ostal v' tvoji samotlivosti? Hvali Boga ino v'méri. Jak. II. 9. Jereboam je prišel na misel, dva zlata teleta narediti dati, ino jim je rekel: Ne hodte odzdaj ve^u v' Jeruzalem. Glej Izrael! to so tvoji bogi, ųkerⁱ so t^e iz Egiptoskega pripelali. III. kral. XII. 28.

5. Drygih grehe hvaliti. x)
6. Drygih grehe zatihnuti. t)
7. Drygih grehov ne kastigati. u)
8. Drygih grehov se okriviti. y)
9. Drygih grehe zagovarjati. v)

Pit. Kak postanemo lyckih grehov krivi?

Odg. Lyckih grehov postanemo krivi, ūi damo zrok, da se od drygih vŕinijo, ali ne popystijo.

Pit. Zakaj smo duxni, hujdo, kde mogouno, pokonyati?

Odg. Duxni smo, hujdo, kde mogouno pokonyati:

x) Gorje vam, kerih hujdo delate, ino to, kaj je dobro, hujdo imenyjete; kerih imate temo za svetlŕobo, ino svetlŕobo za temo. Izaia. V. 20. Gospod Bog to reŕe: Gorje tim, ki delajo blazinke pod lakete, ino blazine pod glavo mladih ino starih, naj bi dyse vlovili. Ezechiel XIII. 18.

t) Glej zgodbo z' Pilatom. Mat. XXVII.

u) Ino negov oŕa ga je zato nikoli ne pokastigal ino rekel: Zakaj si to vŕinil? III. kral. I. 6. Ja bom negove naslednike kastigal, ino za greha volo pokonyal; kajti znal je, da negovi sini pohujŕane davajo, ino jih je ne pokastigal. I. kral. III. 23.

y) Baltazar, kral je pripravil svojim naj viŕŕim moxom, kerih je jezero bilo, veliko veŕerjo, ino vsaki je pil po svoji starosti. Kda je on xe pijan bil, je velel, naj bi se zlate ino sreberne posodbe princesle, kere je negov oŕa iz cirkve v' Jeruzalemi odpelal, naj bi kral ino negovi naj viŕŕi moxi, ino negova xena iz njih pili. Dan. V. 1. 2.

v) Obá, tak dobro tisti, kerih brezboxnega zagovarja, kak tydi tisti, kerih praviŕnega prekliŕa, sta pred Gospodom gerdŕba. Prisl. XVII. 15.

1. Iz duxne lybavi proti Bogi, kerí se skoz greh razxáli.
2. Iz lybavi proti blíxnemi, kerí se skoz greh kvarí.
3. Tydi veųkrat iz duxnosti našega stana.

B. Od drygega dela Keršanske pravice.

Pit. Kak se velí drygi dél Keršanske pravice?

Odg. Drygi dél Keršanske pravice se velí: Delaj dobro. 4)

Pit. Kaj je dobro?

Odg. Dobro je, kaj se Boxjim zapovedam priméri.

Pit. Kaj se priméri Boxjim zapovedam?

Odg. Boxjim zapovedam se le kreposti ino dobre dela primérijo.

Pit. Kaj je Keršanska krepost?

Odg. Keršanska krepost obųinski, je dár, kerega nám Bog z' posveųeųo milostjo v' dyso vléje, naj bi našo volo k' takim delam pripravil, kere se Jezu-Kristovim zapovedam primérijo, ino veųnega xivleųa vredne postanejo. a)

Pit. Kelikotére so kreposti, kere imá Kristján opravlati?

Odg. Kreposti, kere imá Kristján opravlati, so dvojne: 1. Boxje, ino 2. zaderxavanske kreposti.

4) Oberni se od hujdega, ino delaj dobro. Ps. XXXIII. 15.

a) Bog je, kerí v' vami obojno, volene ino dopuneųe po svojemi dopadneųi opravla. Filip. II. 13.

§. 1. Od Boxjih kreposti.

Pit. Kaj so Boxje kreposti?

Odg. Boxje kreposti so tiste, kere ravno Boga za svoj zrok imájo.

Pit. Keliko je Boxjih kreposti?

Odg. Boxje kreposti so tri: Vera, vujpane ino lybav. b)

Pit. Jeli je qlovek duxen Boxje kreposti veukrat obydití?

Odg. Qlovek je pod smertnim grehom duxen, Boxje kreposti veukrat obydití:

1. Kak hitro k' svojemí razuml príde.
2. Veukrat vu svojemí xivljení.
3. Ob qasi silnih skyzav proti Boxjim krepostam.
4. V' nevarnosti xivljenja ino na smertni posteli.

Pit. Kak se obydl vera?

Odg. Vera se kratko tak obydl:

Verjam na té, resniqni, trojno-edini Bog: Oqa, Sín ino Sveti Dyh. Verjem ino spoznam vse, kaj je Jezus Kristus vyqil, kaj so apostoli oznanyvali, ino kaj nam sveta Rimska Katolicka cirkva verjéti zapovej. To vse verjem, da si ti, o Bog, to vse razodél, kerí si veqna resnica ino neskonqana mudrost. O Bog! poterdi mojo vero.

Pit. Kak se obydl vujpane?

b) Ostanejo pa tote tri: Vera, vujpane ino lybav; lybav pa je med gimi naj veksa. I. Kor. XIII. 13.

Odg. Vujpane se kratko tak obyđí:

Vujpam na tvojo neskončano dobroto ino milost, o Bog! da boš mi skoz neskončane zaslyxbe tvojega edino-rojenega Sina Jezu-Krista v' totemi xivljeni pravo pokóro ino odpýseje vsih mojih grehov dal, po smerti pà večno zveličaje podelil, tebe od obliuja do obliuja gledati, lybiti, ino brez konca se vxivati. Vujpam tydi od tebe potrebne pomoqi, vse to dosegnuti, da si ti že meni obéual, ker si vsegamogouni, zvesti, neskončano dobrotlivi ino milostivni. O Bog! poterdi mojo vujpane.

Pit. Kak se obyđí lybav?

Odg. Lybav se kratko tak obyđí:

O moj Bog! lybim të iz celega serca, da si naj višeša, vse qasti ino lybavi vredna dobrota. Ravno zatega volo më xalostíjo vsi moji grehi, da sem tebe, mojega naj bolšega Oqéta, razxalil. Zvesto si naprej vzemem, vsih grehov ino grešnih prilik se ogibati, ino nikdar veq proti tvoji sveti voli xivéti. O Bog! poterdi mojo naprejevzetje.

§. 2. Od zaderxávanskih kreposti.

Pit. Kaj so zaderxávanske kreposti?

Odg. Zaderxávanske kreposti so tiste, skoz kere se Keršansko zaderxávaje tak ravná, da se Bogi dopádne.

Pit. Keliko je med zaderxávanskimi krepostami prednih kreposti?

Odg. Prednih kreposti med zadržavajskimi krepostami je četero:

1. Mudrost.
2. Treznost.
3. Pravica.
4. Močnost.

Pit. Kaj je Keršanska mudrost?

Odg. Keršanska mudrost je krepost, skoz kero si Kristjani na dyšno zveličaje dobre pomoči izvolyjejo ino zadržavajo, ino vse odstavljajo, kaj bi ne od dosegeja dyšnega zveličaja znalo odderjavati.

Pit. Kaj je Keršanska treznost?

Odg. Keršanska treznost je krepost, kera xele k' grehi vu Kristjanih odvrája, ino jim dovolýje, posvetnih dobrót se le po meri vxivati.

Pit. Kaj je Keršanska pravica?

Odg. Keršanska pravica je krepost, skoz kero Kristjani to spunijo, kaj so Bogi ino blixnemi duxni.

Pit. Kaj je Keršanska močnost?

Odg. Keršanska močnost je krepost, skoz kero Kristjani, verh vsih protivnosti, iz lybavi proti Bogi vse, kaj je dobro, spočínajo ino opravljajo, ino tydi rajši vse preterpíjo, tydi celo svojo blago, glestvo ino xivleje zgybíjo, kak pá kaj vxiniti, kaj bi proti Boxjim zapovedam bilo.

Pit. Kere kreposti so sedem glavnim grehom protipostavlene?

Odg. Sedem glavnim grehom so tote kreposti protipostavlene :

1. Ponixnost gizdosti, c)
2. Radodarnost skoposti, d)
3. Čistost nečistosti, e)
4. Lybav nevoslivosti, f)
5. Treznost lakoti, g)
6. Poterplene zovraxtvi, h)
7. Marnost v' dobrih rečah nemarnosti, i)

Pit. Kaj je Keršanska ponixnost?

Odg. Keršanska ponixnost je krepost, skoz kero sami od sebe ino naših lastnosti dostojno mislimo, nikak pà, liki gizdavci činijo, samo na naše lastne prednosti ne gledamo, ino se zato tydi na hvalo ne povišavamo, temou dosta več naše slabosti ino zablodke spoznávamo ino se zato ponixávamo.

Pit. Kaj je Keršanska radodarnost?

- c) Gizdavim se Bog protipostávi, ponixnim pà dá svojo milost. I. Petr. V. 5.
- d) Davajte, ino davalo bode se tydi vam. Luk. VI. 38.
- e) Toti so tisti, kerí so se z' xenskami ne vtépli. Razod. Ivan XIV. 4.
- f) Dyhov sad pà je lybav, veselje, mír, poterplene, priateljstvo, dobrotlivost, dugovane, krotkost. Gal. V. 22. 23. Glej Jonatov priklad proti Davidi. I. kral. XVIII. ino XXIII.
- g) Straxajmo ino bodmo trezni. I. Tes. V. 6. Glej priklad treh hlapuqov, kerí so kralovske jedi zaverгли ino z' zoqivo dovolni bili. Dan. I.
- h) Sad Dyha je poterplene ino krotkost. Gal. V. 22. 23. Glej priklad Davida proti Semeji. II. kral. XVI.
- i) Bodte goréqi v' dyhi. Rim. XII. 11.

Odg. Keršanska radodarnost je krepost, kero skaxýjemo, ťi potrebnim lydém, keliko zmoremo, od našega premoxeŇa radi dare davamo.

Pit. Kaj je Keršanska ťiťtost?

Odg. Keršanska ťiťtost je krepost, kero skoz odderxavaje vsih nedopyťenih mesnih nasladnosti v' mislah, xelah, besedah ino delah opravlamo.

Pit. Kaj je Keršanska lybav?

Odg. Keršanska lybav je krepost, skoz kero se nad dobroto našega blixnega veselímo, ino ťe njegovo dobroto povíťavamo.

Pit. Kaj je Keršanska treznost?

Odg. Keršanska treznost je krepost, skoz kero se premérni jedi ino pitvi protistavimo, ino se hrane ino pitja le po meri vxivamo.

Pit. Kaj je Keršansko poterpleŇe?

Odg. Keršansko poterpleŇe je krepost, skoz kero nedloge z' priporáťanjem v' Boxjo volo prenaťamo.

Pit. Kaj je Keršanska marnost v' dobrih delah?

Odg. Keršanska marnost v' dobrih delah je krepost, kero vedou davamo, ťi smo skerbni, vse ťiníti, kaj Boga ino naťo dyťno zdravje dojde.

§. 3. Od tega, kaj ťe veť k' Keršanski pravíci sliťi.

Pit. Kaj ťe sliťi veť k' Keršanski pravíci?

Odg. Keršanski pravíci ťe sliťijo tydi duxnosti, kere nám je Jezus Kristus poséбно naróťil.

Pit. Kere so tote od Jezu-Krista nàm posébnò narouéne duxnosti?

Odg. Tote od Jezu-Krista nàm posébnò narouéne duxnosti so:

1. Pred vsimi rečami Boxjo kraljestvo ino njegovo pravíco iskati, j)
2. Sebe samega zatajati. k)
3. Svoj krix nositi. l)
4. Kristuša nasledyvati. m)
5. Krotek ino poníxen biti. n)
6. Zovraxnike lybiti, tistim, ki se nad nami serdijo, dobro qíniti, za tiste molíti, kerí nas xalijo ino preganajo. o)

§. 4. Od osem zveliqéqih kreposti.

Pit. Kaj še dale k' Keršanski pravíci slísi?

Odg. K' Keršanski pravíci še tydi tistih osem

j) Ište opervíq Boxjo kraljestvo ino njegovo pravíco. Mat. VI. 33.

k) Kristus od tistih, kerí qeje negovi popuni nasledovniki biti, terja, Mat. XVI. 24 ino Luk. IX. 23. Qi mé kdo qé nasledyvati, se sám zatajaj,

l) nosi svoj krix,

m) ino mé nasledyvaj.

n) Vzemte moj jarem na se, ino se od mene vyqte, da sem krotek ino poníxen serca. Mat. XI. 29.

o) Lybte vaše zovraxnike, qinte dobro tistim, ki se nad vami serdijo, ino molte za tiste, kerí vas preganajo ino hujdo ogovárjajo, da naj bote otróki vašega nebeskega Oqéta, kerí svojo sunce krez dobre ino hujde dá iztakati, ino krez pravíqne ino nepravíqne dexiti. Mat. V. 44. 45.

jako imenitnih kreposti sliši, kere je Kristus naš Gospod na gori vyžil, p) ino za njih volo ųlovéki zveliqanje obéual. One se velijo:

1. Blaxeni so sirote v' dyhi; kajti njihovo je nebesko kraljestvo.
2. Blaxeni so krotki; kajti zemlo bodo posedéli.
3. Blaxeni so, ker se xalostíjo; kajti oni bodo razveseleni.
4. Blaxeni so, ker gladíjo ino xejajo za pravíco; kajti oni bodo nasiteni.
5. Blaxeni so milostivni; kajti oni bodo milost doseguli.
6. Blaxeni so ųistega serca; kajti oni bodo Boga gledali.
7. Blaxeni so mirni; kajti Boží otroki bodo imenyvani.
8. Blaxeni so, ker za pravíce volo pregananje terpíjo; kajti njihovo je nebesko kraljestvo.

§. 5. Od dobrih dél ino njihovih zaslyxb.

Od dobrih dél obyinskí.

Pit. Kaj so dobre dela?

Odg. Dobre dela, med Kristjáni, so opravila, kere se Bogi dopadnejo, ųloveki pa, ki jé oprávla, na zaslyxenje pridejo.

Pit. Jeli so dobre dela k' zveliqáni potrebne?

Odg. Dobre dela so k' zveliqáni potrebne;

kajti vera brez dobrih dél je mertva. r)

Pit. Kaj si zaslyximo skoz dobre dela?

Odg. Skoz dobre dela si od Boga zaslyximo povnoxene posveúéye milosti, veyno ino úasno plaço, kero je Bog iz same milosti tistim obeúal, ki dobro delajo. s)

Pit. Jeli zná úlovek dobre dela iz svojih lastnih moqi opravlati?

Odg. Dobrih dél, kere so k' zveliqani potrebne, ino nám pri Bogi na zaslyxene prídejo, úlovek ne zmore iz svojih lastnih moqi, temoq le z' pripomoujo Boxje milosti opravlati. 8)

Pit. Kak se morejo dobre dela opravlati?

Odg. Dobre dela, kere si pri Bogi veyno xivlene zaslyxiti úejo, se morejo opravlati:

1. Vu stani Boxje milosti.
2. Radovolno.
3. Ne samo iz naravnih ali praznih zrokov, temoq poséбно zavolo Boga.

Od dobrih dél zoseb.

Pit. Kere so naj imenítnéše dobre dela?

Odg. Nej imenítnéše dobre dela so:

- r) Ravno kak je telo brez dyse mertvo, tak je tydi vera brez del mertva. Jak. II. 26.
- s) Praviqni pá bodo na veke xivéli, ino njihova plaça je pri Gospodi. Naj xivexi Gospod bode na né tydi skerb imél. Zato bodo veliqestno kralestvo ino jako lepi venec iz Gospodove roke dobili. Mudr. V. 16. 17.
- 8) Bog je, keru vu vami obojno, volene ino dopunene po svojemi dopadnéni opravla. Filip. II. 13. Ne kak da bi mi kaj od sebe, kak od samebe misliti zmogli; temoq naxo premoxene je od Boga. II. Kor. III. 5.

1. Molítba. z)
2. Post. x)
3. Milodar. t)

Pit. Zakaj se molítba, post ino milodár velíjo naj imenitnése dobre dela?

Odg. Molítba, post ino milodár se velíjo naj imenitnése dobre dela zato, da se vse, kaj koli dobrega ino zaslyxnega vjiniti zmoremo, v' to-tih treh delah zapopadne.

Pit. Kaj razumimo skoz molítbo?

Odg. Skoz molítbo razumimo vse poboxne opravila, z' kerimi Boga ino njegove svetnike vjastímo.

Pit. Kaj razumimo skoz post?

Odg. Skoz post ne razumimo samo, si po cirk-vení zapovedi, ali radovolno jed ino pitje odter-gati, temoq velí se po sveteml písmi tydi dryge pokorne dela opravlati ino se grehov ogibati.

Pit. Kaj razumimo skoz milodár?

z) Rekel jlm je tydi pripodobo, da se vsikdar more mo-liti ino nikoli ne hepati. Luk. XVII. 1. Molte brez hepaņa. I. Tes. V. 17.

x) Zató velí Gospod: Obernite se k' meni z' vařim ce-lim sercom skoz post, joq ino zdihaņe. Joel. II. 12. Ti pã, kda se postiř, pomãxi tvojo glavo ino si mi tvojo líce, naj nikak lydjé, temoq le tvoj nebeski Oqa, kerí na skrivnem vidi, znã za tvoj post; ino tvoj Oqa, kerí vse vidi, kaj se skrivno godí, bode tebi to plaqal. Mat. VI. 17. 18.

t) Kda milodaryjev, tvoja leva roka naj ne znã, kaj tvoja prava vjini, da se naj tvoj milodar na skriv-nem zgodí, ino tvoj Oqa, kerí vse, kaj je skrivno, vidi, bode tebi plaqal. Mat. VI. 3. 4.

Odg. Skoz milodár razumimo vse telne ino dyhovne milostivne dela.

Pit. Kere so telne milostivne dela?

Odg. Telne milostivne dela so tote: u)

1. Laŕne nasítiti.
2. Xedne napojíti.
3. Popotnike stanyvati.
4. Nage obleŕti.
5. Betexne obiskavati.
6. Vlovlene odrešiti.
7. Mertve pokápati.

Pit. Kere so dyhovne milostivne dela?

Odg. Dyhovne milostivne dela so tote:

1. Grešnike pokáрати. y)
2. Nevedóŕe podvyŕíti. v)
3. Dvojéŕim na dobro veléti. ŕ)

u) Bil sem laŕen, ino dali ste mî jesti; bil sem xeden, ino dali ste mî piti; bil sem popotnik, ino vzeli ste mî na stajo; bil sem nagi, ino dali ste mî oblaŕílo; bil sem bolén, ino obiskavali ste mî; bil sem vlovlén, ino hodili ste k' meni. — Resníŕno vam povém, kaj ste ednemî iz totih mojih naj menših bratov vŕinili, to ste meni vŕinili. Mat. XXV. 35. 36. 40.

y) Ŧi pá se je tvoj brat nad tobo pregresil, pojdi k' nemî ino jemi to med sobo ino nim samim oponósi. Ŧi té on slyša, té si tvojega brata pobolšal; ŕi pá té ne slyša, ŕe ednega, ali dva vzemi z' sobo, naj se vsa reŕ skoz dva ali tri svedóke poterdi; ŕi pá totih tydi ne slyša, ga vedoŕ daj cirkvi; ŕi pá cirkve ne slyša, ga iméj za nevernika. Mat. XVIII. 15. 16. 17.

v) Keri imá milostivnost, tisti vyŕí ino opomíŕa, ravno kak pastír svoje ovce. Sirah. XVIII. 13.

ŕ) Ŧi imáš razum, odgovori tvojemi blixnemi. Sir. V. 14.

4. Xalostne razveselíti, a)
5. Krivíco z' poterplenjom prenažati. b)
6. Tim, ki nas razxalijo, iz serca odpystiti. c)
7. Za xive ino mertve Boga moliti. d)

Pit. Kere so Evangelske dobre velenja?

Odg. Evangelske dobre velenja so:

1. Radovolno siromaštvo. e)
2. Večna čistost. f)
3. Stanovitna pokornost pod dyhovnim poglavarom. g)

Pit. Zakaj se tote tri reči velíjo Evangelske dobre velenja?

Odg.

- a) Ne pozábi jouéqih odxalyvati, ino se spravljaj z' xalostnemi. Sir. VII. 38. Ne misli na niedno krivíco od tvojege blixnega, ino nikóga ne razxali. Sirah. X. 6.
- b) Či dobro delate, ino dovolno vse térpíte, to je Bogi prietno. I. Petr. II. 20.
- c) Odpystite ino odpystilo bode se vam. Luk. VI. 37. Či lydém gihove grehe odpystite, bode vam vaš nebeski Oqa vaše hujdoqíne tydi odpystil. Či pá vi lydém ne odpystite, vam vaš Oqa vaših grehov tydi ne bode odpystil. Mat. VI. 14. 15. Oqa! odpysti jím, kajti ne znajo, kaj delajo. Luk. XXIII. 34.
- d) Molte eden za drygega, naj bote zveliqani. Jak. V. 16.
- e) Jezus jémi je rekel: Či popun biti qéš, pojdi, predaj, kaj imáš, ino razdavaj vse sirotam, tak boš imél blago v' nebesah; nató pridi, ino mé nasledyvaj. Mat. XIX. 11.
- f) Znajdejo se obrezani, kerí so se xe iz maternega tela tak narodili; znajdejo se obrezani, kerí so od lydi nemoqni vujeni; ino znajdejo se obrezani, kerí so se sami za nebeskega kralstva volo obrezali. Kdo zmore to razuméti, naj razumi. Mat. XIX. 12.
- g) Či mé kdo qé nasledyváti, se sam zatajaj, nosi svoj krix, ino pojdi za meno. Mat. XVI. 24.

h)

Odg. Tote tri reči se velijo Evangelske dobre velenja, da so od Kristusa v' Evangelji zosebnim lydém ne zapovedane, temoq le z' dobrevelejom naročene.

P R I S T A V A

OD ŠTIREH POSLEDNIH REČI.

Pit. Kere so štiri posledne reči?

Odg. Štiri posledne reči so: Smert, sodba, pekel ino nebo.

a. O d s m e r t i.

Pit. Kaj je smert?

Odg. Smert je ločene dyše od tela.

Pit. Jeli morejo vsi lydje vmréti?

Odg. Vsi lydje morejo vmréti. h)

Pit. Odkod pride, da morejo vsi lydje vmreti?

Odg. Da morejo vsi lydje vmréti, pride od greha, kerega je Adam v' raji vqinil.

Pit. Kaj bi z' nami bilo, qi bi se Adam ne bi pregrešil?

Odg. Qi bi se Adam ne bi pregrešil, bi mi tydi na teli nevmerlivi ostáli.

h) Človeki je sporoueno, enkrat vmreti, ino potém so-
jen biti. Hebr. IX. 27.

Pit. Kaj je kaščíga greha?

Odg. Kaščíga greha je smert. i)

Pit. Jeli nám je znano, kda ino kak bomo vmerli?

Odg. Kda ino kak bomo vmerli, nam je neznanó. j)

Pit. Kaj imamo zato včiniči, da ne znamo, kda ino kak bomo vmerli?

Odg. Da ne znamo, kda ino kak bomo vmerli; zato moremo na smert vseli pripravleni biti. k)

Pit. Kaka bode smert poboxnih, kaka hujdih?

Odg. Smert poboxnih bode blaxena, l) smert hujdih pá presilno nesréčna. m)

b. O d s o d b e.

Pit. Kaj je od sodbe zaponiti?

Odg. Od sodbe je zaponiti, da bode Jezus

- i) Ravno kak je prišel greh skoz ednega človeka na toti svet, tak je prišla tydi smert na vse lydi skoz tistega, v kerimi so se vsi regresili. Rim. 5. 12. Grešna plača je smert. Rim. VI. 23.
- j) Človek svojega konca ne zná; temoč kak se ribe z' vodico ino vtiči z' zapkami lovijo, tak se lydjé skoz vas nesreče, qi naglo nad ne pride, zapletejo. Pred. IX. 12. Zato straxajte; kajti ne znate dneva, ne vyre. Mat. XXV. 13.
- k) Zato straxajte; kajti ne znate, ob kerí vyri bode vas Gospod prišel — zato bodte tydi pripravleni; kajti človeqi Sin bode prišel ob vyri, kera vam je neznána. Mat. XXIV. 42. 44.
- l) Smert svetnikov je pred Gospodovim obliqjom draga. Psalm. CXV. 15. Glej Lazarov priklad. Luk. XVI. 22.
- m) Smert grešnikov je silno texavna. Psalm. XXXIII. 22. Glej priklad brezboxnega bogatca. Luk. XVI. 24. i. t. d.

dyšo vsakega človeka xe k' časi po smerti posebno, n) na konci sveta pa vse lydí vkyp z' telom ino dyšo obsodil. o)

Pit. Kak bode Jezus vsakega človeka obsodil?

Odg. Jezus bode vsakega človeka po negovih mislah, besedah ino delah obsodil. Dobro bode plačal; hujdo pokaštigal. p)

Pit. Kaj bode se po dokončani posebni ino tydi občinski sodbi izreklo?

Odg. Po dokončani posebni sodbi, k' časi po naši smerti bode se nam izreklo, kaj smo si zaslyxili na dyši; po občinski sodbi na konci sveta pa tydi, kaj se imá z' našim telom zgodíti.

Pit. Kam bode se naša dyša vu posebni sodbi k' časi po smerti obsodila?

Odg. Vu posebni sodbi k' časi po smerti bode se naša dyša, ali v' očixenje ali v' pekel obsodila, ali pa v' nebo vzéla.

Pit. Kaj je očixenje?

Odg. Očixenje je strán, kde dyše časne kaštige za tiste grehe terpíjo, kerih so se v' xivljenji ne spokorile.

n) Človeki je sporočeno enkrat vmreti ino potém sojen biti. Hebr. IX. 27.

o) Mi vsi moremo pred Kristusovo sodnico nazóčni biti, naj bode vsaki dosegnul potém, kak je vu svojem lastnemi teli dobro ali hujdo delal. II. Kor. V. 10.

p) Človečji Sin bode vu veličestvi svojega Očeta prišel ino vsakemi po negovih delah plačal. Mat. XVI. 27. Keri so dobro delali, bodo na vustanene večnega xivljenja, kerih pa so hujdo delali, na vustanene sodbe naprej prisli. Ivan V. 29.

Pit. Kerih lydi dyše bodo se v' očišenje ob-
sodile?

Odg. V' očišenje bodo se dyše tistih lydi ob-
sodile, kere, či ravno so v' Boxji milosti iz sve-
ta preminule, že so za svoje vu xivljeni včinene
grehe Boxji pravici ne zadosta pokore opravile.

Pit. Kak terpijo dyše v' očišenji?

Odg. Dyše v' očišenji terpijo poséбно skoz to
odviše dosta, da je njihovo veliko poxelenje Bo-
ga gledati ino se le njega večno vxivati, že ne
spuženo; verh tega že terpijo tydi texáve, ke-
re je Boxja pravica za njé izrekla.

Pit. Kak znamo dyšam v' očišenji na pomoč
príti?

Odg. Dyšam v' očišenji znamo na pomoč príti:

1. Naj prejdou ino naj močnej skoz priporočit-
bo svete meše.
2. Skoz molitbo.
3. Skoz dryge dobre dela.

Pit. Zakaj smo duxni, dyšam v' očišenji po-
mágati?

Odg. Dyšam v' očišenji smo pomagati duxni:

1. Iz obqinske lybavne duxnosti.
2. Iz hvalne duxnosti proti pokojnim staršom
ino vsim dobrotnikom.

Pit. Jeli znamo, kak dugo dyše preminoqih
v' očišenji morejo ostáti?

Odg. Kak dugo dyše preminoqih v' očišenji
ostati morejo, ravno ne znamo; le obqinski nám
je vedou dane, da tam kračesi ali duxesi čas

zaostanejo, potém, kak so Boga veų ali meje razxalile, ino veų ali meje pokore v' xivljeni vųinile, ali tydi, kak jim verniki skoz molitbo ino dryge dobre dela veų ali meje na pomoų prídejo.

c. O d p e k l a.

Pit. Kaj je pekel?

Odg. Pekel je strán, kde se prekléti veųno te-xavijo.

Pit. Kdo pride v' pekel?

Odg. V' pekel pride tisti, kerí vu smertnemi grehi vmerje.

Pit. Kake so peklenske texáve?

Odg. Peklenske texáve so take:

1. Prekléti so od Boxjega obliujja ino vxivana na veke zaverxeni. r)
2. Oni bodo terpéli veųni ogen, s) veųno tem-níco, 8) joų ino zobni klepét, z) preveno gri-zéųe vestne boleųíne, silen strah ino zadvo-jeje, x) vse, kaj koli se na teli ino dyši bo-

- r) Pojdite od mene, vi prekléti! vu veųni ogen, kerí je vrangi ino negovemi angeli pripravlen. Mat. XXV. 41. Verh tega vsega je med nami ino vami velika prepád, tak, da tisti, kerí odcod k' vam priti, ali od tam-dod k' nam prek priti ųejo, ne morejo. Luk. XVI. 26.
- s) Kde ųihov ųerv ne vmerje, ino ogen ne vgasne. Mark. IX. 47.
- 8) Otroki kralstva bodo v' zvynejo temnico verxeni. Mat. VIII. 12.
- z) Tam bode joų ino zobni klepét. Mat. XXII. 13.
- x) ₂ihov ųerv ne bode vmerel. Izaia. LXVI. 24. Kde ₂ihov ųerv ne vmerje. Mark. XIX. 43.

lečega dá domisliti, bodo mogli terpéti, t) večno; to je, oni bodo brez konca, brez vujpanja na oblehkoteže ali odrežeže terpeli. u)

Pit. Kaj more premislavaje peklenskih texáv v' nami qiniti?

Odg. Premislavaje peklenskih texáv more naše serca močno primárjati, da naj grehe odstavlamo, se doperneženih spokorímo ino za ne zadosta vujinímo; stražnost ino dugava peklenskih texáv nam dava vedoq, kak silno grozno je v' roke xivega Boga padnuti. y)

d. O d n e b a.

Pit. Kaj je nebo?

Odg. Nebo je naj blaxenešo staníše svetnikov, kde se Bog svojim zvestim slyxebnikom od obliúja do obliúja razodéva, ino skoz to na njili njihovo neskonqano veliko plaço spuni.

Pit. Kdo pride v' nebo?

Odg. V' nebo pride tisti, kerí je v' Boxji mílosti vmereí; v) ino tydí tisti, kerí se je doperneženih grehov ali v' totemi ali drygemí xivleqji spokoril.

t) Bogati mox se toxi: Ja terpím veliko texávo v' totemi plaméni. Luk. XVI. 24. Vse boleqine bodo ga prevzéle. Job. XX. 22.

u) Toti bodo z' pogybrenom íod Gospodovega obliúja ino od velíqestva njegove oblásti pokastigani. II. Tes. I. 9.

y) Strašno je v' roke xivega Boga padnuti. Hebr. X. 31.

v) Kdo bode do konca stalen, bode se zvelíqal. Mat. X. 22.

Pit. Kako je nebeško veselje?

Odg. Nebeško veselje je, ne dopovedati, kak veliko. 4)

Pit. V' čem obstojí nebeško veselje?

Odg. Nebeško veselje obstojí v' tém:

1. Izvoleni bodo Boga od obliúja do obliúja popuno ino na veke gledali, lybili ino se nje ga vxivali. a)
2. Izvoleni bodo vse, kaj je koli dobrega zmisлити, na teli ino dyxi večno iméli. b)
3. Izvoleni bodo vsih, tydi naj menših xalosti, vsikdar oslobodeni. c)

Pit. Jeli se znajdejo neki stopaji, ali povišani kraji nebeškega veselja?

4) Njedno oko je ne vidilo, njedno vyho ne slyvalo, v' njednega 4loveka serce ne prislo, kaj je Bog tim pripravil, ki ga lybijo. I. Kor. II. 9. Te bomo Boga od obliúja do obliúja gledali. Zdaj spoznam Boga nepopuno; tē pa bom ga spoznal, kak sem jas od nje ga spoznan. I. Kor. XIII. 12.

a) Mi znamo, da bomo Bogi, kda bode se razodél, pripodóbní; kajti vidili bomo ga, kaki je. I. Ivan III. 2.

b) Blagoslavljen bodi Bog, Oča našega Gospoda Jezú-Krista, kerí nas je po svoji veliki milosti skoz vustanene Jezú-Krista od mertvih, na xivo vujpaje prerodil, naj bomo k' tistemi nesperhlivemi, nemadenemi ino neobledlivemi dobiúki prišli, kerí vam je v' nebesah pripravljen. I. Petr. I. 3. 4.

c) Jagne, kero je na sredi sela, bode nje ladalo ino nje k' xivemi vodenemi stydenci pripelalo; ino Bog bode vse slojze iz njihovih oqi zbrisal. Razod. VII. 17. Bog bode vse slojze iz njihovih oqi zbrisal, ino smerti ne bode veq; ino tak tydi ne bode veq, ne xalosti, ne zazávana, ne boleúine; kajti, kaj je prejdoub ilo, je preminulo. Razod. XXI. 4.

Odg. Znajdejo se stopáji, ali povišani kraji nebeskega veselja; kdo je več dobrega vžil, bode v' nebi tydi več plačan. d)

Pit. Kaj nas premišlavanje nebeskega veselja vyčí?

Odg. Premišlavanje nebeskega veselja nas vyčí:

1. Naj vse krixe ino terpleње dovolno prenašamo, da je texáva totega časa nikaj ne proti veličestvi, kero se nam bode v' nebi razodélo. e)
2. Da se vso posvetno veselje nebeskemi veselji nikak ne dá pripodóbiti.

d) Kdo redko seja, bode tydi redko xpel; kdo pá obilno seja, bode tydi obilno xpel. II. Kor. IX. 6. Drygi bliskét je na sunci, drygi na meseci, ino drygi na zvezdah, ino tydi zvezde so v' bliskéti med sobo razločene. Tak bode tydi vu od mertvih-vstaneņi. Telo bode v' nesperhливosti pa gorstanilo. I. Kor. XV. 41. 42.

e) Ja mislim, terpleње totega časa se pridočemi veličestvi, kero bode v' nami razodéto, nikak ne dá pripodóbiti. Rim. VIII. 18.



